Cena egz. 20 groszy | 12 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika“ dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu, ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, Król. Jadwigi 16 w Gdyni, Skwer Kościuszki 24, I ptr.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł. miesięczn ie 8.85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł. miesięcznie, 10.00 zł. kwartalnie Pod opaską: w Polsce 6.95 zł., zagranicę 9.25 zł. miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Nr zbiorowy **2650** (trzy przewody) — Oddział w Bydgoszczy 1299. | **Założyciel Jan Teska.** | Telefony Przedstaw.: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 420

Numer 14 | BYDGOSZCZ, środa dnia 19 stycznia 1938 r. | Rok XXXII.

FRANCJA NA POCHYŁEJ DRODZE

Francja jest zwycięska, bogata, potężna i... toczona **rakiem czerwonej zarazy.** Rządzi nią już od dwóch lat bez mała „front ludowy“. Stworzono koalicję z radykałów, których prawe skrzydło mogłoby w wielu krajach odgrywać rolę konserwatystów, dość umiarkowanych socjalistów i komunistów, znajdujących się pod rozkazami Moskwy. Stał więc najpierw na czele Blum popierany bezpośrednio przez radykałów i niewchodzących do rządu komunistów. Po jego upadku ster przeszedł w ręce Chautemps'a. Blum został wicepremierem. Komuniści pozostali za kulisami. Obecnie ma wrócić znów Blum na czoło. Radykali zostaną pewnie partnerami. Komuniści będą popierać, **nie biorąc bezpośredniej odpowiedzialności..**

Francją rządzi koalicja radykalno-socjalistyczna szantażowana przez komunistów. Taka to jest istota rządów „frontu ludowego“. Komuniści swych ministrów do gabinetu nie dają. Mają więc wolną rękę krytyki i wolną rękę bezustannego grożenia rozłamem. Robią to wszystko pod dyktando moskiewskie. **Na Kremlu zapadają decyzje, co ma robić rząd Francji!!** Czyż to nie jest dla Francji zawstydzające?

Szantaż polityczny uprawiany przez komunistów i brak wspólnych idei gospodarczych, ożywiających radykałów i socjalistów, prowadzi do błędnego koła w dziedzinie zjawisk gospodarczych. **Budżet, ceny i reformy społeczne splatają się w łańcuch przyczyn i skutków rujnujących walutę i pomyślność kraju.**

Zrównoważony budżet państwowy jest we Francji rzeczą nie do osiągnięcia w obecnych warunkach. Budżet taki musiałby z jednej strony sięgnąć do kieszeni małego człowieka przez przyciskanie śruby podatkowej z drugiej zaś musiałby ograniczyć dochody tak urzędnika, jak robotnika w wytwórniach państwowych. Tymczasem Francja musi się gorączkowo zbroić w sytuacji, gdy załogi fabryczne pracują po 40 godzin na tydzień, musi dobrze wynagradzać masy drobnych funkcjonariuszów państwowych, będących podwaliną partii radykalnej i nie może nakładać zbyt wielkich podatków na drobne mieszczaństwo, które również popiera radykałów.

Na froncie czysto gospodarczym **ktoś musi płacić cenę reform społecznych.** Jeśli robotnik pracuje o 8 godzin mniej na tydzień niż w całej Europie czyli dwa dni w tygodniu świętuje i chce zarobić tak samo, co za 48 godzinny tydzień pracy, to **ceny muszą wzróść według żelaznych praw gospodarczych o tę jedną szóstą, aby za pozornie ten sam zarobek można było kupić o jedną szóstą mniej.**

Robotnicy francuscy nie chcą dopuścić do siebie tej myśli, że pracując mniej, muszą zarabiać mniej. Strajkują więc i za wszelką cenę chcą przerzucić na inne warstwy koszty swego nieróbstwa. Powoduje to dodatkowe bezrobocie i dodatkowy wzrost cen. To znów wywołuje niezadowolenie mas i w ostateczności wodę na młyn agitacji komunistycznej. Budżety francuskie wobec ciągłych przetargów stronictw były zawsze niezrównoważone. Obecnie niedobory nie są w zasadzie nowością. Ich doniosłość polega jednak nie tyle na ich wysokości, ile **na niemożności zatykania dziur przy pomocy pożyczek na rynku wewnętrznym.** Mały i wielki kapitalista jest wy-

(Ciąg dalszy na stronie 2-ej).

Żądania kongresu pracowniczego.

Urzędnicy w walce o byt

domagają się sprawiedliwych uposażeń,

przebudowy gospodarczej i praw politycznych.

Warszawa, 18. 1. (Tel. wł.). Drugi i ostatni dzień kongresu Zw. Pracowniczych cieszył się wielkim zainteresowaniem.

Pierwszy zabrał głos pos. Orlański stwierdzając, iż **konstytucja oddała instytucje samorządu terytorialnego pod silny nadzór czynników rządowych oraz wyższych organów samorządowych.**

Z wyjątkiem województw zachodnich reszta kraju nie posiada tak b. ważnej komórki samorządowej, jak samorząd wojewódzki. W Polsce istnieje do tej pory mur chiński między obywatelem a administracją.

Los pracowników samorządowych.

Jak dalece obowiązujące ustawy samorządowe są złe i niewystarczające, dowodzi fakt, iż ustawa z r. 1923 doczekała się już aż 44 nowelizacji. Przy tej sposobności pos. Pacholczyk zdał sprawozdanie z komisji do spraw samorządu terytorialnego w odniesieniu do spraw pracowników samorządowych **Pracownikom narzuca się jednostronnie wolę pracodawcy.** Za drobne przewinienia stosuje się najwyższy wymiar kary, aż do zwolnienia bez emerytury włącznie.

Przyszła ustawa winna zapewnić możność ludzkiej egzystencji pracownikom, nie tylko nielicznej grupie. Wszelkie podziały muszą zniknąć.

Tak często pracowników zwalnia się dlatego, że narazili się tej czy innej grupie. A cóż dopiero, gdy **pracownik „ośmieli się“ mieć własne przekonania,** Do dużych bolączek należy t. zw. okres próbny. System ten przynosi wstyd samorządowi.

Dzisiejsze **komisje dyscyplinarne — to samorząd,** a często nawet nadużycie władzy. Ktoś musi odpowiadać za gospodarkę emerytalną. To, co się obecnie dzieje jest niedopuszczalne. Tego chaosu w sprawach personalnych mają już wszyscy dosyć. Musi być **wprowadzona jednolita ustawa uposażeniowa,** łącznie z reformą finansów komunalnych. Jakość płacy musi odpowiadać wymogom kulturalnym pracownika. Obecnie mamy równanie w dół, a nie podciąganie wzwyż.

Odpowiednie rezolucje uchwalono przez aklamację. Uchwalono nadto uzupełniające wnioski w sprawie **zwolnienia ze służby tych, którzy osiągnęli przepisany ustawowo wiek i prawa emerytalne.** Oklaskami przyjęto wniosek o niezatrudnianie emerytowanych wyższych wojskowych i cywilnych, posiadających dostateczne środki do życia.

„Elita“ zawiodła.

Kim ma być urzędnik w nowoczesnym państwie? O tym mówił p. Stawiarski (SUP) referując prace komisji do spraw służbowych.

Gdy wspomniał o medalach, jako o ekwiwalencie za pracę — rozległy się oklaski! **Potępia on lekkomyślne przenoszenie ludzi i koncentrowanie środków dyspozycyjnych w jednym ręku oraz pomysły elitarne.** Płynie nadal powódź rozkazów i poleceń (oklaski). Na czele komórek stawia się często nieodpowiednich ludzi. W masie wydawanych okólników mało kto się orientuje.

Mówca kończy swe przemówienie stwierdzeniem, że dziś, tak jak w r. 1934 istnieje nadal podział pracowników na grupy i grupki. Niski poziom życiowy i odsuwanie mas pracujących od zdobyczy cywilizacji czyni państwu więcej szkód, niż korzyści (brawa). Pomysł elity i górne szczyty — zawiodły. **Lepsze jutro należy do rzesz pracujących.**

O sprawiedliwe uposażenia.

Sprawy uposażeniowe referował p. Tykwiński. Stwierdza on, że **statystyka płac wykazuje najniższe uposażenia urzędników w Polsce.** Panuje skrajna nędza, brak bielizny oraz innych potrzeb codziennych. Płace — wystarczają tylko na mieszkanie i skąpe jedzenie. Urzędnik wegetuje, byle żyć.

Musi nastąpić **bezzwłoczne zajęcie się sprawą poprawy położenia mas urzędniczych.** Referent atakuje bardzo ostro ustawę skarbową, przedłużającą pobieranie podatku specjalnego na rok 1938-39. Zapowiedziane ulgi nie mogą zaspokoić urzędników. W dalszym ściąganiu tego podatku widzą urzędnicy **zamiar wymierzenia nowego podatku. To zmusza ich do wyrażenia protestu i żądania zupełnego zniesienia podatku specjalnego.**

Referent omawia złe strony nowej proponowanej ustawy, a zwłaszcza **utrzymanie i nadal tak dużej rozpiętości płac między wyższymi, a niższymi stopniami. Kończy żądaniem, że kto pracuje, ten nie powinien być głodny i biedny.**

Sprawiedliwość społeczna wymaga gruntownej poprawy położenia urzędników. Rząd i ciała ustawodawcze winny **przyczynić się do sprawiedliwego podziału dochodu społecznego w Polsce.**

Warstwy pracujące nie odczuwają poprawy.

P. Gacki referował uchwały komisji do spraw gospodarczych. Stwierdził on, że **warstwy pracujące nie biorą dotychczas prawie żadnego udziału w korzyściach, osiągniętych przez poprawę gospodarczą,** a nawet poniosły straty wskutek wzrostu kosztów utrzymania. Zarobki robotników i pracowników umysłowych w przemyśle i handlu uległy nieznacznej podwyżce, w wyniku zaciętych i wyczerpujących walk strajkowych. Jednocześnie świadczenia sfer gospodarczych na rzecz skarbu państwa nie odpowiadają korzyściom, przez nich osiąganym. **Stanowisko karteli zostało nie naruszone.** Podobnie wielkie dzieło przebudowy ustroju rozłożone zostało na dziesiątki lat.

W walce z bezrobociem Polska nie zastosowała skrócenia czasu pracy. Toleruje się nadal kumulację posad.

(Ciąg dalszy na stronie 2-ej).

Powódź w Belgii.

Wskutek gwałtownych deszczów nastąpiła powódź w poważnej części Belgii. W miejscowości Wasmes woda sięgnęła do okien.

Francja na pochyłej drodze

(Ciąg dalszy.)

straszony rewolucyjnością mas, oraz wzrastającą drożyzną, ucieka od franka i nie chce pożyczać państwu. Gdy zaś spada frank, panika się powiększa, ceny idą w górę, budżet wykazuje zwiększone deficyty, robotnicy równe lub więcej zwiększone niezadowolenie, wzrasta ilość strajków i błędne koło obraca się coraz szybciej, coraz szybciej.

Trzeba oddać słuszność Chautempsowi że próbował odwrócić ten bieg rzeczy. Jego minister finansów Bonnet, należący do prawego skrzydła radykałów usiłował zrównoważyć budżet i przez porozumienie z Anglią i Stanami umocnić pozycję franka. Nie podobało się to jednak komunistom. Ostatnie miesiące przyniosły wybuch szeregu strajków. Frank zachwiał się. Budżet stał się znów nierealny jak nierealny w związku z szalejącą drożyzną jest poziom płac. Chautemps musiał więc odejść i ponieważ poza „frontem ludowym" nie ma w parlamencie francuskim zorganizowanej koalicji stronnictw, zdolnej do porozumienia się z radykałami misję tworzenia nowego gabinetu otrzymał Blum, przywódca największej partii, a gdy mu się nie udało **z kolei wrócono do Chamtempsa, aby zadokumentować nieudolność wybrnięcia z podstawowych trudności.**

Francja jest zwycięska, bogata, potężna. Francja wytrzymała jeden gabinet Bluma, wytrzyma i drugi ...Chautempsa, **gdyby na horyzoncie jaśniała jutrzenka nadziei na dojście do władzy prawicy.** Niestety jak dotychczas tej nadziei niema. Prawica jest rozbita. Obrzydliwe pranie brudów w „partii społecznej" de lą Rocque'a, które wykazało, że były przywódca „Krzyżów Ognistych" brał pieniadze od Tardieu i chował je do własnej kieszeni i że ten Tardieu, człowiek prawicy, takie oskarżenia wysuwał — to jest sprawa, której społeczeństwo francuskie nie prędko zapomni.

Bolesny również cios zadał prawicy p. Marx Dormoy socjalistyczny minister spraw wewnętrznych w gabinecie Chautempsa. Nie tylko odkrył kilkanaście tajnych magazynów broni, ale usiłuje wykazać, że tajna organizacja prawicowa **„Csar" dokonywała najbardziej idiotycznych mordów, jak zgładzenie dwóch braci Roselli, antyfaszystowskich dziennikarzy, lub zamach bombowy na siedzibę związku francuskiego przemysłu.**

Może to być, jak twierdzi prawica francuska — obrzydliwa policyjna prowokacja i chęć podrzucenia prawicy odpowiedzialności, za komunistyczne zbrodnie i przygotowywania się do zbrojnej rewolucji. Nie zmieni to jednak faktu, że **dla mas francuskich znajdujących się pod wpływem czerwonej propagandy trudno o lepszy żer antyfaszystowski.** P. Marx Dormoy może być dumny z przygotowywania gruntu pod przyszłe zwycięstwo wyborcze „frontu ludowego" **i uniemożliwienia prawicy francuskiej w obecnej sytuacji wszystkich myśli o rewanżu i objęciu władzy.**

Francja przeżywa obecnie szereg kryzysów. Kryzys polityczny wewnętrzny i gospodarczy nakreśliliśmy z grubsza. Sekunduje mu poważny kryzys na terenie polityki zagranicznej. Zmiana rządów w Rumunii nie wskazuje bynajmniej na to, aby rządy „frontu ludowego" miały ułatwioną możność dogadywania się tak z Rumunią, jak z Jugosławią wysyłająca do Berlina Stojadinowicza. Dzieje się to tak w obliczu wzrastającego natarcia dyplomatycznego tak Niemiec jak Włoch. I jakby mało było tych kryzysów istnieje jeszcze **kryzys kolonialny.** Bunty arabskie w Północnej Afryce, bunty wywoływane przez propagandę komunistyczną są niesłychanie ważkim zagrożeniem podstaw potęgi Francji.

Francja jest zwycięska, bogata i potężna. Francja może znieść bardzo wiele. Może jeszeze raz przyjść Blum i jeszcze raz Chautemps i nie potrafią zjeść wszystkich rezerw i wszystkich zasobów. Ale fakt jest faktem, że atak na fundamenty Francji rozwija się z coraz wzrastającą siłą i że nawet **nie widać jeszcze ruchu, który połozy temu kres.** To ostatnie jest smutniejsze i od spadającego franka i od buntów arabskich i od widniejących na widnokręgu trzecich rządów „frontu ludowego".

St. Strąbski.

Żądania kongresu pracowniczego.

(Ciąg dalszy).

Przebudowa gospodarcza kraju.

Kongres stwierdza, iż należy podnieść wewnętrzną konsumcję przez podniesienie siły nabywczej warstw pracujących.

Kongres Pracowniczy, świadom wadliwej naszej struktury gospodarczej, wyraża przekonanie, że przebudowa jej musi być ujęta jednolitym i dalekosiężnym programem gospodarczym. Kongres stwierdza, że plan przebudowy gospodarczej kraju winien się oprzeć na następujących zasadach:

1) **Wzmożenia tempa uprzemysłowienia kraju** w drodze nowych wielkich inwestycyj, uwzględniających przede wszystkim zaniedbane pod względem gospodarczym i kulturalnym wielkie połacie wschodnie naszego kraju;

2) **upaństwowienia przemysłu kluczowego i podporządkowanie przemysłu skartelizowanego rzeczywistej kontroli państwowo-społecznej,** co z uwagi na poważny udział kapitału obcego jest szczególnie palące;

3) jak najszerszego **przebudowania ustroju rolnego** i podniesienia wydajności warsztatów rolnych;

4) intensywnego **rozwoju spółdzielczych form wymiany,** szczególnie na wsi i w miasteczkach, celem usunięcia pasożytniczego pośrednictwa.

Kongres ustala, że ostateczne zdobycie przez warstwy pracujące należnych im praw nastąpić może jedynie przy równoczesnym wzmocnieniu **demokracji gospodarczej.** Głównymi jej, wzajemnie się uzupełniającymi czynnikami, są związki zawodowe i spółdzielczość.

Wysunięto również postulat zapewnienia **warstwom pracującym rzeczywistego współudziału w rządzeniu państwem.** W dziedzinie finansowej Kongres domagał się m. in. szeregu zarządzeń, któreby zmusiły kapitały polskie ulokowane zagranicą do powrotu.

O społeczność ubezpieczeń.

Pozbawienie od lat organizacyj ubezpieczeniowych należnego im nie tylko z mocy prawa, lecz z istoty samej społeczności tych ubezpieczeń wpływa na ich losy. **Masy pracownicze w najwyższym niepokojem patrzą na niszczące wyniki rządów komisarycznych. Brak specjalnego sądownictwa ubezpieczeniowego** powoduje niesłychanie długotrwałą i prowadzoną przed niedostatecznie wyspecjalizowanymi czynnikami procedurę odwoławczą w zakresie świadczeń ubezpieczeniowych. W dziedzinie zbiorowych stosunków pracowników i pracodawców pozostaje niemal najwięcej do zrobienia.

*

Taki miał przebieg warszawski kongres pracowniczy, do którego omówienia jeszcze powrócimy. **(R.)**

Wicepremier Kwiatkowski niestrudzony...

Komitet ekonomiczny ministrów dąży do obniżenia ceny żelaza.

Nieszczęsny żydowski „Feniks" znalazł poparcie. — Anglicy naprawią zepsutą linię elektryczną.

Warszawa, 18. 1. (PAT) W dniu 17 bm. odbyło się posiedzenie komitetu ekonomicznego ministrów pod przewodnictwem wicepremiera Kwiatkowskiego.

Komitet ekonomiczny wysłuchał sprawozdania wiceprezesa Banku Gospodarstwa Krajowego Kozuchowskiego, przewodniczącego komisji, powołanej do zbadania sytuacji w przemyśle hutniczym. Jednocześnie komitet ekonomiczny upoważnił ministra przemysłu i handlu do powołania do życia **nowej organizacji przemysłu hutniczego,** biorąc pod uwagę wytyczne, opracowanę przez komisję. Nowa ta organizacja zdążać będzie do zwiększenia udziału tworzyw krajowych, zorganizowania wspólnego zakupu tworzyw zagranicznych, zreorganizowania rozdziału żelaza w kierunku większego zbliżenia producenta do konsumenta oraz opracowania racjonalnego planu inwestycyjnego, którego realizacja umożliwi zwiększenie produkcji żelaza, lepsze wyzyskanie tworzyw krajowych, a w konsekwencji prowadzić będzie do obniżenia kosztów własnych produkcji żelaza w Polsce.

Następnie komitet ekonomiczny przyjął do wiadomości **przejęcie przez PKO portfelu ubezpieczeń,** zawartych za pośrednictwem głównego przedstawicielstwa towarzystwa ubezpieczeniowego **„Feniks"** na Polskę, na podstawie umowy, zawartej z kuratorem masy majątkowej i na warunkach w tej umowie ustalonych.

W dalszym ciągu posiedzenia komitet przyjął do wiadomości referat ministra przemysłu i handlu w sprawie **wydzielenia z administracji państwowej zarządu portu handlowego w Gdyni,** upoważniając ministra przemysłu i handlu do wniesienia odpowiedniego wniosku na radzie ministrów w porozumieniu z ministrem skarbu.

Wreszcie komitet ekonomiczny wysłuchał referatu wiceministra komunikacji Piaseckiego **o ruchu w węźle kolejowym warszawskim.** Odnośnie zepsucia się urządzeń elektrotrakcyjnych na tym węźle, na zasadzie dotychczasowych prac, przeprowadzonych przez komisję, złożoną z wybitnych specjalistów elektrvków — ministerstwo komunikacji stwierdziło, że **uległy uszkodzeniu silniki elektryczne dostarczone z Anglii.** Powstałe z tego powodu trudności są natury przemijającej i zostaną usunięte w ciągu miesiąca, przy czym na mocy udzielonej gwarancji wszelkie straty oraz koszty, związane z naprawą zelektryfikowanego zatoru, obciążą firmy angielskie.

Niemiecka delegacja wojskowa przybyła do Warszawy.

Warszawa, 18. 1. (PAT) Dnia 17 stycznia rano przybyła do Warszawy w odwiedziny do wojska polskiego **niemiecka delegacja wojskowa z komendantem akademii wojennej gen. Liebmannem na czele.** W skład delegacji wchodzi poza tym 4 oficerów. Równocześnie przyjechał polski attache wojskowy w Berlinie **ppłk. dypl. Szymański.**

Delegacja została powitana na dworcu przez oficerów z ramienia ministerstwa spraw wojskowych i sztabu głównego oraz przedstawicieli ambasady niemieckiej z attache wojskowym płk. von Studnitz na czele.

O godz. 11 gen. Lieomann wraz ze swą świtą złożył wieniec na grobie Nieznanego Żołnierza przy asyście kompanii honorowej z chorągwią. Z chwilą przybycia gości orkiestra odegrała oba hymny niemieckie, przy czym **gen. Liebmann dokonał przeglądu kompanii honorowej, pozdrawiając ją okrzykiem: „Czołem kompania".**

W chwili składania wieńca orkiestra odegrała hymn polski. Po skończonej ceremonii delegacja niemiecka złożyła wizytę ministrowi spraw wojskowych p. gen. Kasprzyckiemu, pierwszemu wiceministrowi p. gen. Głuchowskiemu, szefowi sztabu głównego p. gen. Stachiewiczowi oraz

została przyjęta na audiencji przez p. marszałka Śmigłego-Rydza.

Okcło godziny 16 goście zwiedzili muzeum belwederskie. Wieczorem w sali pompejańskiej hotelu Europejskiego odbył się **obiad wydany przez ministra spraw wojskowych.** Wzięli w nim udział: ambasador niemiecki von Moltke, cała delegacja niemiecka, attache wojskowy płk. von Studnitz, jego zastępca kpt. von Brockdorff, wiceminister spraw zagranicznych Szembek, szef sztabu głównego, pierwszy wiceminister spraw wojskowych, komendant wyższej szkoły wojennej oraz szereg generałów i wyższych oficerów z G. I. S. Z., M. S. Wojsk i sztabu głównego.

Angielski podstęp w walce z Arabami.

Londyn, 18. 1. (PAT). W walce z terrorem w Palestynie, brytyjskie władze bezpieczeństwa zastosowały obecnie niezwykle pomysłowy skuteczny fortel, który niejednokrotnie zdołał zmylić czujność bandytów. W tym celu policja posługuje się samochodami ciężarowymi, które wyglądają **pozornie na zwyczajne ciężarówki,** w rzeczywistości jednak **kryją oddziały uzbrojone policji.** Na opancerzonych ścianach tych samochodów **wymalowane są rozmaite towary, worki mąki, jarzyny itd.** O zmierzchu samochody te udają się do okolic, gdzie grasują bandyci.

Gdy taki samochód zostanie zaatakowany przez terrorystów, w opancerzonych ścianach otwierają się nagle okienka, przez które karabiny maszynowe odpowiadają na atak, **siejąc spustoszenie wśród niepodejrzewających niczego napastników.**

Poza tym władze posługują się **samochodami przemalowanymi na zwykłe autobusy,** w których jako pasażerowie jeżdżą **policjanci ubrani po cywilnemu.** Władze brytyjskie spodziewaią się, że ta metoda **położy kres szerzącej się ostatnio pladze ataków na pojazdy na szosach palestyńskich.**

Żydzi amerykańscy nie chcą podziału Palestyny.

Nowy Jork, 18. 1. (PAT) Amerykański komitet żydowski, do którego należą największe organizacje żydowskie w Stanach Zjednoczonych, powziął na wczorajszym dorocznym zebraniu jednogłośną rezolucję, w której **odrzucony został brytyjski plan podziału Palestyny.** Rezolucja, powołując się na deklarację Balfoura, wypowiada się za dalszym trwaniem mandatu brytyjskiego w Palestynie.

Łotewski minister finansów przyjeżdża dziś do Warszawy.

Warszawa, 18. 1. (PAT). Dziś we wtorek, dnia 18 bm. przybywa do Warszawy **łeotwski minister finansów p. Ludwig Ekis** z małżonką celem złożenia wizyty p. ministrowi przemysłu i handlu Romanowi, który bawił w ubiegłym roku w Rydze.

Pobyt p. ministra Ekisa w Polsce **potrwa 4 dni.** W tym czasie p. minister Ekis przyjęty będzie na audiencji przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

Nowa polska łódź podwodna

Moment spuszczania na wodę w dokach holenderskich we Vlissingen nowego polskiego okrętu podwodnego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego „Orzeł", zbudowanego kosztem 8.200.000 zł (bez uzbrojenia) ze składek całego społeczeństwa polskiego, oraz armii i marynarki, wnoszonych na Fundusz Obrony Morskiej i „Łódź podwodną im. Marsz. Józefa Piłsudskiego".

Na marginesie

W związku z dyskusją o zmniejszaniu się naturalnego przyrostu ludności w Polsce otrzymaliśmy bogatą korespondencję, z której umieszczamy dziś słuszne uwagi jednego ze stałych czytelników.

Poruszana dwukrotnie na łamach „Dz. B." w rubryce „Na marginesie" sprawa zmniejszania się przyrostu naturalnego ludności w Polsce, odbiła się głośnym echem wśród społeczeństwa. Świadczą o tym nie tylko te listy, które napływają do redakcji, ale w większym stopniu prowadzone na ten temat rozmowy. Nie wielu sądzę jest takich, którzy cieszą się z powodu zmniejszania się u nas przyrostu naturalnego, podobnie do owego jegomościa, który ośmielił się wyrazić swą radość z tego powodu pisząc: „Po co nam dzieci, po co więcej ludności — tego mięsa dla armat?" itd. Stanowisko takie słusznie zostało napiętnowane, gdyż jest to jedno z haseł towarzyszów spod znaku „sierpa i młota".

Przechodząc nad tym do porządku, pragnę jedynie zabrać głos, w jaki sposób uniknąć zmniejszania się liczby urodzeń. Nie rozwiąże tej kwestii ani rodzina katolicka, wsparta na niezłomnych zasadach moralności, ani warunki higieniczne, ani opieka lekarska, pomimo tego, że są to czynniki bezsprzecznie bardzo ważne. W pierwszym rzędzie na szerokim odcinku rzesz pracowniczych, gdzie niewątpliwie najsilniej zaznaczył się spadek liczby urodzin, zaradzić złu może jedynie tylko sprawiedliwość społeczna, której dzisiaj tak trudno się doszukać.

Zwalnia się np. z posad ludzi młodych i silnych, pragnących pracować, pragnących zakładać ogniska domowe (przykład: 28-letni oficer rezerwy śp. W. Skarzyński zwolniony z Urz. Skarb. odebrał sobie życie z tego powodu, rzucając się pod pociąg w okolicy Solca Kuj.), zwalnia się żony urzędników w najniższych stopniach służbowych, których głodowe pobory zmuszają je, by pomogły mężom, a na ich miejsce przyjmuje się zamiast mężczyzn, siły żeńskie, protegowane, zamożne z domu, lub wdowy z wysokimi emeryturami, koncesyjkami i pobocznymi dochodami, a nawet żony dobrze zarabiających osobistości.

Dopóki nie znajdzie się wolnych miejsc w biurach, fabrykach i warsztatach dla mężczyzn młodych, silnych i pełnych zapału do pracy, chętnych do zakładania ognisk domowych, dopóki młode małżeństwa na t. zw. dorobku nadal będą materialnie upośledzone, dopóty nie możemy spodziewać się zwiększenia liczby urodzeń. Dać życie dziecku to sprawa łatwa, ale dać krajowi i społeczeństwu pełnowartościowego obywatela, któryby nie był ciężarem, a przeciwnie jednostką pożyteczną, to kwestia bardzo trudna.

Dzisiejsza rzeczywistość jest tego rodzaju, że dla jednych (zbyt dobrze sytuowanych) dzieci są balastem, przeszkodą w używaniu życia i wśród tych ludzi działać powinna akcja katolicka, która nie jest obcą wśród biedaków; inni natomiast (materialnie upośledzeni) nie mogą mieć dzieci, gdyż ich położenie materialne na to nie pozwala.

W imię przyszłości Polski, w imię sprawiedliwości społecznej należy:

1. zwolnić wszystkie mężatki, których mężowie pracują, zaczynając od góry,

2. znieść dodatki funkcyjne,

3. ustalić maksimum poborów i maksimum emerytur przy jednoczesnym ograniczeniu ilości źródeł dochodu,

4. ustalić minimum egzystencji,

5. przyjmować do pracy młodych mężczyzn,

6. otoczyć opieką młode małżeństwa, przez przywrócenie dodatków rodzinnych i dać im źródło bezprocentowej pożyczki na zagospodarowanie się.

*W imieniu tysięcy młodych ludzi pozostających bez pracy, oraz młodych małżeństw, borykających się z trudnościami materialnymi apeluję do całej prasy chrześcijańskiej, a przez nią do pp. posłów, by tak ważną i palącą kwestię postawili na pierwszym planie i dążyli do pomyślnego jej rozwiązania. Wówczas **Polska będzie mocarstwem!***

O sprawach morskich słów kilka.

O tych, co tworzą Polskę na morzu

Kilka uwag o Szkole Morskiej w Gdyni

(Artykuł ten, nadesłany nam do redakcji, chcielibyśmy traktować jako dyskusyjny. Sprawy morza zbyt bliskie są sercom Pomorzan, by nimi się nie zająć. — red.)

Na marginesie obchodzonego niedawno siedemnastolecia Państwowej Szkoły Morskiej, nasuwa się szereg uwag i refleksyj na temat dotychczasowego dorobku oraz przyszłych aspektów.

Prasa polska, jak wiadomo — na morskim odcinku wyjątkowo skonsolidowana, godnie uczciła tą wzruszającą rocznicę. Wszędzie tam, gdzie serwis informacyjny w porę usłużył, ukazały się miłe wspominki o pamiętnej choince wyciosanej z desek w czasie pierwszej brazylijskiej podróży statku „Lwowa", o rosnącej tradycji morskiej i o miłości, jaką społeczeństwo, rząd i w ogóle cała Polska otaczają polskie morze. Na akademii, p. dyrektor Departamentu Morskiego rozdał dyplomy i nagrody najwyżej skaczącym uczniom. Przedstawiciel (?) absolwentów, wygłosił mowę do zebranych, o konieczności idealistycznego ustosunkowania się do zawodu morskiego. Po akademii, zwolennik idealizmu pojechał do domu własnym autem, a ci, do których mowa była skierowana — pojechali autobusami.

Jak zawsze, gdy chodzi o sprawy morskie, nie znalazło się ani jedno polskie pióro, które potrafiłoby napisać coś więcej ponad oklepane, niedzielne banały. Nic — dosłownie nic nie napisała prasa; mimo kilkunastoletniego istnienia Szkoły, mimo istnienia całego szeregu niezmiernie ciekawych a nowych problemów morskiego człowieka, otrzymaliśmy tylko — zamiast oczekiwanych refleksyj, nowe zagęszczenie uświęconych frazesów. Sprawą całkowicie pominiętą w odgłosach prasowych, jest sprawa wewnętrznego życia uczniów Szkoły Morskiej.

Szkoła, jak wiadomo, przyjmuje młodych ludzi między siedemnastym a dziewiętnastym rokiem życia, a więc w jednym z najtrudniejszych okresów, w którym kończy się rozwydrzony wyrostek, a wyłania się młodzieniec, stanowiący już podbudowę dla przyszłego obywatela. Szkoła, jako zakład ściśle związany z internatem, z miejsca odsabnia młodego człowieka od życia zewnętrznego, przecina w znacznym stopniu więzy z zazwyczaj oddaloną rodziną, uniemożliwia jakiekolwiek oddziaływanie kulturalne, jednym słowem — zajmuje cały horyzont umysłowy. Dodajmy, że normalny okres nauczania trwa aż cztery lata.

Zaznaczyć tu należy, że przymus (ustawowy!) zamieszkiwania w internacie, rozciągnięty jest nawet na uczniów posiadających w Gdyni rodziców. Szkoła — jak wiadomo jest bezpłatną, ale za przymusowy internat pobiera się miesięcznie — sto złotych. Ten dziwny monopol przestrzegany jest tak ściśle, że jeden z niewielu żonatych uczniów, musiał do Departamentu apelować, aby uzyskać prawo zamieszkiwania we własnym mieszkaniu. Nie od rzeczy będzie uwaga, że uczniowie wypuszczani są ze Szkoły trzy razy w tygodniu, na łączną sumę 12 (dwunastu) godzin tygodniowo. Również nocowanie u własnych rodziców, z soboty na niedzielę lub z niedzieli na poniedziałek — jest źle widziane.

Nie jest za tym przesadą, ani nieścisłością twierdzenie, że Szkoła systematycznie dąży do zupełnego wyeliminowania zewnętrznych czynników wychowawczych. Jest to tymbardziej zastanowienia godne, iż mamy tu do czynienia z elementem, który z racji swego zawodu — dalej będzie wyeliminowany poza nawias współżycia z własnym narodem. Kto zna (naturalne zresztą) warunki pracy w marynarce handlowej, dla tego powyższe twierdzenie nie jest rewelacją.

Nie od rzeczy byłoby tu postawienie i rozwiązanie kwestii, czy zbieżność powyższych zjawisk — jest dziełem przypadku — czy też wynikiem „świadomego tworzenia" umysłowości przyszłych oficerów marynarki handlowej. Kto orientuje się w kulisach naszej biurokratycznej marynarki handlowej, łatwo może dojść do niewesołych konkluzji.

Warto się tedy zastanowić nad życiem wewnętrznym Szkoły; poznać nurt tego życia, organizacje uczniowskie, aspiracje tych młodych ludzi, ich nastawienie społeczne, współżycie, sposoby wyżywiania się, ideały i stosunek do ich przyszłego zawodu.

Przecież to nie jest jedna z setek Szkół Technicznych czy Handlowych, rozsianych po całej Polsce.

To jest jedyna i pierwsza polska Szkoła Morska, której absolwenci będą tworzyć Polskę na morzu, którzy reprezentować nas będą nie na zagranicznych deptakach i bankietach, ale przy pracy pod naszą tak czule i czułostkowo kochaną banderą.

To są ci — którzy kiedyś pójdą — nie do pełnego koryta jak patriotyczne i wychowane na powstaniach wojenne pokolenia, ale pójdą po władzę na morzu. Bo kiedyś przejdzie ta władza — z rąk trójzaborowych odpadków — **z rąk kawiarnianych moli — w ręce młodych pokoleń.**

Nie jest więc rzeczą obojętną, w jakiej atmosferze wychowują się te młode pokolenia.

Otóż cechą charakterystyczną życia wewnętrznego Szkoły, **cechą tak starannie przemilczaną w prasie, jest brak jakichkolwiek organizacji i brak życia wewnętrznego.** Istnieje tylko ściślej nieskrystalizowane koło szybowcowe — i na tym wyczerpuje się lista przejawów społecznych tej izolowanej grupy.

Są więc tylko wykłady, sport i godziny obowiązkowej ciszy. Zdarzają się fakty, świadczące o nienormalnym kształtowaniu się zbiorowej psychiki uczniów: z racji ostatniego święta szkolnego, Dyrekcja zaproponowała urządzenie jakiegoś balu — nie balu, herbatki — nieherbatki, ot takiej jakiejś kręciołki. Jako godzinę policyjną — zaproponowano — dwunastą. Uczniowie postawili kontrpropozycję, by imprezę zakończyć o godzinie drugiej po północy. **Dyrekcja odmówiła. Uczniowie też odmówili — pertraktacje przerwano i bal nie odbył się.**

Godną pochwały jest troska Dyrekcji o długość snu uczniów. Kiedyś — niejedną noc przestoją nad ładownią, niech się więc teraz wysypiają. Propozycje dwugodzinnego przedłużenia balu ze strony uczniów, uznajmy za młodzieńcze szaleństwo, za nieopanowany wybryk żeglarskich instyktów i zgodzimy się z Dyrekcją, że można świat dookoła objechać, przeżywać burze i orkany ale mimo tego — o dwunastej do łóżka iść trzeba. Ale fakt biernego oporu zastosowanego przez uczniów, to — „wszystko albo nic" na marginesie błahej, balikowej sprawy, to wyrzeczenie się jedynej dostępnej rozrywki mimo monotonii internatowego życia, kryje w sobie jakieś nienormalne i niepożądane w życiu młodzieży momenty.

Jest jakiś zastanawiający brak szerszego i głębszego oddechu w tej młodzieży, która przybywa z szerokiego świata, która przecież ma za sobą doznania — jakich nie posiada żadna inna młodzież w Polsce. Jak wykazuje nasza kilkunastoletnia praktyka, młodzież ta nie jest przeznaczona tylko do pełnienia obowiązków na statkach. Życie mówi, że po kilkunastu czy kilku latach pływania, wielu z nich pójdzie na ląd, ażeby zastępować kończących się dyletantów. W tych warunkach, tworzenie typu marynarza dla którego świat zaczyna się na dziobie, a kończy wraz z banderą statku, jest niewskazane z państwowego punktu widzenia.

Być może, że i u nas jest ideałem niektórych, wymierający nawet w Niemczech typ stenermana, tępego i ograniczonego, być może — że ten typ dogadzałby różnym osobistościom, które korzystając z „zamętu rodzenia" — powdrapywały się na zbyt wysokie dla nich stolce, ale pewnym jest — że Państwo potrzebuje jak najbardziej wszechstronnych, uświadomionych, wykształconych i życiowo wyrobnionych oficerów marynarki handlowej.

Należy za tym dążyć do świadomego wychowywania wszechstronnego typy polskiego człowieka morskiego, któryby potrafił dziś — rządzić maleńką statkową „gospodarką", — a jutro — siadłby za biurkiem — rządzić większymi organami polityki morskiej.

Życie, silniejsze od wszelkich pisanych programów, dowodzi słuszności tego postulatu.

Ustawa, dająca podstawy prawne istnienia Szkoły Morskiej, mówi między innymi o wojskowej karności, w której mają być wychowywani uczniowie.

Trudno orzec, co myślał ustawodawca, wstawiając ten passus do tekstu ustawy.

Prawdopodobnie nic nie myślał, a po prostu szedł z duchem czasu, i w braku innych imperatywów, wstawił karność wojskową, jako współczesny polski kamień filozoficzny, leczący wszelkie dolegliwości — z niewiedzą na czele.

Ale wojskowa karność nie może być w żadnym wypadku usprawiedliwiona dla bezideowej nudy, która ożeniona z martwotą — chadza sobie po przestronnych korytarzach pięknego gmachu.

W dniu święta Szkoły, uczniowie bardzo pięknie po trzykroć wykrzykiwali „niech żyje", wszędzie tam — gdzie krzyczeć wypadało, ale nic się o ich pracy więcej nie dowiedzieliśmy, krom tego, że „sto lat", śpiewają muzykalnie — choć bez temperamentu.

Zamknięte drzwi internatu szkolnego trzeba na ścieżaj otworzyć.

Nie trzeba się bać młodzieży i silentium rozszerzać na wszystkie pozawykładowe godziny.

Życie wewnętrzne Szkoły, musi być zaktywizowane. Uczniowie powinni mieć większy umysłowo kontakt ze światem zewnętrznym. Dwudziestoletnich i więcej młodzieńców nie należy chować pod kloszem.

Kiedyś, Szkoła Morska posiadała dobrze pracującą Bratnią Pomoc, rozwiązaną przez jednego z mniej zasłużonych dyrektorów. Instytucja ta, mimo specyficznego charakteru Szkoły, rozwijała ożywioną działalność samopomocową, zaprawiała do życia społecznego, budziła inicjatywę, ba — wydawała nawet podręczniki. Od kilku lat, Dyrekcja Szkoły jest jedynym czynnikiem wychowawczym.

Ale nie było jeszcze takiego genialnego biurokraty, któryby potrafił zastąpić w pełni „inicjatywę prywatną".

Nie samymi wykładami człowiek żyje, zwłaszcza około dwudziestego roku życia. Dyrekcja wiele może zrobić dla ożywienia i uspołecznienia nastroju. Ale tylko w przedszkolach kierownictwo bierze na siebie pełnię kierowania dzieciarnią. Z młodzieżą jest to już niewłaściwe.

Pamiętać trzeba, że uczniowie, wyrwawszy się spod internatowego klosza, idą na statki — gdzie rządzić się muszą sami i mają dużą swobodę. **Jest to zbyt duży przeskok.** Mogą zachodzić zbyt liczne wypadki intensywnego wykorzystywania nagle uzyskiwanej swobody, wypadki szkodliwe dla całości.

Należy umiejętnie zharmonizować różne okresy szkolena, gdyż dotychczasowy system, polegający na maksymalnym ograniczeniu swobody i izolacji od świata zewnętrzego — jest tylko brakiem systemu.

Obecne kierownictwo Szkoły, które mimo niedługiego okresu rządzenia, ma już poza sobą kilka szczęśliwych inowacyj z dziedziny ściśle fachowego wyszkolenia, jest szczególnie powołanym do poczynienia zmian w życiu wewnętrznym uczniów Państwowej Szkoły Morskiej, rozumianych jako zespół.

Old s—m.

De Valera w Londynie.

Premier irlandzki De Valera przybył z wizytą do Londynu, gdzie był entuzjastycznie **witany przez zamieszkałych w stolicy Anglii Irlandczyków.**

Z kraju

Gen. Kruszewski objął komendę w Związku Legionistów. W komendzie głównej Związku Legionistów, odbyło się posiedzenie, na którym gen. Kruszewski oświadczył, że wskutek rozkazu płk. Koca, obejmuje obowiązki komendanta.

Do Berezy za deprawowanie młodzieży. W Wilnie został zatrzymany i skierowany do miejsca odosobnienia w Berezie Kartuskiej 57-letni Eustachy hrabia Rzewuski. Powodem osadzenia Rzewuskiego w miejscu odosobnienia jest deprawowanie przez niego młodzieży, w szczególności młodzieży szkolnej, zwabianej podstępnie przez Rzewuskiego i nakłanianej do czynów nierządnych.

W Chorzowie zapadła się ziemia. W Chorzowie zapadła się ziemia w centrum miasta na placu Kopernika na przestrzeni kilkunastu metrów, przy czym utworzył się lej o głębokości 7 i szerokości 10 metrów. Ofiar w ludziach nie było.

Prasa żargonowa podnosi gwałt, że w Łęczycy zajęła się handlem śledziami i cebulą drowa Czaplicka, odbierając w ten sposób „kawałek chleba" kilku rodzinom żydowskim. „Zwariowana doktorowa" — jak piszą żydzi — wysyła także cebulę do Katowic i innych miejscowości. Żydowska wściekłość dowodzi, że doktorowa Czaplicka dobrze wzięła się do handlu, dając przykład innym.

Szarotki z gór Pirynu otrzymał wiceminister komunikacji Bobkowski od przedstawiciela bułgarskich kolei na Polskę. Szarotki te zebrane zostały w górach, gdzie wydarzyła się pamiętna katastrofa samolotu polskiego kursującego na linii Tel Awiw — Warszawa.

Doboszyński przewieziony do Lwowa. Przywódca najazdu na Myślenice, inż Adam Doboszyński, przewieziony został pociągiem osobowym z Krakowa do Lwowa. Więźniowi towarzyszyła wzmocniona eskorta policyjna. Na kilka godzin przed wyjazdem inż. Doboszyńskiego odwiedził adwokat Pozowski.

Nawrócenie hodurowców. W ostatnich dniach zwolennicy polskiego Kościoła Narodowego w Skarżysku pow. koneckiego przeszli na wiarę Kościoła katolickiego.

Straszny czyn szaleńca. W Skarżysku — Kamiennej aptekarz Traczewski, w przystępie szału udusił swoją teściową Mariannę Ciokową, następnie zwłoki zamordowanej szaleniec ułożył na stosie drzewa w mieszkaniu, polał naftą i podpalił, po czym sam popełnił samobójstwo wieszając się na klamce. Po ugaszeniu pożaru znaleziono zwęglone zwłoki Ciokowej, jak również mordercy.

Gdynia liczy 114 tysięcy mieszkańców. Obliczenia wykazały, że liczba ludności w Gdyni przekroczyła 114.000 mieszkańców. Przed rokiem Gdynia liczyła 102.000 mieszkańców, a więc w ciągu roku 1937 przybyło Gdyni 12 tysięcy mieszkańców.

Puck w Polsce czy w Palestynie?

Nie ma prawie niedzieli czy święta, żeby społeczeństwo chrześcijańskie Pucka nie było świadkiem gwałcenia dni świątecznych. Żyd Hugo Czarliński przy ul. Morskiej, któremu nie wystarczają dnie powszednie, zatrudnia w niedzielę swój personel katolicki przy inwenturze. Nawet okien nie kazał zasłonić! Żydówka Moszkowska specjalnie w niedzielę puszcza w ruch maszyny trykotarskie!

Prezes okręgowy endecji klientem żydowskim!

Czy to jest antysemityzm?

„Kurier Poranny" donosi, że w tych dniach odbywa się przed sądem okręgowym w Radomiu „niezwykle interesująca sprawa, której bohaterem jest Stefan Sołtyk, b. przewodniczący komisji oświatowej Sejmu z czasów przedmajowych i z tegoż okresu b. senator z listy N. D., a obecnie prezes zarządu okręgowego endecji w Radomiu.

Występuje przeciwko niemu żydowski kupiec z gminy Oblassy pod Zwoleniem, Majer Kogut, z żądaniem zasądzenia powództwa w wysokości 495 zł gotówką, plus naturalia za towary, dostarczane Sołtykowi, jako dzierżawcy majątku Brzeście pod Zwoleniem.

Sprawa w I instancji, która wywołała ożywione komentarze w całym województwie (w grudniu 1936 r.) zakończyła się sromotną porażką Sołtyka.

Pikanterii całej sprawie dodaje fakt — pisze „Kurier Poranny" — że Sołtyk, stojący na czele endeckiego zarządu okręgowego, zarezerwował sobie również w tym zarządzie bezpośrednie kierownictwo wydziału gospodarczego, działającego pod hasłem bojkotu handlu żydowskiego..."

Tak wygląda w praktyce antysemityzm przywódców t. zw. „Stronnictwa Narodowego".

Niemieccy strażnicy graniczni pod Piłą

zastrzelili niejakiego Edwarda Lilienfeld-Leńskiego.

Na granicy polsko-niemieckiej strażnicy graniczni pod Piłą po stronie niemieckiej zastrzelili od dawna poszukiwanego przez władze oszusta Edwarda Lilienfeld-Leńskiego.

Lilienfeld, ochrzczony żyd z Równego, był przestępcą wysokiej klasy. Pierwszym jego występem na warszawskim bruku był zwykły szantaż, którego dopuścił się w stosunku do pewnego dyplomaty. Lilienfeld znikł z Warszawy.

W kilka dni później, do magistratu Siedlec przyszedł telefonogram, że miasto to odwiedzi znany uczony hiszpański — a ministerstwo spraw zagranicznych prosi o należyte uczczenie gościa. Siedlce przyjęły gościa godnie, a gdy okazało się, że znakomitego gościa okradziono w hotelu — burmistrz wyasygnował pewną sumę na załagodzenie gniewu dostojnego gościa. Zbyteczne dodawać, że „uczonym" był sprytny oszust Lilienfeld...

Lilienfeld odbywszy dłuższą podróż po małych miasteczkach i wsiach u nas jako „inspektor specjalny ministerstwa spraw wewnętrznych do spraw samorządowych", złupiwszy kilkudziesięciu wójtów i kilku burmistrzów — uciekł do Niemiec, gdzie go zastrzelili.

Ostrzeżenie.

Korespondencja z osobami zamieszkałymi w ZSRR naraża je na represje bolszewickie.

Polski Czerwony Krzyż prosi o podanie do wiadomości publicznej co następuje:

„Na podstawie licznych wiadomości od osób pochodzenia polskiego, pozostających na terenie ZSRR, jak opierając się na informacjach, zaczerpniętych bezpośrednio od osób powracających z różnych okręgów Rosji Sowieckiej, Polski Czerwony Krzyż komunikuje, iż na tle powstałej tam ostatnio sytuacji politycznej utrzymywanie korespondencji z osobami pochodzenia polskiego, pozostałymi na terenie ZSRR, sprowadzi nieodzownie represje w stosunku do tych osób; odnosi się to również do przesyłek pocztowych i pieniężnych, kierowanych do ZSRR w z Polski i w ogóle z zagranicy. Surowe represje stosowane są również w wypadkach tylko jednostronnej korespondencji, t. zn. w wypadkach otrzymywania listów z Polski lub z zagranicy i pozostawiania ich bez odpowiedzi.

Polski Czerwony Krzyż przestrzega więc wszystkich zainteresowanych, że wysyłanie listów czy przesyłek do Związku Sowieckiego staje się dziś poważnym niebezpieczeństwem dla ich bliskich lub znajomych".

Ze świata

— Jak silną jest angielska armia terytorialna. Jak donosi angielskie ministerstwo wojny, w ciągu 1937 r. zwerbowano nowych 45.320 ochotników, wobec czego stan angielskiej armii terytorialnej wynosi 150.000 szeregowych i 9.050 oficerów.

— Urodzaj na bliźniaków w Rzymie. W dniu wigilijnym ubiegłego roku w zakładach położniczych Rzymu urodziło się 8 par bliźniaków. Cała ta szesnastka cieszy się bardzo dobrym zdrowiem.

— Lekcje z pijanymi w szkołach sowieckich. Organ komisariatu komunikacji donosi o fatalnych stosunkach, panujących w szkołach kolejowych w obwodzie omskim (Syberia). Szkoła kolejowa nr 62 na st. Borowoje, kolei omskiej, licząca 1450 uczniów, nie posiada podręczników, zeszytów i potrzebnego sprzętu do zajęć praktycznych. W szeregu szkół zanotowano brak elementarnej dyscypliny wśród uczniów. Tak np. w szkole nr 10 w Omsku uczniowie często przychodzą na lekcje kompletnie pijani. W szkole nr 2 także w Omsku starsi uczniowie uniemożliwiają nauczycielom prowadzenie lekcji. Ten stan rzeczy zanotowano w wielu miejscowościach m. in. w Barabońsku, Sławogorodsku i innych.

— Czy Hitler odwiedzi papieża? W związku z pogłoską, iż podczas pobytu w Rzymie kanclerz Hitler złoży wizytę w Watykanie, koła kościelne wyrażają opinię następującą: gdyby kanclerz Hitler bawił we Włoszech wyłącznie jako szef narodowy socjalizmu, wówczas wizyta w Watykanie nie byłaby aktualną, gdyby natomiast kanclerz Hitler przybył do Włoch w charakterze głowy państwa, wówczas ewentualność spotkania się z papieżem mogłaby wchodzić w rachubę.

— We Włoszech opracowano projekt budowy kanału z Wenecji do Mediolanu (długości przeszło 300 kilometrów). Kanał ten, przez rzekę Ticino, łączyłby Lago Maggiore z Adriatykiem, otwierając nowe drogi dla szwajcarskiego ruchu towarowego.

— Zaraza bydła w Niemczech. Rozpowszechnienie pryszczycy w Niemczech, według danych na 1 stycznia, przedstawia się następująco: zaraza objęła 20.699 zagród, z tego przypada na Prusy 8.414 zagród, na Bawarię 2.182 itd. Niedotknięte zarazą pozostały tylko Turyngia, Meklenburgia, Brunswik i Anhalt.

— Dzielnica stolicy Cejlonu ochrzczona imieniem Polaka. Postać świętobliwego księdza Michała Zaleskiego, arcybiskupa, delegata apostolskiego na Daleki Wschód i założyciela seminarium duchownego dla Indii i Cejlonu, zmarłego w r. 1925, jest wciąż żywą w pamięci obywateli Cejlonu. Istniała już od dawna ulica nazwana jego imieniem, obecnie ochrzczona została nazwą „Zaleskitown".

— Doradcą technicznym przy rządzie Afganistanu mianowany został Polak, inżynier Okęcki, były doradca techniczny rządu chińskiego.

— Komunizm dotarł do Japonii. W Tokio policja aresztowała 370 osób, oskarżając ich o udział w ruchu pacyfistycznym i komunistycznym. Pomiędzy aresztowanymi znajdowało się kilku posłów parlamentu japońskiego i profesorów uniwersyteckich.

— Anglia zbroi się wytrwale. Na wyspie indyjskiej Singapur będącej w posiadaniu Anglików i stanowiącej największy port południowo-wschodniej Azji, ukończona została budowa fortyfikacyj i doków, dzięki którym Singapur ma się stać potężną bazą morską dla brytyjskiej floty wojennej.

Arno Alexander.

Gaz L.M. 387

POWIEŚĆ SENSACYJNA.

61)

(Ciąg dalszy).

— Niech pan to tu zostawi — poradził. — Nie wykluczone, że właściciel zgłosi się po nią.

Devorny udał zmieszanie.

— Tak, ale widzi pan, ja... tego... — mamrotał. — Myślałem, że... nagroda... znaleźne...

— Ach, tak... — stary uśmiechnął się domyślnie. — Wobec tego zobaczymy! Otworzył szufladę i wydobył z niej trubą, mocno już podniszczoną książkę. Dopiero po długiej chwili znalazł to, czego szukał.

— Jest... Nazywa się B. Murphi... Hm... niestety, nie ma adresu...

— To nic nie szkodzi! — zawołał prędko Devorny. — Znam pana Murphi. Jest to niski, starszy już pan, mniej więcej w pańskim wieku, nieprawdaż?

Z naprężeniem czekał na odpowiedź. Drogista zdawał się zastanawiać.

— Sam nie wiem — mruknął. — Zdaje się, że nie... chociaż... być może, ma pan rację... Doprawdy, że nie mogę sobie przypomnieć...

Detektyw podziękował i wyszedł.

Fiasko! Zupełne fiasko. Należało się przecież spodziewać, że nabywca nie poda w drogerii swojego prawdziwego nazwiska, a zbieżność inicjałów przemawiała teraz za poprzednią hipotezą bodaj jeszcze mocniej. Ale co z tego? Tylko całkowita pewność miałaby dla Devorny'ego jakieś znaczenie. Nie, stanowczo nie warto było interesować się tym tropem. Nie warto było odwiedzać lekarza, który zapisał receptę; nie warto było nawet badać, jakiego rodzaju truciznę zawiera buteleczka. Badania te kosztowałyby za wiele czasu i mogłyby doprowadzić do rezultatu dopiero wówczas, kiedy będzie już po wszystkim.

Nie, trzeba działać z jak największą szybkością! Daleko więcej szans powodzenia miał plan Devorny'ego — włamać się do owej szafy, w której Michaud umieścił dzisiaj akta LM 387. Jutro z rana zabierze je Lammerley i schowa z pewnością na powrót do kasy pancernej, pilnie strzeżonej, gdzie dostęp jest niemal niezomżliwy... Jasnym było, że włamać się musi dzisiaj. Dzisiaj, albo jutro!

Devorny ocknął się z rozmyślań i teraz dopiero zauważył, że bezwiednie skierował swe kroki w stronę domku ojca Sama. Przez chwilę zastanawiał się, czy w ogóle warto iść do domu, ale po chwili nacisnął klamkę drzwi wejściowych.

— Dobry wieczór, Samie! — krzyknął wesoło. — Dobry wieczór, Marion!

Sam spojrzał na niego urażony.

— Ekscelencja raczy żartować — powiedział poważnie i z godnością. — Teraz, kiedy ekscelencja obraca się w najwyższych sferach...

— Nie gadaj głupstw, Sam — zaśmiał się Devorny.

Tym razem ojciec Sam zawtórował mu hałaśliwie.

— Nie gniewaj się, Kenntlebury. Słyszałem już, jakżeś ratował moją małą spod końskich kopyt. Chętnie bym cię za to ucałował, ale wiem, ze jesteś zbyt skromny, żeby tego ode mnie żądać.

Devorny rzucił się na krzesło i na bite dwie godziny zapomniał, że na świecie istnieją przestępcy, gazy trujące i tajne akta. Przegawędzili wieczór przyjemnie, jak dawniej, kiedy detektyw nie zaniedbywał jeszcze tego miłego zwyczaju. Z okazji bohaterskiego czynu „hrabiego" Marion upiekła wspaniały placek z jabłkami, który smakował mu niesłychanie. Dopiero kiedy zegar z kukułką zmęczonym od starości głosem oznajmił dziesiątą, przypomniał sobie detektyw o swoich obowiązkach.

Bąknąwszy kilka słów wyjaśnienia wstał z krzesła i udał się do swojej izdebki. Ostrożnie odsunął łóżko i równie ostrożnie podniósł deskę w podłodze, pod którą ukrywał przed niepowołanym okiem Mrion komplet narzędzi kasiarskich. Ze szczególną uwagą obejrzał klucz, który sporządził własnoręcznie; raz jeszcze porównał go z woskowym odciskiem, odjętym w chwili nieuwagi Hobkinsa. Klucz ten był niezmiernie cenny. Jeżeli wykonany został dokładnie, wówczas praca nad otwarciem szafy była już właściwie w połowie dokonana.

Deska została wsunięta z powrotem w podłogę, a łóżko wróciło na dawne miejsce. Narzędzia owinięte w zamsz powędrowały do obszernych kieszeni. Tak, teraz było wszystko gotowe. Jeszcze tylko badawcze spojrzenie w wytarte lustro, wiszące na ścianie... Chwileczkę, jeszcze nie wszystko w porządku! Biała koszula zbyt jasno odcinała się od ciemnego materiału marynarki. Kiedy się zamierza pracować niepostrzeżenie w ciemnościach, wówczas każdy skrawek bieli może być niebezpieczny...

Niewiele koszul zdążył sprawić sobie Devorny na tym ubogim, robotniczym gospodarstwie, ale między nimi musiała być jedna brązowa... Racja, leży w szufladzie...

Ciąg dalszy nastąpi.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Nasz obrót czekowy

w oczach Polaków amerykańskich.

Rola czeku w życiu gospodarczym na Zachodzie i w Ameryce jest ogromna. Czek odciążył obrót gotówkowy w znacznym stopniu. Dzięki wprowadzeniu obrotu czekowego Stany Zjednoczone osiągają miliony dolarów oszczędności rocznie na samym tylko druku banknotów.

U nas racjonalny obrót czekowy wyraził się przede wszystkim w postaci zwiększenia ilości płynnej gotówki, na brak której narzekamy wciąż.

Niedawno pokazywałem pewnemu Polakowi amerykańskiemu, jak wygląda obrót czekowy u nas w centrali PKO w Warszawie. Był dosłownie oburzony.

„To niesłychane! Jak można tolerować coś podobnego, jak można nazywać to obrotem czekowym!“ mówił. „Wszak ja mogę u nas zapłacić czekiem rachunek w każdym sklepiku, a u każdego znajomego kupca mogę zrealizować nawet większy swój czek. Czek ten ma obieg i przyjmowany jest przez każdy bank, aż wreszcie wraca do banku, na który opiewa. Tu czek na PKO można zrealizować tylko w PKO. W tych warunkach czek musi się stać fikcją. Ten, kto miał odwagę przyjąć czek, musi biec z nim do PKO, gdyż nikt odeń czeku nie przyjmie. W PKO zaś musi odczekać kolejki przy dwóch okienkach... Ile ten biedny kraj traci na tak nieumiejętnej organizacji!

(Nie PKO, tylko niedołężnie zredagowane ustawy — dep. red.).

Tłumaczyłem swemu rozmówcy, że zadanie swe spełniają lepiej czeki przelewowe, które wszak również zastępują gotówkę. Na to usłyszałem: „Tak, istotnie, zastępują, ale tylko raz jeden. Istotą obrotu czekowego jest tylko czek obiegowy, żaden czek przelewowy nie może spełnić tej roli“.

W trakcie dalszej rozmowy zwróciłem nieśmiało uwagę memu rozmówcy, że ze wstydem muszę się przyznać do niewiary w powodzenie tak swobodnego obrotu czekowego w naszych warunkach. Tyle od razu zjawiło by się czeków bez pokrycia, że to z miejsca podważyło by całą organizację tak pomyślanego obrotu czekowego. „Są na to bardzo proste sposoby — odpowiedział mi Amerykanin — i polegają one na bezapelacyjnej karze roku więzienia za wykroczenia przeciw ustawie o obrocie czekowym. Złoczyńca, który obrabował bank, ma możność bronić się w sądzie, może stawiać adwokatów, a nawet otrzymuje z reguły obrońcę z urzędu. „Spokojny“ zaś obywatel, któremu zdarzyło się wystawić czek bez pokrycia, idzie bezapelacyjnie na rok do więzienia“.

„Tak, przypominam sobie dyskusję na ten temat w prasie warszawskiej. Pamiętam, jak którys z naszych publicystów (czy nie Boy-Żeleński) rozdzierał szaty nad tą właśnie „niemoralnością“ amerykańskiej ustawy czekowej. Rzeczywiście, wygląda to paradoksalnie. Włamywacz nie jest pozbawiony możności obrony i nadziei wykręcenia się od odpowiedzialności, a za taki niewinny trick, jak wystawienie czeku bez pokrycia, bezapelacyjnie zamykają w kozie“.

„Paradoks ten jest tylko pozorny“ — oświadcza Amerykanin. „Trzeba wniknąć głębiej w istotę sprawy, trzeba podejść do niej od strony interesu społecznego. Możliwość włamania do banku jest mała, jako że jest połączona z koniecznością znacznego wysiłku nerwowego, fizycznego a nawet i finansowego. Stąd też i wypadki włamania nie są tak znowu częste, aby przez to mogły urość do rozmiarów niebezpieczeństwa społecznego. Natomiast możliwość wystawienia czeku bez pokrycia jest niemal nieograniczona. Z drugiej strony należy wziąć pod uwagę wartość gospodarczą organizacji obrotu czekowego. Nie potrzebuję jej wyjaśniać. Społeczne następstwa wykroczeń przeciw obrotowi czekowemu są niezmiernie ważkie i pociągnąć by musiały nieuchronnie uniemożliwienie tego obrotu. Prawodawca, który wprowadzał w Ameryce obrót czekowy, rozumiał to niebezpieczeństwo i od razu przewidział środki dla jego unieszkodliwienia. Inaczej cała robota byłaby nawet nie połowiczna, — byłaby po prostu parodią. Obrót czekowy to wciąż zagrożony odcinek i na tym odcinku musi stale trwać... stan wojenny, połączony z pewnymi ograniczeniami w swobodach obywatelskich, albo raczej — z ograniczeniami w procedurze karnej. W przeciwnym razie lepiej jest od razu odcinek obrotu czekowego zlikwidować“.

Trudno było nie przyznać racji memu rozmówcy. Ta bezpośredniość podejścia do sprawy i swoista „etyka socjalna“ pozwoliły Amerykanom ująć sprawę życiowo i rozwiązać ją radykalnie.

I u nas w zasadzie nie jest to niemożliwe. Jednak... odcinek pieniądza opanowany jest u nas niemal całkowicie przez element żydowski. A czy zamęt w dziedzinie pieniężnej nie jest temu elementowi właśnie na rękę?

SIG.

Memoriał rzemiosła.

Wielkopolski Związek Rzemieślników Chrześcijan oddział Bydgoszcz złożył na ręce p. min. Romana następujący memoriał, który w całości przytaczamy:

Rzemiosło bydgoskie w prawie 100% polskie i chrześcijańskie, zrzeszone w Wielkopolskim Związku Rzemieślników Chrześcijan oraz w 24 cechach, skupiających 2300 rzemieślników — właścicieli warsztatów, pozwala sobie przedstawić niniejszy memoriał:

Rzemiosło związane organicznie z Bydgoszczą wskazuje na fakt niedocenienia roli tego miasta przez czynniki decydujące. Tymczasem od siły Bydgoszczy w 95% polskiej zależy prężność ekspansji kultury polskiej na powiaty aż po Piłę, Chojnice i Grudziądz.

Miasto, które własnym wysiłkiem doprowadziło do całkowitego prawie spolszczenia wszelkich dziedzin życia u siebie, ma wszelkie dane ku temu, by uczynić to również na szerszym terenie.

Stąd rzemiosło miejscowe domaga się w interesie ogólnopolskim wzmocnienia siły grawitacyjnej Bydgoszczy przez lokowanie tutaj urzędów państwowych II instancji oraz wzmocnienia swej siły gospodarczej.

W imię tego wzmocnienia, mającego na celu interesy ogólnopaństwowe, rzemiosło prosi o:

1) **zwiększenie w Bydgoszczy ilości urzędów państwowych**, których w ciągu ostatnich lat wiele zabrano, nie dając w zamian żadnego — stan urzędniczy jest bowiem w głównej mierze odbiorcą wytworów warsztatów rzemieślniczych;

2) wydanie wiążących wskazówek, aby przy robotach publicznych wchodzących w zakres zawodów rzemieślniczych uwzględniano **w pierwszym rzędzie oferty miejscowe** a przede wszystkim tylko osób uprawnionych do wykonywania danego rzemiosła. Takie postawienie kwestii jest aktem sprawiedliwości i rozumnego starania się o rozwój całego obszaru państwa;

3) łaskawe spowodowanie, by przy przetargach dostaw i robót uwzględniano **tylko firmy polskie i chrześcijańskie.** Domaga się tego kompleks zagadnień związanych z dalszym **unarodowieniem Polski Zachodniej;**

4) stwarzanie odpowiednich warunków dla przenoszenia się czeladzi rzemieślniczej w kraju jak i udawanie się jej za granicę w celu lepszego opanowania swego zawodu. Stoją temu na przeszkodzie obecnie obowiązujące przepisy o pośrednictwie pracy;

5) **uruchomienie kredytu osiedleńczego także dla rzemiosła**, aby temuż ułatwić osiedlanie się na kresach i spełnienie zadania spolszczenia rzemiosła w całym kraju;

6) zajęcie **przychylnego stanowiska do projektu noweli prawa przemysłowego wniesionego do sejmu przez posła Snopczyńskiego.** Podkreślamy, że jest to projekt uzgodniony przez całe rzemiosło chrześcijańskie w Polsce.

Żywimy niepłonną nadzieję, że Pan Minister zechce okazać w tych dziedzinach zrozumienie dla rzemiosła Polski Zachodniej, które posiada zdrową strukturę, stanowiąc dodatni czynnik w uprzemysłowieniu kraju i przyczyni się w ten sposób do realizacji ogólnopolskich zadań na ziemiach nadgranicznych.

W Bydgoszczy, dnia 16 stycznia 1938 r.

Zarząd:

P. Godek, prezes. **H. Kaszubowski**, sekr.

Uruchomienie kredytów

pod zastaw bydła.

Zgodnie z uchwałą Komitetu Ekonomicznego Ministrów z listopada ub. r. zostają uruchomione kredyty pod zastaw bydła w dwojakiej formie: kredytów zaliczkowych i rejestrowych. Udzielanie kredytu zaliczkowego będzie możliwe **przy ilości do 10 sztuk bydła**, ponad 10 sztuk bydła może być finansowane jedynie w formie kredytu rejestrowego udzielanego na zasadzie przepisów o rejestrowym zastawie rolniczym.

Zarówno kredyt rejestrowy jak i zaliczkowy pod zastaw bydła udzielane będą na okres 5—6 miesięcy i zabezpieczone terminowymi wekslami, przy czym koszt blankietów wekslowych ponosi pożyczkobiorca. Oprocentowanie kredytów zastawowych na bydło wynosić będzie 6% w stosunku rocznym dla rolników. W kredycie rejestrowym pożyczkobiorca ponosić będzie ponadto koszty lustracji zwierząt przez instytucję kredytową — o ile uzna ona to za potrzebne.

Wysokość poszczególnej pożyczki w kredycie rejestrowym będzie wynosić **75% wartości zwierzęcia.** Wartość zwierzęcia obliczona będzie dla poszczególnej sztuki w ten sposób, że waga jego zostanie przemnożona przez cenę żywca, ustaloną na każdą kampanię przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych. W bieżącej kampanii cena żywca dla celów rejestrowego kredytu zastawowego określona została **na 25 gr za 1 kilogram.**

Handel zagraniczny Polski w r. 1937.

Handel zagraniczny Rzeczypospolitej Polskiej i W. M. Gdańska przedstawiał się w całym roku 1937 według prowizorycznych obliczeń następująco (w nawiasie dane z r. 1936): przywóz 3.683.056 ton (3.066.373 ton), wartości **1.254.341 tys. zł** (1.003.435 tys. zł), wywóz 14.987.682 tys. ton (12.958.154 ton), **wartości 1.192.580 tys. zł** (1.026.208 tys. zł).

Jak widać z tych liczb, obroty handlu zagranicznego Polski w r. 1937 wykazały w porównaniu z r. 1936 poważny wzrost. Ponieważ import wzrósł w większym stopniu niż eksport, — wystąpiło **ujemne saldo w kwocie 61.761 tys. zł** W 1936 r. bilans handlowy miał niewielkie saldo dodatnie. W gruncie rzeczy te obroty są małe i są rezultatem naszego kurczowego trzymania się złota, jako podstawy waluty.

Temu samemu należy przypisać ujemne saldo. My najbiedniejsi między biednymi jesteśmy zbyt drodzy, aby konkurować z bogatymi narodami, operującymi jednak obniżonymi jednostkami walutowymi. W rezultacie mamy **niedobór złota i stale malejący zapas złota.**

Wydawnictwa gospodarcze.

„Drugi powszechny spis ludności“. Wyd. Główn. Urzędu Statystycznego. Główny Urząd Statystyczny dopiero teraz opublikował „dane skrócone“ drugiego powszechnego spisu ludności z dn. 9. VII. 1931 r. Jest sześcioletnie opóźnienie. Dane te mają po części znaczenie historyczne. Jest to wskazówką na przyszłość, aby zadowolić się opracowaniem mniej dokładnym, ale szybszym. Pod jednym względem lektura tych danych jest interesująca. Jest to statystyka naszych mieszkań i bezdomności. W tej dziedzinie nie wiele się zmieniło na lepsze, a to co jest, jest przerażające.

Starannie wydany zeszyt w dość dużym formacie liczy 82 stronice i jest niezbędny dla każdego polityka i ekonomisty.

„Rocznik Rady Interesantów Portu Gdyny“. Wydany pod kierownictwem p. dra Bolesława Kasprowicza, dyr. Rady Interesantów zawiera wszystkie źródłowe dane tyczące się naszego portu, od statystyki poczynając, na taryfach, spisach linii okrętowych kończąc. Tom liczy 242 strony i wszechstronnie informuje o Gdyni.

(s).

Brak żelaza w Niemczech.

Rynek żelazny w Niemczech wykazywał w grudniu r. ub. w dalszym ciągu duże zapotrzebowanie na żelazo. Mimo wielkich dostaw, nie zdołano zapełnić wszystkich luk. Szczególne braki odczuwano, jeżeli chodzi o stal w sztabach, oraz blachę grubą i średnią, co tłumaczy się wielkimi wymaganiami, stawianymi przez plan czteroletni, realizowany w Niemczech. Wykonywanie dostaw zagranicznych doznaje również wciąż zwłoki.

„ROLNIK POMORSKI“.

W tych dniach wyszedł spod prasy pierwszy numer okazowy pisma rolniczego pt. „Rolnik Pomorski“, wydanego przez Koło Rolników i Osadników Pomorskich. Kierownictwo i redakcję pisma objął p. Feliks Zieliński, sekretarz Zw. Zaw. Rolników w Starogardzie. „Rolnik Pomorski“ ma być pismem zawodowym i informacyjnym.

(Pan Zieliński jest członkiem zarządu powiatowego Stronnictwa Pracy w Starogardzie).

Rynek amerykański dla maku i kminku pomorskiego.

Państwowy Instytut Eksportowy zawiadomił Pomorską Izbę Rolniczą, że rynek amerykański wykazuje bardzo duże zainteresowanie dla importu maku i kminku. Szczególnie możliwości zbytu maku na tym rynku mają tendencję stałego wzrostu.

Na powyższe możliwości zbytu maku i kminku Pomorska Izba Rolnicza zwraca uwagę rolników, mających wolne działki gruntu, względnie chcących odciążyć areał pod uprawę zbóż. Izba Rolnicza przestrzega jednak przed masową uprawą tego rodzaju roślin bez zapewnienia sobie odbiorców lub możliwości zbytu.

Bliższych informacyj w sprawie techniki uprawy maku i kminku udziela Pomorska Izba Rolnicza w Toruniu na żądanie zainteresowanych.

Zarządzenie gospodarcze rządu rumuńskiego.

Na posiedzeniu Komitetu Ekonomicznego ministrów rumuńskich powzięto szereg decyzyj zmierzających do lepszego zaopatrzenia w artykuły pierwszej potrzeby ludności wiejskiej. Monopołem dystrybucyjnym objęte będą sól, nafta i bawełna. Zarządzono jednocześnie obniżkę o 25% taryfy pasażerskiej III klasy oraz zniesienie podatku rolnego, który będzie zastąpiony opłatą, uiszczaną przez rolników w stosunku od sprzedanych ilości artykułów rolnych.

Wzrost japońskiego zadłużenia państwowego.

Ogłoszone zostały liczby, dotyczące zadłużenia państwowego Japonii. Z liczb tych wynika, że całkowite zadłużenie wewnętrzne i zagraniczne Japonii na dzień 31 grudnia 1937 r. wynosiło **11.892.948 tys. yen,** czyli, że wzrosło w ciągu roku o **1.497.743 tys. yen.**

Rekordowe obroty w porcie gdyńskim w roku 1937.

Według dokonanych przez Urząd Morski obliczeń, ogólne obroty towarowe portu gdyńskiego za cały rok 1937 wyniosły 9.147.270,9 ton. Z całej sumy obrotu rocznego przypada na obroty zamorskie 9.006.176,3 ton, na obroty przybrzeżne łącznie z W. M. Gdańskiem 22.236,5 ton, a na obroty drogą wodną z wnętrzem kraju — 118.858,1 ton. W obrotach zamorskich za rok 1937 przywóz wynosił 1.718.003,7 ton, a wywóz 7.288.172,6 ton. W porównaniu do ogólnych obrotów towarowych portu gdyńskiego za r. 1936, obroty ogólne w r. 1937 wykazują **wzrost o 16,1%.** Liczba uzyskanych obrotów rocznych w wysokości 9.147.270,9 ton dotychczas **nie była osiągnięta przez żaden port bałtycki.** W stosunku do 1936 roku przywóz zamorski wykazuje wzrost o 28,6%, a wywóz zamorski o 13,7%.

Jakie podatki płatne są jeszcze w styczniu.

1) Do dnia 25 stycznia zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za rok 1937 w wysokości podatku, przypadającego od obrotu, osiągniętego w miesiącu grudniu 1937 r. — przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kat. i przemysłowe od I—V kat., prowadzące prawidłowe księgi handlowe, oraz przez wszystkie przedsiębiorstwa, obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia.

2) Do dnia 25 stycznia — zaliczka kwartalna na podatek przemysłowy od obrotu w wysokości podatku, przypadającego od obrotu, osiągniętego w ub. kwartale (październik, listopad, grudzień 1937 r.) — przez płatników nie wymienionych wyżej w p. 1), a prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

Ponadto płatne są w styczniu zaległości, odroczone lub rozłożone na raty, z terminem płatności w tym miesiącu oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności również w styczniu 1938 r.

St. Szukalski, Bydgoszcz.

Notowania z ostatnich dni za 100 kg.

Bydgoszcz, dnia 7 stycznia 1938 r.

Koniczyna czerwona 130,00—140,00; Koniczyna szwedzka 210,00—240,00; Koniczyna biała 190,00—2 0,00; Koniczyna żółta w łuskach 34,00—38,00; Koniczyna żółta odłuszczona 70,00—80,00; Przelot 90,00—105,00; Rajgras angielski 90,00—95,00; Tymotka 25,00—28,00; Seradela 25,00—28,00; Wyka latowa 17,00—19,00; Wiczka zimowa 00,00 00,00; Peluszka 18,00—19,00; Groch Wiktoria 23,00—25,00. Groch polny 25,00—27,00; Groch zielony 23,00—25,00; Rzepak zimowy 54,00—56,00; Rzepik letni 51,00—53,00; Rzepik zimowy 51,00—52,50, Siemię lniane 45,00—47,00. Len 00,00—00,00; Mak niebieski 75,00—78,00; Mak biały 100,00—120,00; Łubin żółty 13,00—14,00; Łubin niebieski 12,00—13,00, Gorczyca 32,00—35,00; Tatarka 19,00—21,00; Proso zwyczajne 18,00—22,00.

Najszczęśliwsi poddani na świecie.

Kraj, w którym nie ma biednych. – Armia składa się z 12 żołnierzy. Gramofon na czaszkach ludzkich.

Jedną z pierwszych czynności króla angielskiego Edwarda VIII było nadanie krzyża komandorskiego orderu Batha Jej królewskiej Mości, Salote Tubu, królowej Tongi. — Królestwo Tonga zaznaczone jest na mapie szeregiem małych czarnych punktów. Składa się ono z kilkuset wysp i wysepek półwyspu polinezyjskiego, odznaczających się łagodnym, niemal podzwrotnikowym klimatem i wielkimi bogactwami naturalnymi. Odkrył je w 1643 roku Tasman Cook, który zwiedził królestwo Tonga w 1773 r., opisał interesująco obyczaje i zwyczaje tubylców, odznaczających się niezwykłą gościnnością.

Wybitne znaczenie Tongi na oceanie Spokojnym polega dzisiaj na tym, że mały ten „kraj" zachował swoją niezawisłość. Interesy Anglii, z którą Tonga związana jest tylko traktatem przyjaźni (a nie protektoratu), reprezentuje rezydent z pełnomocnictwami konsula, ale w polityce wewnętrznej królowa jest samodzielna, a w polityce zagranicznej brytyjski rezydent nie ma prawa mieszać się do działalności tongańskiego ministra spraw zewnętrznych, Johna Tuivakony.

29.597 poddanych królowej Tongi należy do najszczęśliwszych ludzi na świecie. Nie potrzebują ani importu ani eksportu. Nie wiedzą, co jest walka o byt. Nie znają słowa „kryzys". Mają na swoich wielu wyspach więcej żywności niż im potrzeba. Ryby, banany, orzechy kokosowe i wszystkie owoce południowe znajdują się w takiej ilości, że ludność nie może ich spożyć.

Tonga jest jedynym państwem na świecie, w którym nie ma biednych. Gdy w Europie i Ameryce nędza jest spowodowana złymi warunkami, w Tonga jest ona wynikiem lenistwa i karana jest jako przestępstwo. Po osiągnięciu pełnoletności tj. po ukończeniu 16 roku życia każdy mieszkaniec Tongi otrzymuje od państwa 8 akrów urodzajnej ziemi i musi ją zasadzić palmami kokosowymi. To, co uzbiera, stanowi jego własność. Po jego śmierci ziemia wraca do państwa, które oddaje ją innemu pełnoletniemu. Troskę o wdowy i dzieci zmarłego obejmuje państwo, nie potrzebują się więc one obawiać nędzy i głodu.

Królowa Salote Tubu, licząca obecnie 37 lat, otrzymała świetną edukację w Sidney i w San Francisco oraz mówi płynnie językiem angielskim i francuskim. Pobiera ona na listę cywilną 2.000 dolarów rocznie, co na tamtejsze stosunki jest aż nadto wystarczające. — Królowa prowadzi zresztą skromne życie. — Zamiast pompatycznego pałacu zbudowała sobie piękną willę i sprowadziła z Anglii nowoczesny 6-cylindrowy samochód, który sama prowadzi. Do przejażdżek na „prowincję", składającą się z 400 wysepek, służy jej piękny jacht, który otrzymał w darze od generalnego gubernatora Australii jej ojciec król Jerzy II. Królowa nosi jako strój odświętny białą szatę z ciężkiego jedwabiu, płaszcz gronostajowy i koronę z brylantów i szafirów. W stroju tym wywołuje królowa niezwykłe wrażenie, bo nie nosi ani pończoch ani trzewików i jest dobre 2 m wysoka.

W imieniu królowej rządzi jej królewski małżonek Vilame Tugi. Jest on również 2 m wysoki i waży co najmniej 150 kilogramów. — Jest on jednocześnie premierem, prefektem policji, marszałkiem parlamentu, wybieranego na podstawie angielskiego prawa wyborczego i zwoływanego przez królowę 2 razy w roku na obrady. Książę-małżonek i królowa wyznają wiarę anglikańską, która jest oficjalną religią państwa Tonga.

Królowa Salote i król Tugi mają czworo dzieci, którym królowa poświęca cały swój wolny czas. Jest ona bardzo lubiana przez ludność Tongi, natomiast mniejszą sympatią cieszy się jej małżonek, który lubi często popić i wyprawiać po pijanemu przykre awantury. Stąd pochodzi arcykomiczny fakt, że ministrem dworu królewskiego i mistrzem ceremonii jest pewien reprezentant australijskiej fabryki win, którego zadaniem jest sprowadzanie dla księcia szampana po niskiej cenie.

Królowa przebywała przez 5 lat w Sidney i w San Francisco, książę 18 miesięcy w Londynie. Tam nauczyli się wszystkiego. Ale mimo to komiczny widok wywołuje na skrzyżowaniu dwu jedynych ulic w stolicy państwa widok brunatnego policjanta komunikacyjnego, ubranego w pstry uniform, z bosymi nogami, kierującego ruchem ulicznym przez podnoszenie rąk i dmącego w staroświecką trąbkę pocztową. „Ruch" polega na tym, że dokładnie co godzinę przejeżdża przez ulicę jeden samochód lub jeden wóz, zaprzężony w woła.

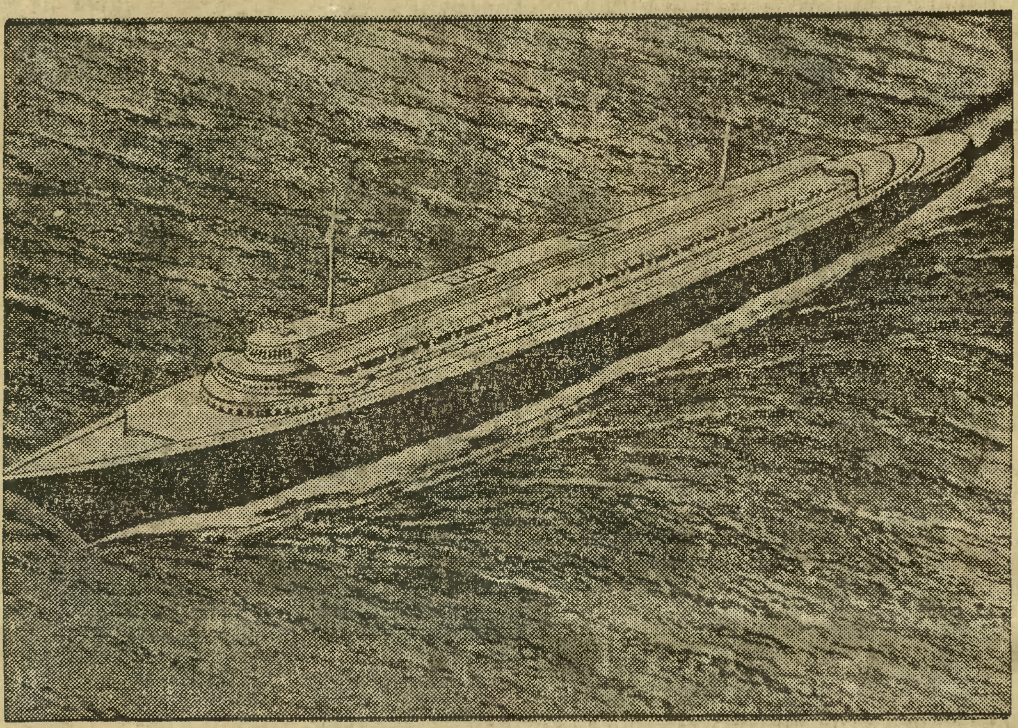
Armia składa się z 12 żołnierzy, rekrutujących się z najlepszych rodzin. Noszą oni uniformy z niebieskiego płótna, białe płócienne spodnie i czerwony fez, ale chodzą boso i nie mają karabinów. Ale za to w porcie stoją dwie stare armaty, z których oddaje się czasem strzały powitalne na cześć obcych okrętów. Naczelnym wodzem tej „armii" jest książę małżonek, który nosi lśniący od złota angielski mundur generalski.

W sali tronowej królewskiej willi stoi stary gramofon, ustawiony na czterech czaszkach ludzkich. Ojciec królowej, król Jerzy II, otrzymał go niegdyś od pewnego angielskiego rezydenta. Był on tak dalece zachwycony tym cudownym aparatem, że postanowił go specjalnie uczcić, dlatego kazał ściąć 4 swoich nadwornych doradców i ustawić gramofon na ich głowach, ażeby uczcić w ten sposób i gramofon i 4 doradców. Ale od tego czasu obyczaje w Tonga stały się znacznie łagodniejsze i bardziej europejskie. W każdym razie — szczęśliwy kraj!

Z salonu bydgoskiego w Muzeum Miejskim. Teodor Gajewski: Głowa chłopca (brąz). (Fot. Piotr Wiszniewski).

Najnowocześniejszy statek transatlantycki.

Inżynierowie francuskich linij okrętowych nadają najnowszemu statkowi transatlantyckiemu linię opływową, co pozowoli mu przebyć Ocean Atlantycki w trzy i pół dnia. Długość statku wynosi 405 metrów.

Radiofonia i katolicy.

Ukazał się nowy numer biuletynu wydawanego przez Międzynarodowe Katolickie Biuro Radiowe w Amsterdamie. Znajdujemy tam bardzo ciekawe wiadomości o tym, jak katolicy w różnych krajach pracują w dziedzinie radiofonii.

W Argentynie nadawane są nabożeństwa, kazania, przemówienia wybitniejszych kierowników różnych działów Akcji Katolickiej. Podczas transmisji Mszy św. nadaje się objaśnienia liturgii. W Anglii katolicy zażądali od BBC większej ilości audycyj katolickich. Arcybiskup Westminsteru sprzeciwił się projektowi BBC zmierzającemu do wprowadzenia czegoś w rodzaju „religii radiowej", która by niwelowała przekonania wyznawców religii; **sprzeciw był skuteczny.** W Australii stacje rządowe nadają audycje katolickie nieregularnie, katolicy posiadają własną stację nadawczą dla celów katolickiej propagandy. Belgia ma silne organizacje katolickich radiosłuchaczy i dzięki temu katolicy mają w radiostacjach rządowych pewne godziny do swojej dyspozycji, nadają kazania, wykłady, audycje dla chorych, słuchowiska katolickie dla młodzieży i dzieci, mają także swój katolicki tygodnik, podający programy i omówienie katolickiej akcji radiowej. W Brazylii jest katolickie towarzystwo radiowe „Vera Cruz" pracujące w łączności z Akcją Katolicką a obejmujące działalnością radiową wszelkie dziedziny nowoczesnego ruchu katolickiego, jak kształcenie przodowników Akcji Katolickiej, prace polityczne, prawodawstwo, związki robotnicze, kwestia społeczna, prasa, kino, apostolstwo świeckich, szkoła, wychowanie, organizacje religijne itd.

Na Kubie nadawane są audycje katolickie przez **siedem miejscowych rozgłośni;** dwie rozgłośnie nadają „godzinę Akcji Katolickiej". W Danii jest związek radiosłuchaczy katolickich i komitet biskupi dla obrony interesów katolickich; obie te organizacje współpracują z radiofonią miejscową w układaniu audycyj katolickich. Stany Zjednoczone Ameryki Płn. mają od dawna różnego typu audycje katolickie; na antenach zabierają głos różne grupy Akcji Katolickej. We Francji odbyła się niedawno konferencja księży katolickich pracujących w radiofonii pod egidą Centrali Katolickiej dla spraw radia i kina. Skarżono się tam na nieruchliwość słuchaczy. Zorganizowano szereg dialogów na temat wielkich encyklik papieskich z ostatnich czasów. W Indiach wschodnich powstało osobne „radiowe towarzystwo katolickie", które zmierza do zdobycia wpływów w tamtejszej radiofonii. W projekcie są transmisje nabożeństw z kazaniami w języku tubylców. Będą nadawane także wykłady liturgiczne, audycje dla chorych, nieszpory, audycje dla dzieci. W Irlandii nadano przez radio cykl odczytów na temat: „Katolicyzm w nauce i sztuce". W Niemczech odbyła się konferencja referentów audycyj religijnych, które polegają na nadawaniu ze studia muzyki kościelnej, czytania duchownego i kazania. Włochy nadają nabożeństwa i kazania. **Holandia ma wielką organizację katolików radiosłuchaczy** i nadaje obszerny program katolicki na falach długich i krótkich.

Sprawozdanie z Polski dzieli się na dwie części: transmisje nabożeństw i kazań oraz transmisje wielkich uroczystości; radiowe audycje dla chorych. Podano tu szczegółowe wiadomości o działalności Komisji Audycyj Religijnych zostającej pod przewodnictwem JE ks. biskupa St. dr Adamskiego. Jest wiadomość o rozwoju Związku Katolickich Radiosłuchaczy w Polsce, o transmisjach z Watykanu przemówienia Ojca św., podano szczegóły z radiowej akcji dla chorych. **W Portugalii katolicy mają własną stację nadawczą dla fal średnich i dla fal krótkich.** Watykan otrzymał nową stację nadawczą dla fal krótkich.

Sprawozdanie i korespondencje z różnych krajów dowodnie wykazują, że katolicyzm jest wybitnie twórczą siłą w radiofonii.

„DZIEWCZĘ Z TEMPERAMENTEM"

Komedie filmowe z udziałem Anny Ondry cieszą się ogromną popularnością wśród miłośników jej talentu i... temperamentu. Producenci filmowi postanowili temperament ten wyzyskać do komedii p. t. „Dziewczę z temperamentem" reżyserii Karola Lamaca. Anny Ondra zalicza rolę swoją w tej komedii za najudatniejszą, a całość za najweselszą z dotychczasowych obrazów z jej udziałem. Z osobą jej wchodzą na ekran przede wszystkim pomysły, akcja posiada żywe tempo i sytuacje pełne komizmu. Na naszej ilustracji widzimy Anny Ondrę i Idę Wüst.

Kino dźwiękowe w katedrze.

W tych dniach w katedrze w Chichester w obecności biskupa angielskiego dr. Bell odbył się pierwszy pokaz filmów religijnych. Przed ołtarzem rozpięto biały ekran. Obok ustawiono dwa duże głośniki, ponieważ filmy były mówione. Pokaz ten ściągnął wielką liczbę wiernych. Przed katedrą trzeba było ustawić oddział policyjny. Gdy już wszyscy zajęli swe miejsca dziekan katedry Duncan Jones wygłosił kazanie, w którym wskazał na znaczenie filmu dla celów religijnych, przyznając się, że jest to rodzaj eksperymentu. Po tym krótkim kazaniu wierni odśpiewali 23 psalm.

Po trzecim wstępie rozpoczął się pokaz filmów. Wszystkie były stosunkowo krótkie. Pierwszy nosił tytuł „Siewcy". Drugi dłuższy obliczony na 40 minut pt.: „Gdzie miłość jest — jest Bóg" był oparty na noweli Tołstoja. Ostatni z filmów pokazywał szwedzkie zwyczaje ludowe bożenarodzeniowe.

Anglicy poza swym konserwatyzmem zdobywają się na postępowość, która nam ludziom na kontynencie najzupełniej nie mieści się w głowach. Powyższe opowiadanie zaczerpnięte z „Daily Mail", najpoczytniejszego dziennika londyńskiego, zakrawa na farsę. Niestety jest całkowicie prawdziwe. (s)

„Dziewczęta na niebiesko".

Taką nazwą (Cirls in blue) ochrzciła prasa angielska policję kobiecą. Anglia doczekała się tej inowacji dość późno, mimo, że sama jest ojczyzną ruchu emncypacyjnego kobiet. Tylko Londyn posiada oddział policjantek. Jest ich 140 i pierwsze ich kroki zdobyły sobie powszechne uznanie konserwatywnej publiczności angielskiej. Okazało się bowiem w praktyce, że istnieje cały szereg dziedzin, w których tylko kobieta może skutecznie interweniować dzięki swej delikatności. Obecnie prasa angielska podkreślając te dodatnie wyniki domaga się powiększenie kadr policji kobiecej i rozesłanie odpowiednich oddziałów do wszystkich większych miast. (s)

KORONOWO. (l) Tut. posterunek policji ujął po dłuższych dochodzeniach uczni ogrodniczych Łucjana Giłkę i Nowickiego Bolesława, którzy dokonali kradzieży 1 ula pszczół na szkodę rolnika Chrapkowskiego z Salna oraz w dniu 31 grudnia ubr. 2 uli na szkodę rolnika Lubiewskiego z Więzowna. Wymienieni zostali na polecenie sędziego śledczego odstawieni do dyspozycji sądu grodzkiego w Bydgoszczy, gdzie za czyn swój oczekują wymiaru sprawiedliwści.

— Mistrz rzeźnicki p. Teofil Konieczka otworzył przy ulicy Łokietka 22 rzeźnictwo. Na nowej placówce „Szczęść Boże".

WIERZCHUCIN KRÓL. (l) W dniu 12 bm. została pokąsana przez psa należącego do rolnika Zywerta, córka skotarza Zalewska Brygida, lat 4. Pies rozszarpał dziecku policzek. Ranną odstawiono natychmiast na koszt p. Zywerta do szpitala miejskiego w Koronowie, gdzie pierwszej pomocy udzielił p. dr Szews. Obecnie dziecku nie zagraża żadne niebezpieczeństwo.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Nasz obrót czekowy

w oczach Polaków amerykańskich.

Rola czeku w życiu gospodarczym na Zachodzie i w Ameryce jest ogromna. Czek odciążył obrót gotówkowy w znacznym stopniu. Dzięki wprowadzeniu obrotu czekowego Stany Zjednoczone osiągają miliony dolarów oszczędności rocznie na samym tylko druku banknotów.

U nas racjonalny obrót czekowy wyraził się przede wszystkim w postaci zwiększenia ilości płynnej gotówki, na brak której narzekamy wciąż.

Niedawno pokazywałem pewnemu Polakowi amerykańskiemu, jak wygląda obrót czekowy u nas w centrali PKO w Warszawie. Był dosłownie oburzony.

„To niesłychane! Jak można tolerować coś podobnego, jak można nazywać to obrotem czekowym!" mówił. „Wszak ja mogę u nas zapłacić czekiem rachunek w każdym sklepiku, a u każdego znajomego kupca mogę zrealizować nawet większy swój czek. Czek ten ma obieg i przyjmowany jest przez każdy bank, aż wreszcie wraca do banku, na który opiewa. Tu czek na PKO można zrealizować tylko w PKO. W tych warunkach czek musi się stać fikcją. Ten, kto miał odwagę przyjąć czek, musi biec z nim do PKO, gdyż nikt odeń czeku nie przyjmie. W PKO zaś musi odczekać kolejki przy dwóch okienkach... Ile ten biedny kraj traci na tak nieumiejętnej organizacji!

(Nie PKO, tylko niedołężnie zredagowane ustawy — dep. red.).

Tłumaczyłem swemu rozmówcy, że zadanie swe spełniają lepiej czeki przelewowe, które wszak również zastępują gotówkę. Na to usłyszałem: „Tak, istotnie, zastępują, ale tylko raz jeden. Istotą obrotu czekowego jest tylko czek obiegowy, żaden czek przelewowy nie może spełnić tej roli".

W trakcie dalszej rozmowy zwróciłem nieśmiało uwagę memu rozmówcy, że ze wstydem muszę się przyznać do niewiary w powodzenie tak swobodnego obrotu czekowego w naszych warunkach. Tyle od razu zjawiło by się czeków bez pokrycia, że to z miejsca podważyło by całą organizację tak pomyślanego obrotu czekowego. „Są na to bardzo proste sposoby — odpowiedział mi Amerykanin — i polegają one na bezapelacyjnej karze roku więzienia za wykroczenia przeciw ustawie o obrocie czekowym. Złoczyńca, który obrabował bank, ma możność bronić się w sądzie, może stawiać adwokatów, a nawet otrzymuje z reguły obrońcę z urzędu. „Spokojny" zaś obywatel, któremu zdarzyło się wystawić czek bez pokrycia, idzie bezapelacyjnie na rok do więzienia".

„Tak, przypominam sobie dyskusję na ten temat w prasie warszawskiej. Pamiętam, jak któryś z naszych publicystów (czy nie Boy-Żeleński) rozdzierał szaty nad tą właśnie „niemoralnością" amerykańskiej ustawy czekowej. Rzeczywiście, wygląda to paradoksalnie. Włamywacz nie jest pozbawiony możności obrony i nadziei wykręcenia się od odpowiedzialności, a za taki niewinny trick, jak wystawienie czeku bez pokrycia, bezapelacyjnie zamykają w kozie".

„Paradoks ten jest tylko pozorny" — oświadcza Amerykanin. „Trzeba wniknąć głębiej w istotę sprawy, trzeba podejść do niej od strony interesu społecznego. Możliwość włamania do banku jest mała, jako że jest połączona z koniecznością znacznego wysiłku nerwowego, fizycznego a nawet i finansowego. Stąd też i wypadki włamania nie są tak znowu częste, aby przez to mogły urość do rozmiarów niebezpieczeństwa społecznego. Natomiast możliwość wystawienia czeku bez pokrycia jest niemal nieograniczona. Z drugiej strony należy wziąć pod uwagę wartość gospodarczą organizacji obrotu czekowego. Nie potrzebuję jej wyjaśniać. Społeczne następstwa wykroczeń przeciw obrotowi czekowemu są niezmiernie ważkie i pociągnąć by musiały nieuchronnie uniemożliwienie tego obrotu. Prawodawca, który wprowadzał w Ameryce obrót czekowy, rozumiał to niebezpieczeństwo i od razu przewidział środki dla jego unieszkodliwienia. Inaczej cała robota byłaby nawet nie połowiczna, — byłaby po prostu parodią. Obrót czekowy to wciąż zagrożony odcinek i na tym odcinku musi stale trwać... stan wojenny, połączony z pewnymi ograniczeniami w swobodach obywatelskich, albo raczej — z ograniczeniami w procedurze karnej. W przeciwnym razie lepiej jest od razu odcinek obrotu czekowego zlikwidować".

Trudno było nie przyznać racji memu rozmówcy. Ta bezpośredniość podejścia do sprawy i swoista „etyka socjalna" pozwoliły Amerykanom ująć sprawę życiowo i rozwiązać ją radykalnie.

I u nas w zasadzie nie jest to niemożliwe. Jednak... odcinek pieniądza opanowany jest u nas niemal całkowicie przez element żydowski. A czy zamęt w dziedzinie pieniężnej nie jest temu elementowi właśnie na rękę?

SIG.

Memoriał rzemiosła.

Wielkopolski Związek Rzemieślników Chrześcijan oddział Bydgoszcz złożył na ręce p. min. Romana następujący memoriał, który w całości przytaczamy:

Rzemiosło bydgoskie w prawie 100% polskie i chrześcijańskie, zrzeszone w Wielkopolskim Związku Rzemieślników Chrześcijan oraz w 24 cechach, skupiających 2300 rzemieślników — właściciele warsztatów, pozwala sobie przedstawić niniejszy memoriał:

Rzemiosło związane organicznie z Bydgoszczą wskazuje na fakt niedoceniania roli tego miasta przez czynniki decydujące.

Tymczasem od siły Bydgoszczy w 95% polskiej zależy prężność ekspansji kultury polskiej na powiaty aż po Piłę, Chojnice i Grudziądz.

Miasto, które własnym wysiłkiem doprowadziło do całkowitego prawie spolszczenia wszelkich dziedzin życia u siebie, ma wszelkie dane ku temu, by uczynić to również na szerszym terenie.

Stąd rzemiosło miejscowe domaga się w interesie ogólnopolskim wzmocnienia siły grawitacyjnej Bydgoszczy przez lokowanie tutaj urzędów państwowych II instancji oraz wzmocnienia swej siły gospodarczej.

W imię tego wzmocnienia, mającego na celu interesy ogólnopolskie, rzemiosło prosi o:

1) **zwiększenie w Bydgoszczy ilości urzędów państwowych**, których w ciągu ostatnich lat wiele zabrano, nie dając w zamian żadnego — stan urzędniczy jest bowiem w głównej mierze odbiorcą wytworów warsztatów rzemieślniczych;

2) wydanie wiążących wskazówek, aby przy robotach publicznych wchodzących w zakres zawodów rzemieślniczych uwzględniano **w pierwszym rzędzie oferty miejscowe** a przede wszystkim tylko osób uprawnionych do wykonywania danego rzemiosła. Takie postawienie kwestii jest aktem sprawiedliwości i rozumnego starania się o rozwój całego obszaru państwa;

3) łaskawe spowodowanie, by przy przetargach dostaw i robót uwzględniano **tylko firmy polskie i chrześcijańskie**. Domaga się tego kompleks zagadnień związanych z dalszym **unarodowieniem Polski Zachodniej**;

4) stwarzanie odpowiednich warunków dla przenoszenia się czeladzi rzemieślniczej w kraju jak i udawanie się jej za granicę w celu lepszego opanowania swego zawodu. Stoją temu na przeszkodzie obecnie obowiązujące przepisy o przestrzeganiu pracy;

5) **uruchomienie kredytu osiedleńczego także dla rzemiosła**, aby temuż ułatwić osiedlanie się na kresach i spełnienie zadania spolszczenia rzemiosła w całym kraju;

6) zajęcie **przychylnego stanowiska do projektu noweli prawa przemysłowego wniesionego do sejmu przez posła Snopczyńskiego**. Podkreślamy, że jest to projekt uzgodniony przez całe rzemiosło chrześcijańskie w Polsce.

Żywimy niepłonną nadzieję, że Pan Minister zechce okazać w tych dziedzinach zrozumienie dla rzemiosła Polski Zachodniej, które posiada zdrową strukturę, stanowiąc dodatni czynnik w uprzemysłowieniu kraju i przyczyni się w ten sposób do realizacji ogólnopolskich zadań na ziemiach nadgranicznych.

W Bydgoszczy, dnia 16 stycznia 1938 r.

Zarząd:

P. Godek, prezes. **H. Kaszubowski**, sekr.

Uruchomienie kredytów

pod zastaw bydła.

Zgodnie z uchwałą Komitetu Ekonomicznego Ministrów z listopada ub. r. zostają uruchomione kredyty pod zastaw bydła w dwojakiej formie: kredytów zaliczkowych i rejestrowych. Udzielanie kredytu zaliczkowego będzie możliwe **przy ilości do 10 sztuk bydła**, ponad 10 sztuk bydła może być finansowane jedynie w formie kredytu rejestrowego udzielanego na zasadzie przepisów o rejestrowym zastawie rolniczym.

Zarówno kredyt rejestrowy jak i zaliczkowy pod zastaw bydła udzielane będą na okres 5—6 miesięcy i zabezpieczone terminowymi wekslami, przy czym koszt blankietów wekslowych ponosi pożyczkobiorca. Oprocentowanie kredytów zastawowych na bydło wynosić będzie 6% w stosunku rocznym dla rolników. W kredycie rejestrowym pożyczkobiorca ponosić będzie ponadto koszty lustracji zwierząt przez instytucję kredytową — o ile uzna ona to za niezbędne.

Wysokość poszczególnej pożyczki w kredycie rejestrowym będzie wynosić **75% wartości zwierzęcia.** Wartość zwierzęcia obliczona będzie dla poszczególnej sztuki w ten sposób, że waga jego zostanie przemnożona przez cenę żywca, ustaloną na każdą kampanię przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych. W bieżącej kampanii cena żywca dla celów rejestrowego kredytu zastawowego określona została **na 25 gr za 1 kilogram.**

Handel zagraniczny Polski w r. 1937.

Handel zagraniczny Rzeczypospolitej Polskiej i W. M. Gdańska przedstawiał się w całym roku 1937 według prowizorycznych obliczeń następująco (w nawiasie dane z r. 1936): przywóz 3.683.056 ton (3.066.373 ton), wartości **1.254.341 tys. zł** (1.003.435 tys. zł), wywóz 14.987.682 tys. ton (12.958.154 ton), **wartości 1.192.580 tys. zł** (1.026.208 tys. zł).

Jak widać z tych liczb, obroty handlu zagranicznego Polski w r. 1937 wykazały w porównaniu z r. 1936 poważny wzrost. Ponieważ import wzrósł w większym stopniu niż eksport — wystąpiło **ujemne saldo w kwocie 61.761 tys. zł** W 1936 r. bilans handlowy miał niewielkie saldo dodatnie. W gruncie rzeczy te obroty są małe i są rezultatem naszego kurczowego trzymania się złota, jako podstawy waluty.

Temu samemu należy przypisać ujemne saldo. My najbiedniejsi między biednymi jesteśmy zbyt drodzy, aby konkurować z bogatymi narodami, operującymi jednak obniżonymi jednostkami walutowymi. W rezultacie mamy **niedobór złota i stale malejący zapas złota.**

Wydawnictwa gospodarcze.

„Drugi powszechny spis ludności". Wyd. Główn. Urzędu Statystycznego. Główny Urząd Statystyczny dopiero teraz opublikował „dane skrócone" drugiego powszechnego spisu ludności z dn. 9. VII. 1931 r. Jest to spóźnienie ogromne. Dane te mają po części znaczenie historyczne. Jest to wskazówka na przyszłość, aby zadowolić się opracowaniem mniej dokładnym, ale szybszym. Pod jednym względem lektura tych danych jest interesująca. Jest to statystyka naszych mieszkań i bezdomności. W tej dziedzinie nie wiele się zmieniło na lepsze, a to co jest, jest przerażające.

Staranie wydany zeszyt w dość dużym formacie liczy 82 stronice i jest niezbędny dla każdego polityka i ekonomisty.

„Rocznik Rady Interesantów Portu Gdyni". Wydany pod kierownictwem p. dra Bolesława Kasprowicza, dyr. Rady Interesantów zawiera wszystkie źródłowe dane tyczące się naszego portu, od statystyki począwszy, na taryfach, spisach linii okrętowych kończąc. Tom liczy 242 strony i wszechstronnie informuje o Gdyni.

(s).

Brak żelaza w Niemczech.

Rynek żelazny w Niemczech wykazywał w grudniu r. ub. w dalszym ciągu duże zapotrzebowanie na żelazo. Mimo wielkich dostaw, nie zdołano zapełnić wszystkich luk. Szczególne braki odczuwano, jeżeli chodzi o stal w sztabach, oraz blachę grubą i średnią, co tłumaczy się wielkimi wymaganiami, stawianymi przez plan czteroletni, realizowany w Niemczech. Wykonywanie dostaw zagranicznych doznaje również wciąż zwłoki.

„ROLNIK POMORSKI".

W tych dniach wyszedł spod prasy pierwszy numer okazowy pisma rolniczego pt. „Rolnik Pomorski", wydanego przez Koło Rolników i Osadników Pomorskich. Kierownictwo i redakcję pisma objął p. Feliks Zieliński, sekretarz Zw. Zaw. Rolników w Starogardzie. „Rolnik Pomorski" ma być pismem zawodowym i informacyjnym.

(Pan Zieliński jest członkiem zarządu powiatowego Stronnictwa Pracy w Starogardzie).

Rynek amerykański dla maku i kminku pomorskiego.

Państwowy Instytut Eksportowy zawiadomił Pomorską Izbę Rolniczą, że rynek amerykański wykazuje bardzo duże zainteresowanie dla importu maku i kminku. Szczególnie możliwości zbytu maku na tym rynku mają tendencję stałego wzrostu.

Na powyższe możliwości zbytu maku i kminku Pomorska Izba Rolnicza zwraca uwagę rolników, mających wolne działki gruntu, względnie chcących odciążyć areał pod uprawę zbóż. Izba Rolnicza przestrzega jednak przed masową uprawą tego rodzaju roślin bez zapewnienia sobie odbiorców lub możliwości zbytu.

Bliższych informacji w sprawie techniki uprawy maku i kminku udziela Pomorska Izba Rolnicza w Toruniu na żądanie zainteresowanych.

Zarządzenie gospodarcze rządu rumuńskiego.

Na posiedzeniu Komitetu Ekonomicznego ministrów rumuńskich powzięto szereg decyzyj zmierzających do lepszego zaopatrzenia w artykuły pierwszej potrzeby ludności wiejskiej. Monopolem dystrybucyjnym objęte będą sól, nafta i bawełna. Zarządzono jednocześnie obniżkę o 25% taryfy pasażerskiej III klasy oraz zniesienie podatku rolnego, który będzie zastąpiony opłatą, uiszczaną przez rolników w stosunku od sprzedanych ilości artykułów rolnych.

Wzrost japońskiego zadłużenia państwowego.

Ogłoszone zostały liczby, dotyczące zadłużenia państwowego Japonii. Z liczb tych wynika, że całkowite zadłużenie wewnętrzne i zagraniczne Japonii na dzień 31 grudnia 1937 r. wynosiło **11.892.948 tys. yen,** czyli, że wzrosło w ciągu roku o **1.497.743 tys. yen.**

Rekordowe obroty w porcie gdyńskim w roku 1937.

Według dokonanych przez Urząd Morski obliczeń, ogólne obroty towarowe portu gdyńskiego za cały rok 1937 wyniosły 9.147.270,9 ton. Z całej sumy obrotu rocznego przypada na obroty zamorskie 9.006.176,3 ton, na obroty przybrzeżne łącznie z W. M. Gdańskiem 22.236,5 ton, a na obroty drogą wodną z wnętrzem kraju — 118.858,1 ton. W obrotach zamorskich za rok 1937 przywóz wynosił 1.718.003,7 ton, a wywóz 7.288.172,6 ton. W porównaniu do ogólnych obrotów towarowych portu gdyńskiego za r. 1936, obroty ogólne w r. 1937 wykazują **wzrost o 16,1%.** Liczba uzyskanych obrotów rocznych w wysokości 9.147.270,9 ton dotychczas **nie była osiągnięta przez żaden port bałtycki.** W stosunku do 1936 roku przywóz zamorski wykazuje wzrost o 28,6%, a wywóz zamorski o 13,7%.

Jakie podatki płatne są jeszcze w styczniu.

1) Do dnia 25 stycznia zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za rok 1937 w wysokości podatku, przypadającego od obrotu, osiągniętego w miesiącu grudniu 1937 r. — przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kat. i przemysłowe od I—V. kat., prowadzące prawidłowe księgi handlowe, oraz przez wszystkie przedsiębiorstwa, obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia.

2) Do dnia 25 stycznia — zaliczka kwartalna na podatek przemysłowy od obrotu w wysokości podatku, przypadającego od obrotu, osiągniętego w ub. kwartale (październik, listopad, grudzień 1937 r.) — przez płatników nie wymienionych wyżej w p. 1), a prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

Ponadto płatne są w styczniu zaległości, odroczone lub rozłożone na raty, z terminem płatności w tym miesiącu oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności również w styczniu 1938 r.

Z Wielkopolski i Pomorza

NASI SPRAWOZDAWCY O ŻYCIU PROWINCJI

Inowrocław.

Biblioteka miejska czynna jest codziennie od godz. 17 do 18, w soboty od 17 do 19.

Biblioteka Tow. Czytelni Ludowych mieszcząca się w Domu Katolickim przy ulicy Plebanka, otwarta jest codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 17—19-tej.

— Biblioteka Kolejow. Przysp. Wojsk. w świetlicy „Ogniska" przy ul. Magazynowej otwarta w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 19-tej.

Karetka sanitarna, tel. 276, czynna dzień i w nocy.

— **Nocny dyżur pełni** apteka „Pod Krzyżem".

Repertuar kin:

Słońce: „Parameta".
Stylowy: „Bohaterowie morza".
Świt: „Królestwo za pocałunek".

— **Przerwane posiedzenie rady miejskiej.** W ub. tygodniu odbyło się pierwsze w nowym roku posiedzenie rady miejskiej, na którym miano dokonać wyboru członków do poszczególnych komisji. Na wstępie radny Kiełbasiewicz (PPS) złożył nagły wniosek, by wszelkim związkom i organizacjom politycznym dawać za minimalną opłatą dużą i małą salkę Parku Miejskiego oraz radny Karski (BB), aby wykluczyć z posiedzeń rady miejskiej przedstawiciela sanacyjnej „Gazety Kujawskiej" p. Henryka Lisieckiego, który po poprzednim posiedzeniu rady miejskiej w kuluarach sali posiedzeń wyraził się obraźliwie o większości radnych, mówiąc: „Po co pan tu krzyczy, mógł pan sam na radzie wyprać tej hołocie". Oba wnioski uchwalono jako nagłe i wpisano do porządku obrad jako punkty końcowe. Następnie na wniosek radnego Groblewskiego zarządzono krótką przerwę, po której przystąpiono do wyboru komisji wyborczej, w skład której weszli pp. mec. Groblewski, Karski, Józefowski i Budziński, a na piątego kandydata wysunięto radn. Kiełbasiewicza i Michalskiego. Na skutek zawartego sojuszu sanacji z socjalistami większością głosów sanacyjno-socjalistycznych wybrany został radny Kiełbasiewicz. Wówczas mec. Groblewski zrzekł się członkostwa i r. Kapeliński w im. Klubu Nar. złożył oświadczenie, że wybranie jednego członka z Klubu Nar. do komisji wyborczej jest krzywdzące i niesprawiedliwe, klub narodowy zrzeka się wszelkich mandatów w dalszych komisjach i nie bierze żadnej odpowiedzialności za gospodarkę gminy. Po tym oświadczeniu 11 radnych klubu narodowego opuściło zebranie, tak, że wobec braku quorum przewodniczący p. prezydent Jankowski zmuszony był zamknąć posiedzenie.

— **Narobił długów i uciekł.** Właściciel dość dobrze prosperującego zakładu fryzjerskiego w Gniewkowie p. Wł. Cejna popadł w ostatnim czasie w liczne długi. Nie mając gotówki, by zaspokoić żądania licznych wierzycieli, Cejna pozostawił żonę z dziećmi i uciekł do Gdyni. Tragedię powiększa fakt, że żona Cejny Helena od pewnego czasu zdradzała objawy choroby umysłowej. Niewątpliwie ucieczka męża przyczyni się do pogorszenia stanu choroby.

— **Listonosz spadł z roweru.** Listonosz Szemrowicz, jadąc z Inowrocławia do Zawiszyna, przejeżdżając przez Rojewo, wskutek panującej ślizgawicy spadł z roweru, doznając licznych obrażeń wewnętrznych i zewnętrznych. Przechodnie zauważywszy wypadek pośpieszyli nieszczęśliwemu z pomocą i odprowadzili go do agencji pocztowej w Rojewie, skąd odtransportowany został samochodem pocztowym do domu i oddany pod opiekę lekarską.

— **Złote gody małżeńskie.** W ub. niedzielę 16 bm. obchodzili małżonkowie Stanisław i Władysława z d. Tomaszewska Legumińscy z Inowrocławia złote gody małżeńskie. Na intencję jubilatów odprawił w kościele św. Mikołaja mszę św. ks. kan. Jaśkowski. Jubilat długie lata przebywał w Niemczech i jest założycielem chóru kościelnego św. Cecylii w Dortmundzie.

—::—

KRUSZWICA. Przy ul. Kolejowej 1 otwarty został nowy chrześcijański skład bławatów oraz towarów krótkich przez p. Stan. Krakowskiego. Placówkę tę należy poprzeć. Może już nie długo konkurencja żydowska zwinie manatki i wywędruje. Nowej placówce, naszemu długoletniemu abonentowi „Dz. Bydg.", życzymy dobrych interesów „Szczęść Boże!".

W sali hotelu p. Rucińskiego urządzoną przez Tow. Kobiet Pracujących akademię ku czci św. Rodziny zagaiła prezeska p. Kopańska Leok. Referat pt. „Mój kącik rodzinny" wygłosiła p. Knollówna. Referat o „Historii św. Rodziny" wygłosił ks. prałat pr. **Schoenborn.** Chór kościelny pod batutą p. Berndta odśpiewał kilka pieśni religijnych. Następnie odegrana została przez KSMŻ sztuka teatralna. Pieśnią „Serdeczna Matko" zakończono akademię.

CHEŁMCE n.GOPŁEM. W salce parafialnej przy licznym udziale członków walne zebranie KSMM zagaił prezes Kowalski Wł., witając w serdecznych słowach asystenta ks. Pałkowskiego. Nowy zarząd wybrano w składzie: Kowalski Wł. — prezes, Mielcarek R. — sekr., Szymański Al. — skarb., Balcewiak Tad. — nacz., Walczykiewicz — gosp. Komisję rewizyjną tworzą: pp. Śniatowski, Stasiak, Mielcarek M. i Połomski Ed.

MOGILNO. (mk) Na ulicy Hallera spłoszył się stojący przed składem p. Wojciechowskiego koń z saniami i poniósł. Pędzący w szalonym tempie koń zahaczył saniami o przejeżdżający wóz, skutkiem czego rozbił sanie i urwał uprząż, z którą zagalopował się do wsi Stasiska, gdzie go schwytano. Na szczęście odbyło się bez wypadków w ludziach.

GNIEZNO. (fb) W lokalu p. Karpińskiego odbyło się walne zebranie Zrzeszenia Drobnych Kupców Chrześcijańskich. Obrady zagaił prezes p. Hercog, oddając przewodnictwo w ręce p. Słaby'ego, po czym zdawali kolejno sprawozdania członkowie zarządu, któremu na wniosek komisji rewizyjnej udzielono jednogłośnie absolutorium. Do nowego zarządu wybrano pp. A. Hercoga — prezesem, J. Petrykowskiego — wicepr., A. Promińskiego — sekr. i A. Cieślińskiego — skrab. Do komisji rewizyjnej weszli pp.: Grom i Wesołowski. Apelem o popieranie polskiej hurtowni towarów krótkich na miejscu zakończono obrady.

— W areszcie osadzono Maksym. Santte i jego żonę Martę, zam. przy ul. św. Krzyskiej 8 za niepiawne pobieranie z Urzędu Pocztowego renty za zmarłego Wł. Ceglewskiego, przez co poszkodowali Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu.

— W ogrodzie miejskim znaleziono żywe chrabąszcze, które po stopnieniu śniegu wyszły na powierzchnię ziemi.

— W Witkowie w lokalu p.Roeslera odbyło się zebranie Koła Związku Rezerwistów. Aktualny referat wygłosił lekarz weterynarii p. Gorgolewski.

— W kościele parafialnym pobłogosławiony został związek małżeński pomiędzy p. Kazimierzem Szcześniakiem a p. Marianną Dominiakówną z Witkowa.

OSTRÓW WLKP. (lj) Onegdaj odbyła się przed tut. sądem okr. rozprawa karna przeciw kilku Niemcom i Polakom ze wsi nadgranicznych Szklarka Myślenicka, Rybin i Czarnylas — o przemyt i handel kokainą. W wyniku całodziennej rozprawy zasądzeni zostali: Białas Jan — na 8 miesięcy, Gola Wilhelm — 7 miesięcy, Krokowski Tadeusz 8 miesięcy, Reimann Wilhelm — 7 miesięcy i Kołodziejczyk Wł. — na 4 miesiące więzienia z zaliczeniem aresztu śledczego.

— Absolwent tut. gimnazjum męskiego, p. Władysław Stachierski z Ostrowa, uzyskał na politechnice gdańskiej dyplom inżyniera budownictwa.

— Inkasent powiatowy Apolinary Depa z Jarocina, dopuściwszy się przed mniejwięcej pół rokiem defraudacji, ukrywał się przez cały czas, jeżdżąc po całej Polsce, aż dopiero teraz został aresztowany i osadzony w areszcie karno-śledczym w Ostrowie.

— Między tut. oddziałami Tow. Przemysłowo-Rzemieślniczego i Zw. Rzemieślników Chrz. toczą się od pewnego czasu narady nad połączeniem obu organizacyj w jedną wielką organizację p. n. Tow. Przemysłowe, które reprezentowałoby w przyszłości interesy wszystkich swych członków i przystąpiłoby do Wlkp. Zw. Rzemieśln. Chrześć. w Poznaniu.

Narzeczony uciekł w przededniu ślubu.

Mogilno. (mk) Mogilno ma znowu swą sensację. W ub. tygodniu odbyć się miał ślub 23-letniego Kaczmarka Stefana z p. Wolfówną z Mogilna. Ponieważ zapowiedzi wyszły w ub. niedzielę, przeto ślub naznaczono na wtorek. W przeddzień ślubu o godz. 7-mej rano udali się narzeczeni do kościoła farnego celem odbycia spowiedzi. W chwili, kiedy „panna młoda" rozpoczęła się spowiadać, „pan młody" wyszedł z kościoła, w szybkim tempie przebiegł planty udając się na dworzec, gdzie oczekiwał go z biletem i walizką jego brat. Kaczmarek wyjechał w niewiadomym kierunku.

OSTROWITE, pow. Świecie. Ostatnio odbyło się w lokalu p. Felskiego w Ostrowitem zebranie oddziału Zw. Zawod. Rob. Rolnych i Leśnych, na które przybyli przedstawiciele zarządu okręgowego w osobach wiceprezesa St. Filipiaka i sekretarza St. Kwiatkowskiego z Grudziądza. Zebranie zagaił prezes oddziału p. Chylmański, który na wstępie zdał sprawozdanie za ostatni okres pracy orgnizacyjnej, po czym sekretarz p. Karczyński odczytał protokół z ostatniego zebrania. Z kolei wiceprezes p. St. Filipiak wygłosił referat na temat zadań i znaczenia organizacji zawodowej. Drugi referat o sprawach socjalnych wygłosił sekretarz okręgowy p. St. Kwiatkowski. Nad referatami wywiązała się ożywiona dyskusja, która wykazała, że organizacja zawodowa jest bardzo pożyteczna dla robotnika. Dowodem tego jest, że tak krótko istniejący oddział w Ostrowitem, wykazał bardzo intensywną działalność przez urządzenie gwiazdki dla członków oraz wystaranie się o fundusze na zatrudnienie bezrobotnych. Pod koniec przemawiał prezes p. Chylmański, dziękując za wygłoszone referaty pp. Filipiakowi i Kwiatkowskiemu oraz wszystkim członkom za liczne przybycie na zebranie i zrozumienie sprawy robotniczej oraz apelował do wstępowania w szeregi Ch. Z. Z. Jest to jedyna organizacja, która należycie broni praw robotnika. Na wiceprezesa został wybrany jednogłośnie stary działacz społeczny p. Szrobkowski Antoni z Ostrowitego. Po wyczerpaniu porządku obrad p. prezes solwował zebranie hasłem „Cześć Pracy".

TUCHOLA. (fm) W sądzie grodzkim w Tucholi objął urzędowanie p. sędzia Domagała z Ostrowa Wlkp.

— W lokalu p. Ossowskiego odbyło się walne zebranie Kółka Rolniczego Rudzki Most, które zagaił prezes p. Czapiewski. Zarząd po złożeniu sprawozdania, uzyskał absolutorium. Wybrano nowy zarząd w składzie pp.: Maks. Czapiewski prezes, B. Szeffs wiceprezes, Pawelski W. sekr., Mistarz wicesekr., Kl. Nitka skarbnik, Klunder gospodarz, Drewek bibliotekarz, Fleming i J. Kurtyka kom. rewizyjna. Na szereg zapytań w ciągu dalszego zebrania wyczerpujące wyjaśnienia dał instruktor T. R. P. p. Józef Rochon. W drugiej części zebrania prezes łamał się z członkami opłatkiem a pp.Gapiewska, Kurtykowa, Suchocka i Klunderowa przygotowały smaczną kawę i przekąski. W tym samym dniu na intencję kółka w kościele par. odprawiona została msza św.

— W hotelu „Du Nord" odbyło się walne zebranie Kółka Rolniczego Tuchola, które przy licznym udziale członków zagaił prezes p. Kopka, po czym referat wygłosił p. J. Szweda, nad którym wywiązała się ożywiona dyskusja. Marszałkiem zebrania walnego wybrano p. mec. Derezińskiego. Członkom zarządu pp.: Kopce, Gierszewskiemu Fr. i Majce Piotrowi udzielono na wniosek kom. rew. jednogłośnie absolutorium. Na rok 1938 wybrano przez aklamację ten sam zarząd. Następnie na salce ks. dr. Kreft odprawił kolędę, przy udziale p. starosty Ornassa i gości, po czym po pięknym przemówieniu odbyła się kawka.

WEJHEROWO. (a) Odbyło się zebranie Akcji Katolickiej. Głównym punktem obrad była sprawa obchodu jubileuszu 25-lecia kapłaństwa ks. prałata Edmunda Roszczynialskiego. Jubileusz przypada na dzień 13 mrca br. Uchwalono z tej okazji ufundować dla fary 4 konfesjonały oraz w tymże dniu wystawić obiad dla biednych.

— Walne zebranie Towarzystwa Kupców Samodzielnych odbyło się w sali p. Prusińskiego przy licznym udziale członków. Seniora Prusińskiego obrano marszałkiem walnego zebrania. Tow. Kupców wykazało się hojną ofiarnością na cele dobroczynne i na dozbrojenie baonu morskiego. P. Bychowski imieniem komisji rewizyjnej po sprawozdaniu stawił wniosek o udzielenie absolutorium zarządowi, co przyjęto. Do nowego zarządu zostali wybrani: prezesem p. Gumiński, wiceprezesem p. Baranowski, sekretarzem p. Kuchta, zast. sekretarza p. Wittig, skarbnikiem p. Kowalkowski. Do komisij rewizyjnej pp. Polikeit i Bychowski. Na zjazd kupiectwa w Bydgoszczy uchwalono wysłać delegata w osobie wiceprezesa p. Baranowskiego.

— Rehabilitacja pracownika kolei Waleriana Kanszkowskiego. Wyrokiem sądu okręgowego w Gdyni w jesieni 1937 uznany został pracownik kolejowy Walerian Kanszkowski winnym popełnienia usiłowania kradzieży na szkodę PKP i skazany na 10 miesięcy więzienia bez zawieszenia. Sąd apelacyjny w Poznaniu uniewinnił od winy i kary Kanszkowskiego. Koszty ponosi skarb państwa. Obrońcą oskarżonego był adw. Kolasiński z Wejherowa.

CHOJNICE. (s) W niedzielę 16 bm. została otwarta w auli gimnazjum męskiego wystawa misyjna, obrazująca życie i warunki pracy misyjnej misjonarzy polskich w Chinach, Ameryce Południowej, Afryce, Madagaskarze. Urządzeniem wystawy, bogato wyposażonej zajęła się Sodalicja Mariańska z Krakowa.

— W sobotę wieczorem w sali p. Urbana odbyło się miesięczne zebranie PZZ, na którym prezes p. nacz. Pech zdał sprawozdanie z zjazdu delegatów PZZ w Bydgoszczy.

NOWE n. W. (t) Tow. Wł. Nieruch. odbywszy swe walne zebranie w lokalu p. Stasiewskiej, dokonało wyboru nowego zarządu w osobach pp. Szczukowskiego jako prezesa, Smoczyńskiego jako sekretarza i Augustyna jako skarbnika.

— Zamiast rycyny przez omyłkę napiła się kwasu solnego 62-letnia Sandachowa, zam. w Lisówku. Oczywiście skutki tej fatalnej pomyłki nie dały długo na siebie czekać, bo mimo niezwłocznego przybycia lekarza z Nowego, już po dwóch godzinach kobieta zmarła w strasznych cierpieniach.

BUKÓWIEC POM. (t) Nieszczęśliwemu wypadkowi uległ ub. soboty wieczorem robotnik Graczyk w pobliskim Polskim Łąkim. Przy ścinaniu drzewa przez nieostróżność uderzył się siekierą w kolano, co oczywiście spowodowało znaczny upływ krwi. Po udzieleniu pierwszej pomocy przez lekarza z Bukówca, przewieziono nieszczęśliwego do szpitala w Świeciu.

— Brak węgla daje się odczuwać w naszej okolicy, bo mimo zamówień nie mogą kupcy doczekać się dostawy.

STAROGARD. (jw) Wielkie masy śniegu, leżące na dachu budynku fabrycznego tartaku Maksa Ubünchau'a przy ul. Hallera, spowodowały zawalenie się dachu, który nie wytrzymał ciężaru. Warstwa śniegu dochodziła do 80 cm. i była tak ciężka, że rozparły się mury budynku. Szkody wynoszą ok. 4 tys. zł.

— W poszczególnych gromadach gminy Skórcz-wieś odbyły się wybory sołtysów. Wynik wyborów jest następujący: Czarnylas p. Krajnik Jan, Wolental — Doja Feliks, Mirotki — Laskowski Ludwik, Wielbrandowo — Osowski Bernard, Pączewo — Gracz Feliks, Wielki Bukówiec — Łangowski Franciszek.

— Walne zebranie Stronnictwa Pracy koła Starogard odbędzie się dnia 22 bm. o godz. 18 w lokalu przy ul. Kościuszki 3.

— Wobec braku w Starogardzie sali gimnastycznej tut. Tow. gimn. „Sokół" rozpatruje sprawę ewentualnego wybudowania własnej sokolni. Najważniejszą przeszkodą w zrealizowaniu tego projektu jest — brak funduszów i wielkie trudności w zebraniu znacznych środków finansowych, potrzebnych na takie przedsięwzięcie. Jeśli sprawa zebrania funduszów zostanie pomyślnie rozwiązana, projekt niewątpliwie będzie wcielony w czyn.

— W Starog. Fl. Sp. i tut. Wojsk. Kl. Sp. rozważana jest sprawa połączenia się obu organizacyj. Na fuzji tej miałaby zyskać tak jedna jak i druga organizacja sportowa.

Grudziądz.

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" w Grudziądzu (ul. Toruńska 22, tel. 1294) przyjmuje przedpłatę za „Dziennik Bydgoski" na styczeń oraz ogłoszenia po cenach najniższych. Każdy abonent „Dziennika Bydgoskiego" otrzyma piękny kalendarz książkowy na rok 1938 bezpłatnie. Biuro czynne od godz. 8 do 18.

Pogotowie pożarnicze tel. 11-11.

Nocny dyżur pełni apteka „Pod Lwem", ul. Pańska, tel. 2040.

T. C. L. biblioteka i czytelnia (ul. Legionów 28) otwarta od godz. 11—12 i 17—19 (w soboty tylko do godz. 18).

Repertuar kin:

Apollo: „Ostatni pociąg oblężonego Madrytu".
Gryf: „Romans w Budapeszcie" — film wiedeński.
Orzeł: „Władca podwodnego świata".

— **Kalendarzyk teatralny.** Wtorek 18 bm. godz. 20: „Maria Stuart, dramat historyczny Juliusza Słowackiego, w wykonaniu zespołu Teatru Ziemi Pomorskiej z p. Ireną Łodosiówną w roli tytułowej.

— **Nieszczęśliwy człowiek.** Władysław Piskodło zamieszkały przy ul. Piłsudskiego 62, wyszedł przed kilku dniami z domu i do tej pory nie wrócił, nie dając o sobie znaku życia. Ponieważ zaginiony zdradzał chorobę umysłową, zachodzi obawa nieszczęśliwego wypadku. Zawiadomiona o zaginięciu policja zajęła się wyjaśnieniem tajemniczej sprawy.

— **Organizacyjne zebranie uczestników strajku szkolnego na Pomorzu w latach 1906-7** odbyło się w tych dniach w lokalu p. Kellasa przy udziale około 90 uczestników wyżej wymienionego strajku. Obradom przewodniczył p. Mazur, który w dłuższym przemówieniu zobrazował historię strajku szkolnego na Pomorzu w latach 1906-07 i wskazał na potrzebę utworzenia organizacji, która skupiać powinna wszystkich uczestników strajku. W wyniku bardzo ożywionej i rzeczowej dyskusji wybrano aż do zatwierdzenia przez władze statutu zarząd tymczasowy z prezesem p. Franciszkiem Murawskim i sekretarzem p. Antonim Rogowskim na czele.

— **Wieczór dyskusyjny.** Zapowiedziany przez Ligę Morską i Kolonialną w Grudziądzu wieczór dyskusyjny z referatem p. komandora dypl. Jerzego Kłossowskiego pt. „Marynarka wojenna w Polsce" na dzień 14 bm. nie mógł się odbyć z przyczyn natury służbowej. Zarząd obwodu LMK zawiadamia, że wieczór dyskusyjny odbędzie się przeto w piątek 21 bm. o godz. 17 w sali Domu Żołnierza przy ul. Prowiantowej.

Marszałek Blomberg ożenił się.

Minister wojny Rzeszy marsz. von Blomberg ożenił się w ostatnich dniach. Na zdjęciu widzimy go z żoną w czasie spaceru na ulicach Lipska.

Atak wojsk chińskich rozwija się.

Szanghaj, 18. 1. (PAT) Ze strony japońskiej potwierdzają wiadomości o **koncentrycznym ataku wojsk chińskich na Hangczau.**

8 dywizji chińskich osiągnęło Yand — 10 km na zachód do Hangczau.

5 dywizyj przybyło do Fuyang (10 km na południowy zachód od Hangczau).

Japończycy czynią **przygotowania do odparcia ataków chińskich, wzmacniając znajdujące się tam oddziały.**

Spalił się w beczce od śmieci.

Nowy Jork, 18. 1. (PAT) O niezwykłym a strasznym wypadku donoszą z miasta Tallahassee w stanie Florydy. Oto niejaki Matson zajmujący się zbieraniem odpadków, sięgnąwszy po jakiś przedmiot **do wysokiej a wąskiej beczki blaszanej,** stojącej na ulicy, wpadł w nią i nie potrafił się z niej wydobyć. Nieszczęśliwym zbiegiem okoliczności w beczce tej znajdowały się wióry drzewne, które natychmiast **zajęły się od zapalonego cygara, które Matson trzymał w ustach.** Gdy przechodnie z wielkim trudem wydobyli nieszczęśliwego z płonącej beczki, **górna połowa jego ciała była już zupełnie zwęglona.**

Lekarzom nie będzie wolno zajmować po kilka posad.

Warszawa, 18. 1. (Tel. wł.) Na terenie samorządu lekarskiego podjęto inicjatywę, aby został **wprowadzony z urzędu zakaz dla lekarzy zajmowania kilku posad,** co przyczynia się w dużym stopniu do wzrostu bezrobocia. Taką uchwałę powzięły Izby lekarskie wzywając lekarzy, aby **w jak najkrótszym czasie zrezygnowali z wieloposadowych stanowisk.** Nie dość, że powoduje to wzrost bezrobocia, ale też i lekarz, który zajmuje kilka naraz posad nie może się później wywiązać należycie ze swych obowiązków. (r.)

Zapadła się ziemia.

Chorzów, 18. 1. Wczoraj około godz. 10-ej na pl. Kopernika z niewytłumaczonych dotychczas przyczyn zapadła się ziemia, przy czym utworzył się lej o średnicy 10 m i głębokości 7 bm. Ofiar w ludziach nie było.

Jak strasznie jest zażydzona Rumunia?

Rzym, 18. 1. (PAT). „Giornale d'Italia" zamieszcza dłuższą korespondencję z Bukaresztu, omawiającą kwestię żydowską w Rumunii. Na ogólną liczbę mieszkańców Rumunii około 18 milionów, ilość żydów waha się **według różnych obliczeń między 800.000 a półtora miliona.**

Będąc mniejszością, żydzi dominują jednak w szeregu istotnych dziedzin życia narodowego w kraju, w szczególności w przemyśle, handlu i wolnych zawodach. **65 procent ogólnej liczby 1015 spółek akcyjnych z kapitałem 3.700 milionów lei, kontrolowanych jest przez pieniądze i kierowników żydów.**

Na 35 miliardów lei, ulokowanych w budownictwie Bukaresztu w latach od 1926 do 1936 — 29 miliardów należy do żydów. Na 258 tysięcy urzędników — 173 tysiące jest żydów, a tylko 39 tysięcy Rumunów.

W Bukareszcie na 14.300 urzędników bankowych i handlowych — 11.200 jest żydów, a tylko 1964 Rumunów.

Na ogólną liczbę 3475 adwokatów w Bukareszcie, żydów przypada 1390. Wśród lekarzy, inżynierów i architektów w całym kraju stosunek żydów **przewyższa nawet 65 procent.** Na giełdzie bukareszteńskiej **na 142 maklerów — żydów jest 139 i tylko 3 Rumunów.**

Nie tylko w stolicy, ale i w szeregu miast Bukowiny, Bessarabii i Siedmiogrodu adwokaci, lekarze i inżynierowie Rumuni zmuszeni są zamykać swe biura, ponieważ klientela w większości żydowska, zwraca się wyłącznie do żydów. Poza tym wpływy żydowskie są również bardzo znaczne w prasie, w teatrze i filmie.

„Giornale d'Italia" podkreśla wzrastające wciąż niezadowolenie przeciwko żydom wśród chłopów, rzemieślników, inteligencji i polityków rumuńskich i w zakończeniu zaznacza, że polityka antyżydowska zapowiedziana i częściowo już stosowana przez premiera Gogę nie jest improwizacją, lecz **wynikiem głębokiego ruchu narodowego** (który zbudził się w Rumunii, ale w niemniej zażydzonej Polsce wciąż jeszcze nie może ogarnąć rządzącej góry — red.).

I w Meksyku nie chcą żydów.

Meksyk, 18. 1. (PAT). We wszystkich dziennikach ukazało się obwieszczenie urzędowe, wzywające mieszkańców Meksyku do wskazania władzom tych cudzoziemców, którzy wbrew ustawom imigracyjnym przebywają w kraju i wykonywują czynności handlowe, niezwiązane z eksportem.

Jak utrzymują dobrze poinformowane koła, rząd wydał to zarządzenie, aby **zahamować przypływ niepożądanego elementu żydowskiego.**

Nielegalna imigracja żydów do Meksyku wzrasta silnie w ostatnich latach, co nawet wpłynęło **na wzrost antysemityzmu w Meksyku.**

Blum zrzekł się misji tworzenia gabinetu.

Paryż, 18. 1. (PAT) Wczoraj po południu zebrała się socjalistyczna grupa parlamentarna, celem wysłuchania wyjaśnień Bluma w sprawie okoliczności, które zmusiły go do zrezygnowania z misji tworzenia gabinetu. Oświadczył on, iż musiał poniechać zamiar stworzenia rządu zjednoczenia narodowego, zgrupowanego około frontu ludowego, gdyż szereg osobistości politycznych odmówiło swego współudziału w rządzie.

Chautemps znów tworzy rząd.

Paryż, 18. 1. (PAT) Chautemps opuścił pałac elizejski o godz. 12. Zapytany przez dziennikarzy oświadczył, iż **podjął się misji ponownego tworzenia gabinetu,** powodowany z jednej strony niechęcią odmówienia propozycji prezydenta republiki, z drugiej zaś pragnieniem nieprzedłużania kryzysu gabinetowego.

Sowiecki parlament wybrał władze

i wyznaczył sobie burżujskie diety!

Moskwa, 18. 1. (PAT) Na wczorajszym łącznym posiedzeniu rady związku i rady narodowej dokonano wyboru prezydium najwyższej rady ZSRR.

Przewodniczącym prezydium został **Kalinin.**

Wśród 11 zastępców przewodniczącego prezydium znajdują się przedstawiciele 11 republik związkowych. Są to osobistości drugorzędne i mało znane.

Sekretarzem prezydium wybrano Gorkina, dotychczasowego sekretarza centralnego komitetu wykonawczego ZSRR.

W skład 24 członków prezydium najwyższej rady ZSRR weszli m. in. **Stalin, Beria, Bluecher, Budiennyj, Zdanow, Kosarew, Krupska** (żona Lenina) i **Sidorow.**

Zgodnie z artykułem konstytucji o rozgraniczeniu władzy ustawodawczej i wykonawczej w skład prezydium nie weszli członkowie rządu oraz przewodniczący obu izb i ich zastępcy.

Diety dla deputowanych ustalono w następujących rozmiarach: dla każdego deputowanego **tysiąc rubli miesięcznie i 150 rubli dziennie** podczas trwania sesji najwyższej rady ZSRR, dla przewodniczącego każdej izby i jego 2 zastępców uchwalono **po 300 tysięcy rubli dla każdego rocznie.** (Ładna równość proletariacka, gdy robotnicy zarabiają po 200 rubli miesięcznie, przy cenie chleba rubel za kilo — red.).

Wyniki wizyty Stojadinowicza w Berlinie.

Berlin, 18. 1. (PAT). W sprawie wizyty jugosłowiańskiego ministra spraw zagranicznych Stojadinowicza wydano następujący oficjalny komunikat:

W czasie swego pobytu w stolicy Rzeszy miał jugosłowiański premier i minister spraw zagranicznych niejednokrotnie sposobność do przeprowadzenia rozmów z ministrem spraw zagranicznych Rzeszy Neurathem, podczas których poruszono zagadnienia interesujące oba kraje oraz problemy polityki ogólnej. Prócz tego przeprowadził premier Stojadinowicz rozmowy z premierem gen. Goeringiem oraz z całym szeregiem innych wybitnych osobistości z rządu i partii. Wczorajsze przyjęcie przez kanclerza Hitlera zakończyło te rozmowy i stało się sposobnością **do wyczerpującej i nacechowanej wzajemnym zaufaniem wymiany poglądów.**

Rozmowy te, przeprowadzone w atmosferze szczerej przyjaźni i pełnego zrozumienia politycznego stanowiska obu stron, potwierdzają ponownie, że między obu państwami **istnieją zadatki trwałej przyjaźni i współpracy,** przyczyniającej się we wszystkich dziedzinach do uspokojenia Europy. Obydwie strony wykazały **silną wolę popierania w przyszłości tego pomyślnego rozwoju niemiecko-jugosłowiańskich stosunków.**

Hitler rozmawia ze Stojadinowiczem

Berlin, 18. 1. (PAT) Wczoraj przed południem kanclerz Rzeszy Hitler **przyjął w pałacu kanclerskim jugosłowiańskiego premiera i ministra spraw zagranicznych Stojadinowicza.**

Rozwiązanie kartelu polsko-czechosłowackiego

nie wpłynie na stosunki w polskim przemyśle drożdżowym.

Warszawa, 18. 1. (PAT) Wobec ukazania się w prasie notatek, wiążących błędnie **rozwiązanie polsko-czechosłowackiego porozumienia kartelowego producentów drożdży ze sprawą dalszego ukształtowania się stosunków w przemyśle drożdżowym,** dowiadujemy się, że chodzi tu o dwa różne zagadnienia, których nie należy mieszać. Ustosunkowanie się do polsko-czechosłowackiego porozumienia stanowiło zamkniętą w sobie całość i rozwiązanie jego nastąpiło w wyniku badań, wszczętych w ministerstwie przemysłu i handlu już przed dłuższym czasem. Natomiast **w zasadniczej sprawie ukształtowania się w przyszłości stosunków w przemyśle drożdżowym prowadzone są jeszcze badania przez zainteresowane resorty i decyzja ostateczna nie mogła jeszcze zapaść.**

(Oby te badania nie trwały zbyt długo! Wrzód drożdżowy już chyba dojrzał do rozcięcia! — Red.).

Ofensywa gen. Franco.

Salamanka, 18. 1. (PAT) Donoszą, że ofensywa wojsk generała Franco pod Teruelem rozpoczęła się po silnym przygotowaniu artyleryskim na froncie **o szerokości 10 km.** Eskadry liczące 15 do 18 samolotów bombardowały nieustannie pozycje nieprzyjaciela. Wojska rządowe stawiały jedynie krótki opór i rozpoczęły **odwrót zwłaszcza na południowym odcinku frontu.** Pozycje w Muleton, 10 km na południe od Celabes, zostały zaatakowane równocześnie przez trzy kolumny. Gen. Yaga oświadczył, że powstańcy ponownie trzymają w swym ręku wszystkie wzgórza panujące nad Teruelem.

50 milj. ludzi w Stanach Zjednoczonych zarabia poniżej najniższych kosztów utrzymania.

Waszyngton, 18. 1. (PAT) Ze sprawozdania urzędu zdrowia wynika, że w miesiącach zimowych przeciętnie 6 milionów osób traci wskutek zachorowań zdolność do pracy, a pomoc lekarska dla gorzej uposażonych warstw społeczeństwa jest niedostateczna.

W Stanach Zjednoczonych 50 milionów ludzi zarabia poniżej 1.000 dolarów rocznie, podczas, gdy minimalne koszta utrzymania wynoszą 1.200 dolarów.

W związku z tym sprawozdaniem „New York Times" oblicza, że **trzecia część mieszkańców Stanów Zjednoczonych odżywia się niedostatecznie, a w razie choroby nie ma dostatecznej opieki lekarskiej.** (Nie można powiedzieć, aby takie społeczne rezultaty nieograniczenie wolnej konkurencji były zachwycające — red.).

Akademicy strajkują w obronie tytułu inżyniera.

Warszawa, 18. 1. (Tel. wł.). Jak wiadomo, **studenci politechniki warszawskiej proklamowali strajk protestacyjny w związku z projektem nowej ustawy o tytule inżyniera.** Znaleźli oni należytę zrozumienie wśród studentów budowy maszyn szkoły Wawelberga. Solidaryzując się z politechniką **zastrajkowali również studenci uniwersytetu warszawskiego.** Strajk ten ogłoszono na przeciąg jednego dnia. Wykłady więc nie odbyły się. Rektorat uniwersytetu wydał szereg zarządzeń ochronnych. Przed bramą uniwersytecką wystawiono posterunek policyjny.

Wrzenie na terenie uczelni warszawskich jest dość znaczne. Tymczasem **ministerstwo — jak dotąd — nie myśli wcale o tym, aby projekt swój zmienić lub zupełnie wycofać z sejmu.** (r)

Kartel żarówkowy śrubuje ceny.

Warszawa, 17. 1. (Tel. wł.). W komisji sejmowej poruszono m. in. **sprawę skandalicznego śrubowania cen na żarówki przez kartel żarówkowy.** W związku z powyższym zagadnieniem odbędzie się dnia 21 bm. w Najwyższym Trybunale Administracyjnym proces. Jak wiadomo, od dłuższego czasu trwa **wojna między fabrykami żarówek z powodu niepodporządkowania się fabryk polskich kartelowi żarówkowemu.** Nie należąca do kartelu fabryka Helios na Górnym Śląsku wystąpiła z żądaniem unieważnienia szeregu patentów w imię wolności przemysłowej. M. in. zaskarżyła ona patent koncernu żarówkowego Osram na spirale do lampek elektrycznych, powołując się na to, że nie jest on nowy, gdyż był od dłuższego czasu stosowany w innych krajach europejskich. Sprawa ta budzi duże zainteresowanie, przed wszystkim w sferach gospodarczych. (r)

Napad i morderstwo.

Kraków, 18. 1. Do mieszkania gospodarza Gruszewskiego w Podłężu pod Krakowem ub. nocy usiłowało się włamać kilku osobników. Przebywający na urlopie posterunkowy P. P. Józef Mańka wyszedł przed dom, chcąc ująć napastników. W tym momencie jeden z nich dał w kierunku posterunkowego kilka strzałów, raniąc go ciężko w brzuch. W stanie beznadziejnym post. Mańkę przewieziono do szpitala.

Zarządzono obławę celem ujęcia bandytów.

Najwyższa Izba Kontroli krytykuje ministerstwo komunikacji.

Niefachowcy niszczą miliardowy majątek.

Gospodarka na kolejach wymaga radykalnej naprawy.

Ciągle jest u nas zbyt małe zainteresowanie sprawami ministerstw gospodarczych i ich przedsiębiorstw. Przeocza się również fakt, że **najważniejszą częścią majątku Skarbu Państwa są koleje.** Ich wartość przekracza 8 miliardów złotych, a obroty roczne PKP wynoszą miliard złotych. Tu zatem można poczynić największe oszczędności lub spowodować straty.

Nie mamy dokładnego obrazu stanu P. K. P. Sytuacja finansowa PKP poprawia się, wpływy rosną. Ale gdyby nawet nie wzrastały, to i tak w dotychczasowych budżetach PKP można było wyszukać duże sumy na tabor kolejowy i budowę nowych linii. **Trzeba tylko bezlitośnie tępić dyletantyzm i sanacyjny protekcjonizm, a na front wysunąć fachowców.**

Ostatnie sprawozdanie Najw. Izby Kontroli o gospodarce kolejowej **jest bardzo krytyczne.** „Depesza" streszcza je w następujący sposób:

Mała wydajność pracy.

„Sprawozdanie N. I. K. P. stwierdza, jak corocznie, że gospodarka PKP wykazuje szereg bardzo poważnych uchybień i braków, że „poprzednie niedomagania trwają", że gospodarka w dalszym ciągu wykazuje poważne marnotrawstwa, bezplanowość, zwłaszcza, jeśli chodzi o gospodarkę inwestycyjną.

Sprawa wydajności pracy na kolejach szwankuje tak samo, jak w latach poprzednich. Tak np. na stacji Warszawa Gł. przy robotach na wyładunkowych robotnik przerabiał dziennie jedną tonę, zamiast ustalonej normy 5 ton. Również przy ciągłej wymianie szyn, wydajność była znacznie mniejsza od norm ustalonych. Naprawa taboru w szeregu Dyrekcji Kolejowych przedłużana była niepomiernie i to wskutek braku materiałów w składach zasobów.

Mechaniczne układanie torów za pomocą specjalnego pociągu z dźwigiem **na linii Toruń—Sierpc** okazało się znacznie droższe, a wydajność o wiele mniejsza, niż przy pracy ręcznej: w pierwszym wypadku układano dziennie 666 metrów, w drugim 1000 metrów. Budowa mostu na linii Kielce — Częstochowa, na którą kosztorys wynosił 14 tys. zł, kosztowała w rzeczywistości około 24 tys. i to wówczas, gdy taki sam most na linii Skarżysko—Sandomierz wybudowano za 11.5 tys. zł. **Przy budowie linii Toruń—Sierpc, wskutek ustalenia nierealnych terminów budowy, zupełnie niepotrzebnego i nieuzasadnionego przyspieszenia wykonania 16 metrowego nasypu — państwo poniosło straty ponad 150 tys. zł.**

W sprawozdaniu N. I. K. P. roi się po prostu od wszelkich marnotrastw, nieprzemyślanych i lekkomyślnych wydatków, a co najgorsze, że przeglądając poprzednie sprawozdania, przychodzi się do wniosku, iż miały one tak samo miejsce i w latach ubiegłych".

Uchybienia w służbie mechanicznej.

Wówczas, gdy ⅔ część wszystkich czynnych parowozów znajdowała się w naprawie lub w oczekiwaniu naprawy, gdy zaległości naprawy głównej dochodziły do 600 parowozów wobec 88 w r. 1931-32, średniej do 800 wobec 70 w r. 1931-32, gdy stan taki wywołany był rzekomo jedynie wskutek braku środków, **Ministerstwo Komunikacji oddawało tabor dla naprawy do stoczni gdańskiej.** A więc, aczkolwiek umowa na naprawę taboru ze Stocznią Gdańską wygasła 30-go kwietnia 1930 r., aczkolwiek koszt naprawy więcej, niż trzykrotnie przewyższał koszta naprawy w warsztatach kolejowych, aczkolwiek z braku zatrudnienia posiadaliśmy ogromne rzesze bezrobotnych, którym były płacone zasiłki, Ministerstwo Komunikacji w dalszym ciągu wysyłało tabor dla naprawy do wspomnianej wyżej stoczni.

„Pyramy".

N. I. K. P. jeszcze raz podkreśla swe **ujemne stanowisko do przyrządów „Pyram"**, które miały dać poważne oszczędności przy spalaniu węgla w parowozach. Wspomniane aparaty zakupiono zagranicą za sumę około 15 milionów złotych i od razu na całą ilość czynnych w Polsce parowozów, bez uprzedniego ich wypróbowania i sprawdzenia w praktyce. W rezultacie okazało się, że oczekiwanych oszczędności nie dało się ustalić, że cały wspomniany zakup był conajmniej lekkomyślny i nieprzemyślany.

N. I. K. P. podkreśla w sprawozdaniu, że zawiadomiła p. Ministra Komunikacji pismem z 9. 4. 37 r. iż nadal uważa, że **nie było żadnych podstaw do zakupywania zagranicą „Pyramów" na warunkach kredytowych i to w czasie ciężkiego kryzysu gospodarczego**, a tymbardziej od razu na całą ilość czynnych w Polsce parowozów.

Błędy w pracach inwestycyjnych.

Usterki w robotach inwestycyjnych mają charakter chroniczny. Powtarzają się corocznie, ale pozostają dotychczas nieusunięte i dla tego wymagają raz wreszcie radykalnych zarządzeń.

Projekty i kosztorysy opracowywane są niedbale za znacznym opóźnieniem, co jak twierdzi N. I. K. P., podrażało i utrudniało roboty, wywoływało poza tym wykonywanie robót zbędnych.

Roboty inwestycyjne rozpoczynane są częstokroć przed zawarciem umowy bez uprzedniego sporządzenia projektów i kosztorysów. N. I. K. P. przytacza szereg przykładów.

Gospodarka PKP w świetle sprawozdania N. I. K. P. wygląda bardzo niekorzystnie. **Ogromne sumy są wyrzucane zupełnie nieproduktywnie.** Gospodarka jest często nieprzemyślana i bezplanowa. Tabor jest zdewastowany, a kierownictwo mocno szwankuje".

Mistrzowie łyżwiarstwa trenują.

W St. Moritz w Szwajcarii przygotowują się do mistrzostw świata w jeździe figurowej na lodzie znakomici łyżwiarze: Niemiec Ernst Baier i Angielka Megan Taylor.

Wiluś nie wraca ranki wieczory...

Berlin, 18. 1. (PAT). Krążące od dłuższego czasu pogłoski o możliwym powrocie ekscesarza Wilhelma **nie znajdują potwierdzenia w berlińskich kołach politycznych.** Zwracają tu przy tym uwagę, że pogłoski powstały zapewne na tle **rokowań w sprawie transferu dochodów ekscesarza z Niemiec do Holandii.** Rokowania w tej sprawie zostały podobno **pomyślnie zakończone.**

Nic natomiast nie słychać w dalszym ciągu o rzekomej prośbie Wilhelma II o pozwolenie powrotu do ojczyzny. Warto przypomnieć, że b. cesarz Niemiec kończy **w dniu 27 stycznia 81 rok życia.** Dawni władcy poszczególnych krajów niemieckich przebywają prawie bez wyjątku w Niemczech. Również ekskronprinz i inni synowie b. cesarza mieszkają w Rzeszy.

Chautemps nie może liczyć na poparcie socjalistów!

Paryż, 18. 1. (PAT). W kołach politycznych panuje przekonanie, że Chautemps nie może liczyć na poparcie socjalistów. W rozmowie z przedstawicielami prasy Chautemps oświadczył, iż zdaniem jego stanowisko komunistów nie powinno wpłynąć na stosunki pomiędzy radykałami społecznymi a socjalistami. Chautemps uważa, iż mógłby utworzyć rząd nawet bez udziału socjalistów, lecz **zrzekł by się swej misji, gdyby spotkał się z wyraźną opozycją socjalistów.**

W razie niepowodzenia misji Chautempsa, prezydent Lebrun prawdopodobnie zwróciłby się ponownie **do Leona Bluma lub też powierzyłby misję tworzenia rządu Albertowi Sarraut.**

(Z powyższych depesz wynika, że radykali chcieliby rządów we Francji bez komunistów z poparciem socjalistów i części prawicy. Taki plan wydaje się zbyt piękny, aby mógł być spełniony. To są wszystko tylko manewry przy rozdziale wpływów między socjalistami i radykałami — red.).

Groźny pożar w Grudziądzu.

Palą się zakłady ceramiczne.

Fabryka przemysłu gumowego Pe-Pe-Ge zagrożona.

Grudziądz, 18. 1. (Tel. wł.) Dzisiejszej nocy o godz. 24 wybuchł pożar w stolarni przy cegielni parowej **Pomorskich Zakładów Ceramicznych,** dawniej fabryka Falke, przy ul. Pierackiego 37-59. Pożar zauważył dość wcześnie stróż nocny i zaalarmował pracowników, zamieszkałych na terenie Zakładów. Początkowo usiłowano go zlokalizować we własnym zakresie. Wskutek sprzyjającego wiatru pożar jednak rozprzestrzeniał się w dalszym ciągu, to też wezwano pogotowie zawodowe straży pożarnej. Pogotowie to w sile 4 ludzi nie było zdolne rozpoczęcia jakiejś akcji przeciwogniowej, gdyż nie było uzbrojone w odpowiednie przyrządy. W międzyczasie ogień rozszerzył się gwałtownie. Gdy na miejsce przybyła miejska straż pożarna a wycie syren alarmowało straże kolejową i wojskową - przeważna część budynków zakładu była już w płomieniach. Akcję ratunkową utrudnia brak wody i odpowiednich sprzętów technicznych. **Pożar trwa.** Zagrożone są poważnie zakłady przemysłu gumowego „Ardal", dawniej Pe-Pe-Ge. Przyczyny pożaru dotąd nie ustalono.

Imponujący zjazd przedstawicieli miast pomorskich w Grudziądzu.

Grudziądz. (Tel. wł.). We wczorajszy poniedziałek w godzinach popołudniowych w sali posiedzeń rady miejskiej rozpoczęły się walne obrady zjazdu przedstawicieli miast pomorskich pod przewodnictwem prezesa p. prezydenta miasta Włodka. Na wstępie p. prezydent Włodek złożył wyczerpujące sprawozdanie zarządu z działalności koła, po czym przewodniczący komisji rewizyjnej p. burmistrz Tomczyński wniósł o udzielenie absolutorium zarządowi, co też jednomyślnie nastąpiło. Z kolei zjazd postanowił zmienić statut koła w kierunku powiększenia liczby członków zarządu do 9-ciu przez kooptację delegata Gdyni oraz dwóch członków wydziału krajowego, z prawem głosu doradczego. Przed wyborami nowych władz zarządzono 10-minutową przerwę, po której **komisarz rządu p. Sokół z Gdyni zgłosił wniosek o odroczenie wyborów nowego zarządu na okres późniejszy, a to dlatego, że z chwilą rozszerzenia granic Pomorza zalecałoby się powołać do nowego zarządu przedstawicieli tych miast, które przyłączne zostaną do Pomorza.** Po ożywionej dyskusji wniosek komisarza rządu p. Sokoła zstał przyjęty. Delegatem do wydziału Komunalnego Związku Kredytowego wybrano **ponownie prezesa koła p. prezydenta Włodka,** a delegatem komisji rewizyjnej Kom. Zw. Kredytowego wybrano **p. burmistrza Szwarza z Wąbrzeźna.**

Następnie **delegat Zw. Miast Polskich p. mec. Rudziński z Warszawy** wygłosił referat o sytuacji ogólnej, podkreślając, **że w życiu samorządu nastąpi niebawem wiele zmian istotnych na lepsze. Ożywioną debatę wywołała sprawa Funduszu Pracy.** Obecny na zjeździe **dyr Funduszu Pracy p. Sieracki z Torunia stwierdził,** że dla **Pomorza przyznano obecnie kredyty znacznie większe aniżeli w latach ubiegłych, a mianowicie około sześć milionów** zamiast dotychczascowych dwóch. Stawki płac dla bezrobotnych zatrudnionych przy pracach doraźnych uregulowane będą w przyszłości na podstawie opinii miast. Przedyskutowano jeszcze szereg aktualnych spraw, związanych z życiem samorządu poszczególnych miast. Z okazji zjazdu nadesłali telegramy pp.: kom. prezydent Warszawy Starzyński jako prezes Związku Miast Polskich oraz **prezydent miasta Bydgoszczy Barciszewski.** Po blisko 4-godzinnych obradach zakończono zebranie.

Zrabowali 600 tys. franków w złocie.

Tulon, 18. 1. (PAT) Włamywacze zrabowali 12 worków, zawierających dziesięcio i dwudziesto frankowe **monety złote na sumę 600.000 franków.** Złoto to było przeznaczone dla banku francuskiego.

Wybuch prochu.

Porto Alegro, 18. 1. (PAT). Donoszą z San Jeronymo, że w tamtejszej kopalni węgla wskutek wybuchu prochu, **zostało rannych 18 robotników, w tym 12 bardzo poważnie.** Wybuch nastąpił w chwili, gdy nocna zmiana robotników spuszczała się do szybu, od iskry, która padła na znaczną ilość prochu, wiezionego przez górników.

Zamieć śnieżna w górach przerwała poszukiwania zwłok narciarza.

Zaroślak, 18. 1. (PAT) W górach szalała straszliwa zamieć śnieżna. Wskutek tego musiała być **przerwana akcja poszukiwania zwłok Witolda Sawickiego,** przysypanego przed kilku dniami lawiną pod Szpycią.

Temperatura na schronisku na Zaroślaku wynosiła dziś o godz. 19-ej minus 18 st.

Wilki rozszarpały kolejarza.

Czerniowce, 18. 1. (PAT) W pobliżu dworca kolejowego Savesti wilki rozszarpały kolejarza Jona Dragnea. Na drugi dzień **znaleziono tylko resztki ubrania, buty i latarkę nieszczęśliwego.**

Lody na Wiśle pękają.

Zator u ujścia Sanu.

Z **Sandomierza** donoszą: W nocy z niedzieli na poniedziałek mieszkańcy Sandomierza i okolicy zostali zbudzeni **hukiem pękających na Wiśle lodów, przypominającym kanonadę armatnią.**

W poniedziałek rano lody na Wiśle w woj. kieleckim częściowo ruszyły. Między ujściem Sanu a Winiarami w powiecie sandomierskim utworzył się **groźny zator długości około 6 km** i grubości ok. 30 cm. Ze względu na grożące niebezpieczeństwo wylewu, **zawezwano oddziały wojskowe,** które natychmiast przystąpiły do rozsadzania zatoru. Akcję obrony wałów i zabezpieczenia miejscowej ludności przed ewentualną powodzią zorganizowały miejscowe władze starościńskie. Dnia 17 stycznia w południe lód na Wiśle pod Sandomierzem spłynął tak, że rzeka jest wolna od lodu, a brzegiem płynie jedynie drobna kra.

Panika na piątym piętrze.

Gdynia, 18. 1. (Tel. wł.) W pięciopiętrowej kamienicy p. Skwiercza na ulicy 10 Lutego wybuchł wczoraj o godzinie 13 pożar na V piętrze. Zaalarmowano straż pożarną. Wśród mieszkańców kamienicy **wybuchła panika.** Lokatorzy w popłochu poczęli uciekać wraz z dobytkiem. **Kilka kobiet zemdlało.** Przy wytężonej pracy ratowniczej udało się pożar zlokalizować w ciągu jednej godziny.

Kronika

Bydgoszcz, dnia 18 stycznia 1938 roku.

KALENDARZYK

Dziś: Stolicy św. Piotra w Rz.
Jutro: Marjusza m., Henryka.
Wschód słońca o godzinie 8,1.
Zachód słońca o godzinie 16,20.

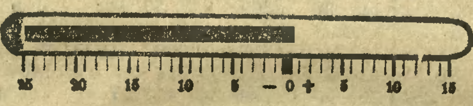
Stan pogody.

Pochmurno.

Napływ wilgotnego i stosunkowo ciepłego powietrza oceanicznego już do nas dotarł. Wkrótce jednak powstrzyma się napływ ciepłego powietrza. Zaznaczy się to skrętem kierunków wiatrów z zachodnich na północno-zachodnie. Dziś w dalszym ciągu pochmurno z opadami. Temperatura wczorajsza: od 0 st. na wschodzie do 7 st. w Wielkopolsce. Dziś nieco chłodniej.

Termometr wskazywał dziś rano

DYŻURY NOCNE APTEK od 17—23 stycznia:

1) Apteka pod Łabędziem, ul. Gdańska, telefon 3204.
2) Apteka Staromiejska, ul. Długa, telefon 3209.
3) Apteka przy Bielawach, ulica Gdańska, telefon 1467.

—::—

Telefon Pogotowia Ratunkowego 26-15.

—::—

— **Muzeum Miejskie przy Rynku Marsz. Piłsudskiego** otwarte codziennie od godz. 9—16, w niedzielę i święta od 11—14. Obecnie w Muzeum wystawa doroczna „Salonu Bydgoskiego".

— **Muzeum Miejskie — Wystawa Darów na Bielawkach, ul. Pierackiego 8,** otwarte w niedzielę i w środę od godz. 10—14.

—::—

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Dziś, we wtorek operetka **„POLSKIE WESELE".**

Na sobotę i niedzielę wieczór wraca na afisz ostatnia premiera naszego teatru, wysoce oryginalna komedia A. Grzymały-Siedleckiego pt. **„ORMIANIN Z BEYRUTU".** Ze względu na ograniczoną ilość występów p. Haliny Dorée, występującej w głównej roli kobiecej, sztuka ukaże się jeszcze tylko kilka razy.

W najbliższą niedzielę po południu odegraną będzie nieodwołalnie po raz ostatni świetne **„ŹRÓDŁO MIŁOŚCI"** J. Benesa. Jest to ostatnia okazja zobaczenia tej operetki, na którą kasa rozpoczyna sprzedaż biletów już w dniu dzisiejszym.

Najbliższą premierą będzie operetka Pawła Abrahama pt. **„ROXY I JEJ DRUŻYNA"** z pp. Wańską i Winczewskim w rolach głównych.

—::—

— **Wyborową kuchnię,** czyste pokoje, salę do tańca, restaurację hotelową poleca **Hotel Lengning, ul. Długa.** (691

— **Komitet niesienia pomocy biednym przy parafii św. Wincentego à Paulo** na Bielawkach urządza **we wtorek, dnia 18 stycznia rb.** o godzinie 17-tej w sali Resursy Kupieckiej herbatkę karnawałową. Bufet we wasnym zakresie. Uprasza się społeczeństwo bydgoskie o poparcie tej imprezy, z której dochód przeznaczony jest na biednych (645

— **W styczniu bezpłatnie** uczęszczać może każdy na francuski kurs początkowy. Sekretariat Francuskich kursów w Gimnazjum Kopernika założony i subwencjonowany przez Rząd Francuski z dniem 10 bm. otwarty codziennie od godz. 6—8 przyjmuje jeszcze zapisy na nieliczne wolne miejsca na kursy: elementarny, średni i wyższy. Opłata miesięczna od 2—4 zł. (152

— **Komitet niesienia pomocy biednym przy parafii św. Wincentego à Paulo** na Bielawkach urządza **we wtorek, dnia 18 stycznia rb.** o godzinie 17-tej w sali Resursy Kupieckiej herbatkę karnawałową. Bufet we własnym zakresie. Upraszo się społeczeństwo bydgoskie o poparcie tej imprezy, z której dochód przeznaczony jest na biednych. (645

— **Znaleziono** na ulicy Warmińskiego klucze od bezpiecznika skrzydełkowego. Odebrać można w redakcji.

Zuchwałe włamanie do mieszkania.

Niezwykle śmiałego włamania dokonał nieznany na razie opryszek do mieszkania emerytowanego dyrektora niemieckiego gimnazjum dra Ottona Schönbecka, zamieszkałego przy ul. Krasińskiego 3 na pierwszym piętrze. Przez płoty sąsiednich domostw dotarł włamywacz na podwórze przy ul. Krasińskiego 3, skąd posłużywszy się dachem szopy, przez okno wtargnął do gabinetu dra Schönbecka. Tutaj rozbił biurko, w którym nic nie znalazł, wobec czego zabrał się do gruntownej rewizji sypialni. W bieliźniarce odkrył szkatułę z biżuterią, wartości 3000 zł, którą zabrał. Gdy żona dra Schönbecka, przebywająca w sąsiednim pokoju usłyszała podejrzane szmery, weszła do sypialni, złodziej rzucił w nią krzesłem i gdyby p. Schönbeckowa, już zorientowana w sytuacji, się nie pochyliła, niewątpliwie trafiona odniosłaby kontuzje ciała. Zgasiwszy świeczkę przy której „pracował", włamywacz tą samą drogą, którą dotarł do mieszkania, zbiegł. W gabinecie porzucił siekierę i sztabę żelazną. Zaalarmowani sąsiedzi nie mogli zapobiec ucieczce złodzieja, gdyż tak niezwykłej drogi odciąć nie byli w stanie.

Przybyła po paru minutach policja wdrożyła energiczne śledztwo.

Policji pod uwagę!

Hasłem ostatnich tygodni w polskich miastach jest: przestrzeganie ciszy! „Samochodom nie wolno używać klaksonów" — takie wydano rozporządzenie i rezultat osiągnięto doskonały. Jedynie Bydgoszcz uznała widocznie ten nakaz za zbędny, no i rezultat jest — słyszalny. Ostatecznie możnaby się zgodzić na to, że klaksony to jeszcze nie największe nieszczęście, jeśli się ma pod bokiem autobusy, wyczyniające hałas, starczący za setki klaksonów. Chodzi tu szczególnie o jeden autobus (inne grzeszą niemniej) o kolorach czerwonym (dół karoserii) i beżowym. Autobus ten w chwili ruszania z miejsca (a zatrzymuje się w mieście kilkakrotnie) powoduje tak niesłychany hałas, że zagłusza nawet najcięższe wyrzuty sumienia, niemniej wywołując u obywateli stek przekleństw. O ile nam wiadomo, szoferom autobusów nie wolno motoru rozpędzać do najwyższych obrotów (w mieście), nie oglądają się oni jednak na zarządzenia policyjne i swych chlebodawców, i hałasują dalej niekrępowanie. Ze szczególnym upodobaniem czynią to w godzinach nocnych i rannych. Sądzimy, że wkroczyć tu jedynie może policja, ukrócając swawolę szoferów autobusowych.

NOWE PRZEPISY O RUCHU POJAZDÓW MECHANICZNYCH.

Z dniem 1 stycznia 1938 r. weszły w życie nowe przepisy o ruchu pojazdów mechanicznych. Ze zmian najważniejszych podkreślić należy: zmieniono obowiązek posiadania oddzielnego wyłącznika do światła tylnego, kierunkowskazy muszą być wystające w chwili działania, zakaz posiadania otworu do wolnego wydmuchu gazów spalinowych itd.

Nowe rozporządzenie wprowadza podział na kierowców niezawodowych (amatorów) i kierowców zawodowych. Pozwolenia kierowcom-amatorom będą wydawać organizacje społeczne automobilowe. Sprawy kierowców zawodowych są przekazane starostwom (dawniej urzędom wojewódzkim).

Nowe przepisy o ruchu pojazdów mechanicznych obowiązujące od 1 stycznia 1938 r. zostały zaopatrzone w objaśnienia i dokładne skorowidze opracowane przez adwokata Michała Howorkę. Wydane zostały przez księgarnię Wł. Wilak w Poznaniu. Broszura kosztuje 1,20 zł i jest do nabycia w większych księgarniach. (938

DELEGACJA KUPCÓW POZNAŃSKICH NA ZJEŹDZIE W BYDGOSZCZY.

W niedzielę po południu minister handlu p. Roman przyjął delegację kupców poznańskich w osobach pp. prezesa Woźniaka, Trybulskiego, Michałowicza, Rotnickiego oraz dyrektora Kluczyńskiego, która przedstawiła postulaty kupców poznańskich w sprawie handlu solą i cukrem.

WALNE ROCZNE ZEBRANIE ZWIĄZKU RZEMIEŚLNIKÓW

odbędzie się w czwartek, dnia 20 bm. o godzinie 20 w Resursie Kupieckiej.

Przypominamy, że prawo głosowania jak i zabierania głosu przysługuje tylko tym członkom, którzy przed zebraniem uregulują zaległe składki. Prosimy o liczne i punktualne przybycie.

Za Zarząd:
Godek, prezes. **Kaszubowski,** sekretarz.

USIŁOWANE SAMOBÓJSTWO.

W nocy z niedzieli na poniedziałek spóźnieni przechodnie zauważyli na pl. Piastowskim leżącą pokrwawioną kobietę. Zaalarmowana policja stwierdziła, że nieszczęśliwą dziewczyną jest 22-letnia Leokadia Sz., która przez przecięcie żył u obu rąk usiłowała popełnić samobójstwo. Sprowadzoną karetką pogotowia odwieziono niedoszłą samobójczynię do szpitala na Bielawkach.

Niebezpieczeństwo utraty życia dziewczynie nie zagraża.

OSTRZEGAMY PRZED „INSPEKTOREM RADIOWYM".

Od kilku dni odwiedza domy prywatne jakiś osobnik, podający się za „inspektora radiowego". Pod pretekstem „badania anten" każe prowadzić się na strych, gdzie wykorzystując zaufanie posiadaczy radioaparatów, kradnie bieliznę i inne przedmioty, przedstawiające pewną wartość.

„Inspektor radiowy" odwiedza również mieszkania osób, nie posiadających aparatów radiowych.

UWAGA RZEMIEŚLNICY!

W czwartek, dnia 20 bm. o godz. 17 nastąpi **otwarcie kursu przygotowawczego do egzaminu mistrzowskiego** w Szkole Dokształcającej przy ulicy Konarskiego 2. Opłata za kurs wynosi od 20—30 zł, zależnie od ilości zgłoszeń.

Zapisy przyjmuje sekretariat **Wielkopolskiego Związku Rzemieślników Chrześcijan** w Bydgoszczy, ulica Jagiellońska 10 oraz dyrekcja Szkoły Dokształcającej przy ul. Konarskiego 2 w godzinach urzędowych od 9—14.

—::—

— **Pan minister handlu i przemysłu Roman** bawił w Bydgoszczy w towarzystwie wiceministra Sokołowskiego, dyrektora departamentu Gepperta i naczelnika Molendy.

— **Kurs gotowania i pieczenia organizuje Rodzina Kolejowa,** Koło Bydgoszcz Dyrekcja. Panie, które zgłosiły swój udział uprasza się o przybycie w środę, dnia 19 bm. o godz. 18 do dożywialni przy Rodzinie Kolejowej, wejście ulica Dworcowa 63. W czwartek, dnia 20 bm. odbędzie się tamże o godz. 17 pokaz prania bielizny przez specjalną instruktorkę.

— **Zebranie restauratorów.** W czwartek, dnia 20 bm. o godz. 16.30 odbędzie się miesięczne zebranie członków Stowarzyszenia Restauratorów w lokalu p. Fr. Kowalskiego przy ul. Wrocławskiej 7 (dawniej Kleinert).

— **Referat p. Kazimierza Kierskiego,** b. prezesa prokuratorii generalnej w Poznaniu. W piątek, dnia 21 stycznia o godzinie 19.30 w sali Resursy Kupieckiej w Bydgoszczy wykład na temat: „Żydzi a niepodległość Polski" wygłosi p. prezes Kazimierz Kierski, znakomity znawca spraw mniejszościowych.

— **Nieczytelne nazwiska.** Naszych korespondentów przygodnych usilnie prosimy, aby w rękopisach przeznaczonych do druku szczególnie zważali na wyraźną pisownię nazwisk, gdyż często są one tak nieczytelne, że wychodzą dziwolągi. Np. ostatnio w sprawozdaniu z walnego zebrania Sybiraków nazwisko pułkownika Skorobohatego zniekształcono tak samo, jak jak nazwiska pp. T. Kaszy i M. Ongirskiego.

— **Niewidomy** prosi za pośrednictwem „Dziennika Bydgoskiego" o łaskawe sprezentowanie mu używanego radio-odbiornika lub detektora.

— **Zaburzenia w trawieniu.** Poważni interniści potwierdzają dobroczynne działanie naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa" dla żołądka przeładowanego jedzeniem i piciem.

Z Teatru Miejskiego.

„Ormianin z Beyrutu"

komedia A. Grzymały-Siedleckiego. Reżyseria dyr. Stomy.

Czeczeńca nabrał Ormianin, Ormianina z kolei na dudka wystrychnął chytrzejszy odeń Grek — oto w jednym zdaniu perypetie nielegalnej transakcji handlowej, wokoło której narasta wątek fabularny najnowszej komedii Grzymały-Siedleckiego. Z brudnymi geszeftami splata się niemniej brudna historia awantur miłosnych młodej żony starego Ormianina. Marfa zdradza cynicznie Naskardżiana z owym Czeczeńcem, łupiąc na domiar dobrego swego męża z pieniędzy na spółkę z kochankiem. Po rozwodzie, zawiódłszy się na awanturniku i kryminaliście, ma Marfa otwartą drogę powrotu do Naskardżiana — co prawda już tylko w charakterze utrzymanki b. męża. Jak widzimy z tego pobieżnego streszczenia, daje autor widzowi szereg „mocnych" wzruszeń. Aby osiągnąć szczyt sensacji, powinien był jeszcze oddać Marfę w szpony chytrego Greka. Grzymała-Siedlecki nie uczynił tego; zresztą i bez takiej pointy wydają się niektóre sytuacje być nieco naciągnięte. Trudno uwierzyć w zaślepienie i brak domyślności u takiego starego wygi jak Naswardżian. Przecież nie jest on nudnym pedantem jak jego pierwowzór z Moliera „Szkoły żon", predystynowanym do naiwnego złapania się w sidła kobiety. Żeby taki, kuty na cztery nogi, frant nie wiedział, co się z podobnym typem jak Marfa święci! Miłość (jeżeli wolno użyć tego słowa na oznaczenie „uczucia" starego lubieżnika) wielu ludziom rozum odbiera. Jakoś się jednak wierzyć nie chce w bezdenną naiwność pod wpływem opętania miłosnego starego cynika i geszefciarza, zdolnego zresztą — jak widzimy w ostatnich scenach komedii — do bardzo a bardzo realistycznego uregulowania swych zapałów erotycznych. To by było moje pierwsze zastrzeżenie. Drugie odnosi się do epizodu — nie wiadomo po co pojawiającego się w komedii — miłości pasierba ku młodej i kuszącej zmysły macosze. Uczucia Sarkisa nie mają żadnego wpływu na tok zdarzeń, stanowią z punktu widzenia konstrukcji martwą partię w komedii. Może jednak chciał autor celowo na chwilę zdezorientować widza, wprowadzić go na fałszywy trop, aby akcji nadać wbrew pewnym oczekiwaniom inny obrót? A może chciał po prostu dać pełny obraz stosunków w rodzinie Naskardżiana?

Nie będę się jednak prawował z autorem o szczegóły. Komedia posiada wartki tok, intryguje do końca, zamyka się niespodzianką. Siedlecki przenosi nas w egzotyczne środowisko, odmalowane soczystymi barwami. Widzimy Wschód bez retuszu; poznajemy kłębowisko różnych ras, namiętności, interesów. Atmosfera zgęszczonej żądzy pieniędzy i kobiety — ludzie, w których żyłach kipi war krwi. Nie mówią, lecz wrzeszczą. Krzykliwi i rozgestykulowani, lecz chytrzy i podstępni — wschodni kombinatorzy. Możliwe, że opis Ormian wypadł jednostronnie (por. dla kontrastu Werfla „Muza Dagh"). W każdym razie dał Siedlecki malowidło stosunków wschodnich zgodnie z **przeciętnymi** wyobrażeniami. Ten i ów zresztą gotów Ormian z komedii nie uważać wcale za prawdziwych Ormian, lecz upatrywać w nich inny, bardzo im pono psychicznie pokrewny naród. Geszefty, gestykulacja, lubieżność, żargonowa intonacja co chwila każą zapominać, że jesteśmy w Beyrucie, a myśleć o Nalewkach. Gdybyśmy jednak w Ormian wkładali jakiś sens symboliczny, uwikłalibyśmy się w niebezpieczną kabałę, zważywszy ponury typ, który przeciwstawia się im w komedii. A więc, ostrożnie z analogiami rasowymi!

Nad komedią unosi się gęsty opar namiętności. Lubieżność paruje z każdego zakamarka sceny. Nie ma co owijać w bawełnę — nie szczędził autor szczegółów drastycznych i pikantnie śliskich. Mam nawet o to pewien żal do Grzymały-Siedleckiego, z którego nazwiskiem wiąże odłam narodowej krytyki na dzieje rasowo polskiej, rdzennie sarmackiej twórczości. Chodziło o realistyczne oddanie środowiska. Czyż jednak autor nie przeholował w spreparowaniu parnej aury?

Sztuka znalazła na naszej scenie świetnych wykonawców. **Butrym** wywiązał się dobrze z roli Naskardżiana, postawił postać oszukanego kupca ormiańskiego konsekwentnie. Może jednak w tej koncepcji był za słaby ładunek pewnego tragizmu? Moim zdaniem bohater winien budzić nie tylko śmiech i odrazę, ale również szczyptę współczucia. **Dorée** emanowała każdym gestem, każdym przegubem ciała uwodzicielski, grzeszny czar. Jak jej ponętne toalety, przylegała do niej rola — niby ulana. **Tatrzański** w roli egipskiego sługi dał kreację, która była czymś więcej niż epizodem — była popisem najwyższego kunsztu gry i charakteryzacji. **Kierczyński** był pięknym amantem, jednakowoż bez tej dzikiej urody awanturnika, która dopiero uprawdopodobnia sugestywność postaci zawadiackiego Czeczeńca. Serwiński, Dytrych, Rewkowski, Morozowiczowa, Brochocka i Arczyńska dali doskonałe postacie i typy charakterystyczne. Gra zespołu na tle nastrojowych dekoracyj **Hawryłkiewicza** znalazła uznanie licznie zebranej premierowej publiczności.

Jan Piechocki.

Tabela loterii

10-ty dzień ciągnienia 4 klasy 40 Loterii Państw

I i II ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 5.000 zł. padła na nr. 164791

50.000 zł.: 120324

30.000 zł.: 38988 123257 135421

10.000 zł.: 123674 145667 149742

5.000 zł.: 19528

2.000 zł.: 2619 3002 17189 20852 25667 26427 62142 69162 118729 127950 153487 179785 189704

1.000 zł.: 18355 28367 35159 51203 59283 63007 63498 64914 88129 93248 100032 110979 117331 117503 135278 139510 141687 142164 143351 147516 152566 159028 171805 175796 178351 185669 189610 189621 191818 193760

Wygrane po 200 zł.

114 238 57 377 91 685 752 69
904 1007 269 97 344 38 440 559
625 741 915 2040 131 294 419 26
564 651 701 3209 65 350 458 534
851 980 96 4129 44 283 375 591
707 38 903 8 79 5056 3359 563 762
819 931 6020 98 151 351 69 524 64
84 749 7000 253 338 4324 890
8020 35 167 245 316 415 21 512 71
736 814 81 934 9191 98 389 556 67
712.

10028 546 796 856 930 11395
740 980 12001 87 192 363 552 626
771 918 25 13341 72 643 916 14387
423 607 27 732 968 15170 24 228
549 761 806 16038 149 210 438 83
786 45 956 17100 236 48 76 310
651 59 75 715 935 82 18198 239
621 45 59 815 960 19020 564 384
89 424 676 744.

20630 814 993 21154 65 260 75
349 440 69 506 703 12 947 63
22222 377 461 935 23072 288 414
95 96 535 90 92 800 39 24032 153
506 640 879 25245 87 93 301 63
639 801 922 37 26011 327 53 418
39 516 720 80 837 52 53 27165 206
20 318 59 78 439 50 506 54 614 818
910 48 70 28177 474 901 29082 91
160 99 369 79 493 582 873 77 928.

30100 13 15 20 69 435 51 549 850
31029 273 313 411 88 95 815 41 957
94 32028 69 117 48 301 544 658 730
33009 19 135 67 90 92 265 320 50
400 77 573 649 735 96 886 34019
84 107 308 487 702 35203 305 22
56 429 662 741 65 824 36075 139
238 361 438 99 658 747 37032 178
206 34 94 317 493 804 24.

38353 401 93 572 688 794 976
39188 241 80 343 93 549 645 86 770
977 40004 27 122 283 355 525 673
734 896 41179 248 474 650 830 903
42094 143 99 217 26 534 46 756 880
43323 61 435 828 35 44303 41 451
97 602 887 45057 128 51 73 343 96
445 724 56 98 864 947 46009 179
89 94 257 75 403 514 75 875 986
89 47112 69 496 713 48093 211 91
336 53 503 27 701 46 841 64 49597

640 744 938 50061 116 98 247 415
30 517 818 51003 24 72 216 18 36
492 501 52113 256 313 583 812 937
53035 127 64 572 617 54039 91 138
204. 36 382 403 84 611 842 96 901
55022 469 627 30 44 831 56055 149
279 330 64 67 79 414 15 511 715
57030 183 93 232 422 58112 87 326
55 465 576 652 741 914 59042 61
168 271 98 342 67 483 548 620 771
873 956 60090 148 57 71 232 41 311
365 489 506 623 76 710 35 837 958
69087 472 78 643 787 828 70047 563
739 68 85 823 70 72 958 71115 301
33 72 78 452 892 93 72301 492 717
995 73054 82 155 286 405 46 533
49 94 721 74235 43 859 65 962 70
750058 457 77 702 930 68

76011 354 602 23 863 77448 614
45 716 810 17 939 42 45 66 78002
228 308 542 88 609 32 916 60 65
79020 214 307 28 31 99 699 828 73
83 984 80125 37 496 638 52 700 32
974 82 81186 307 23 26 59 78 465
501 64 653 711 886 905 82263 310
48 411 77 559 648 83031 38 116 59
257 410 663 799 842 917 84018 46
84 115 364 84 523 773 912 85165 255
496 735 83 811 86294 313 586 95
865 87174 534 47 53 669 853 915
88006 203 309 20 432 60 687 89019
280 436 766 90094 96 98 99 153 246
356 480 506 31 773 821 71 91073 92
103 331 53 78 540 71 616 78 897 912
92098 57 312 27 53 429 32 809 79 86
93132 62 330 439 541 80 688 723 32
94102 23 98 325 482 624 30 727 939
98 95171 227 70 94 341 69 80 437 518
823 103446 80 962 104008 81 126 83
218 351 62 567 689 862 932 20
105119 94 280 325 57 482 556 70
106036 58 87 105 32 256 69 95 317
572 660 819 48 914 20 89 107104 52
202 411 58 811 39 75 108024 61 76
218 303 7 45 55 666 804 82 964
109069 155 359 604 68 828 58 110006
15 282 364 565 849 955 111086 109
69 77 258 85 380 442 564 689 733
819 112014 31 76 328 30 84 414 553
752 985 113363 442 537 628 38 845 88
114001 149 19 50 273 427 35 54
589 611 769 826 115042 132 395 641
701 29 858 116064 546 59 676 80 792
835 955 117007 182 255 86 447 91
503 33 62 118003 7 83 5 247 533 617
704 119145 65 203 53 308 84 94 435
585 879 910 25

120032 268 515 36 647 867 86 997
121104 423 538 609 77 726 831 52
122015 82 285 390 596 631 27 71 829
58 976 123237 358 573 83 855 950
124107 290 396 627 38 978 125155 87
233 451 586 83 741 72 91 874 930
126095 221 338 662 76 745 853 5 914
93 128033 452 68 616 868 90 129051
83 415 506 638 586 729 831 914
55 6 83 130025 96 318 84 693 723
131009 157 223 323 454 570 710 894
928 132152 216 50 92 752 71 133068
135 345 515 609 45 837 42 77 953 72
300 134035 60 312 79 461 4 597 668
753 961 135155 285 341 884 134012
6 45 114 40 480 855 137016 219 408
512 886 907 138075 236 320 466
970 139175 202 32 353 70 432 627
925 31 7 63

140145 96 245 65 318 719 33 141175
241 341 491 568 609 68 948 58
142088 217 436 767 858 926 143310
571 732 820 923 41 144157 224 51 8
540 638 62 85 99 901 12 79 145069
473 530 624 33 914 43 144058 194
228 31 316 32 428 525 98 637 721
94 942 147099 478 92 521 60 612 701
10 50 79 882 92 148032 77 150 450
512 639 772 993 149102 273 345 413
577 740 150074 223 87 426 35 62 86
554 670 842 940 7 68 151558 602 724
64 821 93

152055 69 110 47 314 80 419 546 640 774
153643 50 4 884 998 154038 83 141 322 513
625 767 155084 158 243 323 41 431 5 47
604 774 862 932 48 156103 48 83 210 378
456 758 157z82 252 70 92 379 573 619 770
930 48 158055 192 218 344 468 517 890
159135 73 99 304 12 68 73 409 46 56 563
602 725 850 79 909 44 88 92 160178 573
762 890 946 86 95 161329 48 70 426 715
85 162183 323 560 95 163006 212 589 601
709 867 952 164228 331 409 20 75 578 601
721 69 165055 78 105 204 366 685 711 166070
240 3 327 53 95 448 89 530 65 754 975
167126 9 217 79 316 702 869 931 60 168128
562 73 9 606 65 169005 43 62 102 38 300
24 748 930

170141 221 78 409 522 86 642 750 819 76
88 967 171029 136 369 401 516 730 66 984
172089 222 79 303 92 406 47 512 712 173008
192 260 2 312 25 64 511 620 9 52 754 86
806 83 995 174030 46 169 325 78 86 438 75
745 840 970 175182 367 422 83 828 72 997
176170 97 348 75 414 99 579 884 984 95
177038 59 249 325 421 712 97 974 178074
129 36 233 411 39 715 44 68 864 918 44 99
179007 149 64 216 23 301 403 869 922 66
73 180072 291 359 80 525 40 635 837 929
81 181087 141 211 363 89 453 594 735 943
5 182176 307 495 524 623 75 703 29 76
183193 366 7 761 893 980 184308 549 653 69
775 830 51 914 185249 56 640 748 55 953
83 186007 589 694 827 913 187192 423 72 581
188150 767 75 996 189149 272 316 409 584
610 91 808 83 190175 336 498 559 74 610
719 33 97 191013 7 40 216 364 463 83 559
669 711 808 43 64 192107 286 355 76 193343
425 648 838 949 194263 392 695

III ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł. 962

10.000 zł.: 11517 156280

5.000 zł.: 104377 125556

2.000 zł.: 24488 75437 85792 118606 118024 142528 147627 155376 157465 162269 178279

1.000 zł: 3465 5479 15886 20495 48964 59495 65734 66025 98817 71170 75263 77666 82302 93554 97882 108770 13895 118915 143865 144118 146182 161888 161125 162257 182274 182735 187094 190466

Wygrane po 200 zł.

82 118 249 774 869 1244 56 351 794
914 66 2097 209 887 3124 228 374
945 4013 21 106 256 355 798 811
5423 625 6137 581 687 810 7371 528
8017 9015 454 561 976 10283 94 684
94 945 11220 611 12502 13037 273
615 58 14291 469 760 15383 475 613
16040 318 32 76 947 17003 147 80
486 592 18215 55 509 28 19289 853
74

20048 143 45 201 350 490 914 21099
22813 23235 483 534 733 24434 25140
393 525 659 962 86 26209 593 617
27379 595 646 81 774 28479 615 718
29113 964 30312 406 576 951 31213
850 32094 110 474 725 942 33034 85
11319 259 433 732 582 34265 366 497
732 92 969 35013 832 980 36058 240
478 3767 96 612 38185 321 39777 858

40864 41149 84 514 97 662 719
932 42344 510 648 90 740 43050 63
75 157 81 514 93 717 87 901 31 70
74 44057 183 340 578 605 878 45402
612 42 55 46718 47063 334 418 72
531 704 48071 386 915 49014 216 47
356 859 99 50526 67 51222 584 616
99 764 811 82 52179 374 514 726 960
53117 36 905 31 54107 297 346 864
55059 60 117 23 97 504 658 830 56317
650 721 63 57065 90 97 534 92 945
49 58001 101 291 895 59059 312 419
834 935

60019 160 296 966 61052 491 558
667 818 976 95 62846 63183 347 710
77 872 64411 17 41 83 696 738 919
65008 130 335 530 614 960 66252
67176 470 683 717 68281 397 469 524
96 715 43 69715 46 91 909 33 70231
32 486 574 709 71207 62 431 39 43
511 17 646 72098 192 514 38 895 946
73083 309 31 460 662 74250 323 450
600 896 939 40 63 75038 304 731
76415 540 835 58 939 77402 82 78869
80 79043 47 341 545 907 51

80010 113254 340 444 592 691 81100
219 384 620 48 60 772 958 82251 393
835 955 97 83064 359 403 504 642
761 850 84014 219 697 803 45 74
85040 425 76 702 86130 401 502 901
11 14 87159 568 90 638 779 88033
399 487 740 45 828 89041 49 68 277
644 765 981 89 90413 44 872 91273
438 669 818 92096 243 382 403 744
85 93491 589 740 878 996 94204 31
69 686 850 95070 475 689 94 880
96344 516 22 61 730 913 95 97959
92 98496 757 957 99146 54 71 225
393 613 68 961

100227 327 634 45 745 101083 260
443 88 760 102402 39 81 740 103080
104 259 448 606 811 104152 362 442
500 105493 898 106054 484 943
107426 506 637 926 108598 600 51
109094 136 306 432 60 864 110045 55
115 333 74 409 649 918 111345 464
682 715 60 68 112023 202 99 339
762 114194 587 602 719 115104 64
288 697 738 57 918 22 116026 650 84
808 56 77 117030 303 80 630 738 801
970 118119 50 240 840 119122

120175 325 30 87 405 614 764 824
919 121070 319 76 566 741 886 916
56 122066 276 626 882 123230 951
124172 75 327 125020 450 622 38
933 126009 183 409 728 127003 272
639 82 128083 91 225 507 730 808
61 129206 36 52 445 130040 131179
409 76 132173 691 861 134025 39 53
70 764 135463 620 728 136066 281
137687 812 991 138101 306 747 139064
112 24 32 37 69 445 628 830 932

140241 453 82 647 928 141250 583
688 143015 94 125 41 349 722 912
144078 196 247 405 17 740 891 145063
162 286 329 575 630 816 56 87 146786
936 147072 600 43 844 148190 200
149043 326 468 598 853 69 910 25
150252 738 151044 89 161 540 79 95
653 772

IV ciągnienie

Wygrane po 200 zł.

41 122 31 75 89 378 97 937 1261
73 419 688 785 978 2031 72 191 525
932 66 3141 470 894 932 4041 110 328
568 79 629 70 833 5018 461 748 6077
275 354 606 988 7028 99 137 482 625
704 941 8378 756 930 33 9052 154 645
714 995 10783 977 11043 844 68 12205
313 17 69 568 982 13275 340 539 641
14937 15000 309 435 611 938 16039
167 244 510 43 713 59 17159 18487
608 732 954 19399 416 65 592 694
877 904 20912 13 21074 164 458 797
22681 779 23021 215 316 476 86 702
84 24103 200 427 974 25051 121 204
797 26526 726 801 27329 637 2901
43 141 984 30207 354 31347 468 515
711 37 32371 541 33066 84 164 77 246
505 996 34027 138 252 408 58 78
35041 397 36516 754 869 72 37717
287 858 38433 745 878 955 39037 283
880 40055 73 41008 588 803 42190
433 86 768 819 43380 44197 448 55
581 739 45068 223 87 671 877 46414
95 47183 261 689 48264 379 666 721
881 49363 944 50625 887 51071 128
60 964 52326 608 821 36 70 53019
369 676 978 54574 75 644 770 55378
538 760 958 56122 272 498 568 57010
257 535 650 58018 350 76 562 608 891
94 59317 56 500 4 607 826 60451 530
810 61524 46 72 74 82 738 969 62059
165 223 39 63436 827 61 64379 453
580 830 65391 501 77 66214 908
67883 68277 69503 18 70144 454 831
48 71349 729 894 903 72039 86 162
393 747 835 54 73044 355 958 67
74327 94 426 855 75168 712 946
76153 406 515 828 960 77174 258 920
78366 702 13 859 79075 369 505 823
80007 202 300 596 98 629 796 853
969 81214 339 79 453 765 818 43
82040 225 358 745 83036 58 514 46
88 861 84117 478 535 683 942 85022
126 491 900 86151 518 654 710 830
87170 488 963 88154 80 505 8 52 808
89429 521 944 96 90353 812 98 99
91036 143 223 49 479 526 92019 192
752 94 93123 86 322 498 94669 95022
342 640 763 96042 139 970 97285
870 98070 431 561 85 65 2785 941
99042 50 174 94 95 505 13 22 40 605
889 100324 866 101353 452 588 653
914 102045 460 784 103212 62 463
660 728 104263 518 58 698 105299
987 106041 93 222 579 641 107032 35
108476 914 26 109057 60 556 832 973
11037 330 111110 543 60 632 857
112434 509 71 753 63 71 826 89 994
113280 615 714 818 114400 13 525
115048 159 739 116551 741 945
117237 767 118381 545 735 822 119128
238 56 318 570 92 657 120294 409 550
652 76 721 88 121 307 74 562 718 95
850 122429 733 910 123668 124156
835 125059 116 336 654 955 126018
362 499 520 81 785 127029 35 381
428 943 128530 129143 981 130052
166 602 34 878 131080 618 951 132083
145 58 133654 937 134344 476 622
135096 129 384 410 605 136052 609
15 34 54 137400 830 138538 42 624
43 52 743 139003 314 407 623 140161
253 90 141280 345 417 77 912 142603
918 143008 329 772 144286 305 614
643 704 906 145154 256 762 69 146152
464 83 147 330 474 749 148031 169
149710 834 43 150060 66 235 578 688
151267 351 684

152168 634 861 153031 71 594 664
77 704 28 900 154132 783 915
155206 4444 935 156364 784 157096
305 742 158506 32 54 686 761 809 957
159010 24 84 189 229a 331 729 820
26 160171 278 596 963 161552 162054
536 634 921 27 163615 875 164079 99
432 62 704 165067 252 543 52 947
166564 799 167336 99 651 854 168275
990 169208 552 854 82 170019 63 560
883 172611 96 812 173604 717 851
174439 826 175352 423 718 972
176273 712 837 903 60 177047 150
268 723 831 178120 371 541 741
179053 87 136 305 180254 373 568 97
944 70 181296 528 722 182199 305
183027 128 375 513 49 82 649 734
956 184061 453 65 491 702 185938
186319 406 606 950 187346 846 979
188069 76 232 641 189070 71 174 85
237 478 744

190174 542 656 928 52 55 191064
226 543 664 192467 517 81 663 84
761 874 193020 227 534 82 194107
261 353 718 64 876 84

190119 693 191162 663 192453 865
193001 148 65 393 566 718 913
194837 913 93

Ze sportu.

PIERWSZY KROK BOKSERSKI W BYDGOSZCZY

odbędzie się w dniach od 20—23 bm. w salach Sokolni przy ul. Toruńskiej 30, dokąd należy kierować zgłoszenia. Startować również mogą niestowarzyszeni. Bliższych informacyj udziela się we wtorek i środę w Sokolni w godz. od 19—21.

LEKKOATLECI ROZPOCZYNAJĄ GŁÓWNY SEZON HALOWY.

Celem należytego przygotowania się do halowych mistrzostw Polski odbędą się przedtem **halowe mistrzostwa m. Bydgoszczy** (w najbliższą niedzielę, 23 bm.) oraz **mistrzostwa Pomorza również w Bydgoszczy w dniu 30 bm.**

Tydzień później, w dniach 5 i 6 lutego br. rozegrane zostaną mistrzostwa Polski pań i panów w Poznaniu.

Program najbliższych zawodów halowych o mistrzostwo miasta, które rozpoczynają się o godz. 10.30, obejmuje konkurencje pań i panów. Obok czołowych zawodników Bydgoszczy spodziewany jest udział lekkoatletów Grudziądza.

LEKKOATLECI, UWAGA!

Celem przygotowania się do zawodów halowych, treningi odbywają się we wtorki i czwartki od godz. 19-ej. Pierwszy trening w dniu dzisiejszym w hali sportowej przy ul. Sowińskiego.

REKORDOWA OBSADA HOKEJOWYCH MISTRZOSTW ŚWIATA.

Praga. Do tegorocznych rozgrywek hokejowych o mistrzostwo świata, które odbędą się w dniach od 11 do 20 lutego w Pradze czeskiej, **zgłosiło się już 16 państw.** Mistrzostwa zapowiadają się sensacyjnie ze względu na udział najsilniejszych drużyn świata z **Kanadą i Ameryką** na czele. Z Europy zgłosiły się Anglia, Francja, Niemcy, Holandia, Włochy, Łotwa, Norwegia, Austria, Rumunia, Szwecja, Szwajcaria, Węgry, **Polska** i Czechosłowacja.

ZANIEDBANIE PZLA. REKORDY WALASIEWICZÓWNY NIE ZATWIERDZONE.

Paryż. Komitet europejski międzynarodowej federacji lekkoatletycznej w Paryżu zatwierdził **9 rekordów europejskich,** ustanowionych po olimpiadzie berlińskiej. Lista zatwierdzonych rekordów przedstawia się następująco: panowie: 100 m — Strandberg (Szwecja) 10,3 sek., skok w dal — Long (Niemcy) 7,90 m, rzut kulą: Woellke (Niemcy) 16,9 (16,60 m), rzut oszczepem — Matti Jaervinen (Finlandia) 77,23 m, rzut młotem — Hein (Niemcy) 57,22 m. Panie: 80 m płotki — Burke (Anglia) 11,6 sek., skok w dal — Kraus (Niemcy) 5,96 m, skok wzwyż — Rajfan (Niemcy) 1,65 m.

Rekordy Walasiewiczówny w skoku w dal (świata i Europy) i na 100 m (rekord Europy) nie zostały zatwierdzone z powodu nie nadesłania protokołów przez Polski Związek Lekko-Atletyczny.

NIEMCY WYWALCZYLI ZALEDWIE REMIS W MECZU BOKSERSKIM ZE SZWECJĄ.

Sztokholm. W niedzielę późnym wieczorem rozegrany został w Sztokholmie międzypaństwowy mecz bokserski Niemcy — Szwecja. Spotkanie to interesuje nas specjalnie ze względu na bliski termin meczu bokserskiego **z Polską,** zwłaszcza, że Niemcy wystąpili **prawie w tym samym składzie,** który ma walczyć w Poznaniu z reprezentacją Polski. Niemieccy bokserzy wyraźnie zawiedli, wywalczając **zaledwie remis 8:8** (według skandynawskiej punktacji 4:4). Do pewnego stopnia sensacją jest **porażka Rungego** w wadze ciężkiej. Sprawa formy Rungego jest dla nas o tyle ważna, że nie mamy odpowiedniego przeciwnika dla Niemca. Urzędowa agencja niemiecka uważa jednak porażkę Rungego za niezasłużoną.

MECZ EUROPA — AMERYKA DOJDZIE JEDNAK DO SKUTKU.

Paryż. W czasie obrad międzynarodowej federacji lekkoatletycznej w Paryżu dr von Halt złożył sprawozdanie z prowadzonych przez Niemcy pertraktacyj w sprawie rozegrania meczu lekkoatletycznego między reprezentacjami kontyngentu europejskiego i amerykańskiego. Rokowania znajdują się na najlepszej drodze i najprawdopodobniej zostaną sfinalizowane. Mecz między kontyngentami Europy i Ameryki ma się odbyć po zakończeniu mistrzostw lekkoatletycznych Europy na stadionie olimpijskim w Berlinie **w dniach 10 i 11 września.** Program spotkania przewiduje pełny olimpijski program lekkoatletyczny za wyjątkiem biegu maratońskiego, chodu na 50 km i dziesięcioboju.

Mecz rewanżowy pomiędzy Europą i Ameryką odbyłby się w 1939 r. w Nowym Jorku w ramach wystawy światowej.

Europa najprawdopodobniej będzie reprezentowana przez mistrzów i wicemistrzów, wyłonionych na lekkoatletycznych mistrzostwach Europy w Paryżu.

ZGON SŁYNNEGO BOKSERA AMERYKAŃSKIEGO.

Nowy Jork. Znany bokser amerykański wagi ciężkiej murzyn George Godfrey zmarł **w Kalifornii w wieku 37 lat.**

Kronika toruńska

Toruń, dnia 18 stycznia 1938 r.

KALENDARZYK

Dziś: Stolicy św. Piotra w Rz.
Jutro: Mariusza m., Henryka.
Wschód słońca o godzinie 8,1.
Zachód słońca o godzinie 16,20.

Nocny dyżur pełnią apteki:

Radziecka — śródmieście
Św. Anny — Bydgoskie Przedmieście
Pod Łabędziem — na Mokrem.
„Nadwiślańska" — Jakubskie Przedmieście.

Pogotowie straży pożarnej tel. 1244.

Telefon nr. 15-46 posiada przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" w Toruniu.

Pogotowie ratunkowe tel. 1991.

Biblioteka T. C. L. (ul. Wysoka 16) otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 11 do 11,30 i od 16 do 19.

REPERTUAR KIN:

Aria: „Piętro wyżej".
As: „Książę i żebrak".
Mars: „Strzelec z Bengali".
Świt: „Moje szczęście to ty".

Z TEATRU ZIEMI POMORSKIEJ.

„On i jego sobowtór".

Ceny miejsc od 25 gr do 1,35 zł.

Z powodu ogromnego powodzenia, jakim cieszyło się niedzielne popołudniowe przedstawienie znakomitej farsy p. t. „On i jego sobowtór", dyrekcja teatru powtarza jeszcze raz tę „karnawałową bombę śmiechu" w środę, dnia 19 bm. o godz. 20-tej.

„Maria Stuart". — Ceny miejsc zniżone.

Dyrekcja teatru, pragnąc, by jak najszersza publiczność zapoznać się mogła z arcydziełem naszego wieszcza Juliusza Słowackiego, wystawia już w czwartek, dnia 20 bm. dramat historyczny w 5-ciu aktach p. t. „Maria Stuart" po cenach zniżonych. Ceny miejsc od 25 gr do 2,10 zł.

Bilety prosimy nabywać w drogerii „Foto-Szady", Rynek Staromiejski 33.

Repertuar Teatru Ziemi Pomorskiej.

Wtorek 18 bm. Grudziądz: godz. 16 „Maria Stuart" — szkolne, godz. 20 „Maria Stuart".

Środa 19 bm. godz. 20 Toruń: „On i jego sobowtór".

Czwartek 20 bm. godz. 20 Toruń: „Maria Stuart".

— Jan III, wielki elektor i Bałtyk. Jan III Sobieski był nietylko dobrym wodzem, pogromcą hord tatarskich, ale również tęgim mężem stanu. W szeregu królów polskich, którzy należycie oceniali znaczenie Bałtyku i panowanie Rzeczypospolitej na wybrzeżu od Pucka po Rygę, zajmuje Sobieski poczesne miejsce. Wbrew zamierzeniom magnatów litewskich, król dążył do opanowania Prus Książęcych, dziś zwanych Wschodnimi, dążył do zerwania aliansu z elektorem brandenburskim. Widział bowiem, czym grozi osiedlenie się silnego i mądrego przeciwnika wewnątrz granic państwa. Niestety, plany królewskie nie zostały zrealizowane, a uderzenie elektora na wojsko szwedzkie wkraczające do Prus, zniweczyło zupełnie dążenia króla Jana. O tych zagadnieniach i zmaganiach wojennych mówić będzie dr Janusz Staszewski. Prelegent, znany na polu badań z zakresu historii wojskowości, nakreśli obraz tych wydarzeń w ramach „piątków uniwersyteckich" w Toruniu, w piątek 21 bm. o godzinie 17,30 w auli gimnazjum im. Kopernika. Wstęp 50 i 20 gr.

— Zaburzenia w trawieniu. Poważni internići potwierdzają dobroczynne działanie naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa" dla żołądka przeładowanego jedzeniem i piciem.

Ruch na poczcie toruńskiej.

Ruch pocztowy, telefoniczny i telegraficzny w mies. grudniu na poczcie toruńskiej przedstawiał się następująco: Przesyłek pocztowych zwykłych wysłano 1.325.748, otrzymano 921.401, poleconych wysłano 31.093, otrzymano 26.296; listów wartościowych wysłano 237, otrzymano 523; paczek bez podanej wartości wysłano 11.310, otrzymano 13.540; z podaną wartością wysłano 375, otrzymano 1.189; przesyłek za pobraniem wysłano 1.956, otrzymano 2.730; zleceń pocztowych wysłano 501, otrzymano 1.139; inkasowych wysłano „zero", otrzymano zaś 809; przekazów pocztowych i telegraficznych wysłano 15.821 na kwotę 1.209,477 zł, otrzymano zaś 20.554 na kwotę 964.949 zł.

Częściowe udzielenie absolutorium

zarządowi miejskiemu m. Torunia.

Pod przewodnictwem p. prezydenta m. Torunia Raszeji, odbyło się w dniu wczorajszym posiedzenie rady miejskiej, na wstępie którego do komisji finansowej wybrano p. radnego Borowskiego, do komisji rozbudowy miasta wybrano p. radnego Dreckiego oraz opiekunami w obwodzie I wybrano p. Lipińskiego i w obw. IV p. Büchlera. Z kolei zmieniono § 11 regulaminu rady miejskiej z tym, że radny o ile nie przyjdzie na posiedzenie rady miejskiej płaci w pierwszym wypadku 1 zł kary, o ile zaś nie przyjdzie na drugie posiedzenia płaci 10 zł kary.

Najciekawszą częścią zebrania było sprawozdanie komisji rewizyjnej z działalności rady miejskiej za rok budżetowy 1936/37, które jako przewodniczący złożył p. radca Merdas. Ogólnie komisja rewizyjna stwierdziła, iż zarząd miejski **miał szereg uchybień** — nie tak jednak poważnych, by nie udzielić absolutorium. W dyskusji jednak poszczególni radni poddali ostrej krytyce niektóre prace zarządu miejskiego, a szczególnie „działalność" wydziału kanalizacji i wodociągów, którego „dziwnym" trafem dyrektorem jest małżonek słynnej „działaczki społecznej" na Pomorzu — p. Wojnarowicz. Szczegóły tej dyskusji podamy w numerze następnym naszego pisma, na razie ograniczając się do podania, że w wyniku dyskusji postanowiono udzielić **absolutorium zarządowi miejskiemu z wyłączeniem nieszczęsnego wydziału kanalizacji i wodociągów.**

Na tym też dzisiejsze sprawozdanie kończymy.

Dzisiejszy koncert symfoniczny

Pomorskiego Towarzystwa Muzycznego.

Głosy prasy o wykonawcach.

Katowice - Polska Zachodnia. „Nieocenionego sprzymierzeńca miała skrzypaczka — w idealnej wprost odtwórczyni partii fortepianowych wymienionych sonat, p. Francine de Hagen. Pierwszorzędna technika, zdumiewająca w tak młodym wieku pewność siebie i opanowanie, doskonałe wczucie się w styl wykonywanych utworów — to są atuty, którymi p. de Hagen włada po mistrzowsku".

Warszawa — Kurier Warszawski. „Występ młodziutkiej wirtuozki dał duże zadowolenie estetyczne tym słuchaczom, którzy lubują się w interpretacji skupionej i dyskretnej, ujętej w dźwięku stonowanym, o charakterze niejako pastelowym — a przy tym wielka jasność wyrażania się, prostota muzyczna, ład rytmiczny, składają się na wielorakie zalety, muzyczne, kulturalne i techniczne sztuki p. Francine de Hagen. Publiczność przyjmowała solistkę w sposób wyjątkowo ciepły i życzliwy".

Drugi wielki koncert symfoniczny.

W ostatniej chwili przypominamy, że dziś, we wtorek 18 stycznia 1938 r. o godz. 20 punktualnie w wielkiej sali koncertowej Konserwatorium odbędzie się drugi wielki koncert symfoniczny. Będzie on zarazem uroczystą formą uczczenia przez świat muzyczny naszego miasta pamiętnej chwili wkroczenia wojsk polskich do grodu Kopernika.

Wielka orkiestra symfoniczna (pełna obsada) wykona szereg ciekawych i wartościowych dzieł literatury muzycznej. Zapowiedź wykonania po raz pierwszy w Toruniu poematu symfonicznego Wełtawa Smetany z cyklu „Moja Ojczyzna" obudziła duże zainteresowanie wśród muzykalnych sfer naszego miasta. Niemniej ciekawie przedstawia się „Mała suita" Debussyego, która również pierwszy raz w Toruniu wykonana będzie na dzisiejszym koncercie symfonicznym. B-durowa symfonia J. Ch. Bacha będzie obok koncertu D-moll J. S. Bacha jedynym dziełem epoki klasycznej. Niezmiernie interesujący występ pary młodych artystów, belgijskiej pianistki Francine de Hagen i prof. tut. konserwatorium Tadeusza Kowalskiego będzie jedyną okazją usłyszenia wyżej wspomnianeg koncertu fortepianowego i wariacji Rokoko Czajkowskiego w tak dojrzałym i mistrzowskim wykonaniu. Z powodu bezwzględnie punktualnego rozpoczęcia koncertu prosimy o wcześniejsze zaopatrzenie się w bilety w przedsprzedaży, którą dokonuje drogeria Szady, Stary Rynek nr. 33 i od godz. 18,30 przy kasie wieczorowej.

Z teki policjanta.

Raczkowski Teodor, zam. w Grębocinie, pow. toruński znalazł na szosie Lubickiej szablę wojskową, która znajduje się obecnie w komisariacie I do odebrania.

Poświęcenie proporca ZMP „Jedność".

W ub. niedzielę, dnia 16 bm. odbyła się w Toruniu w lokalu p. Schmidta przy ul. Bydgoskiej uroczystość gwiazdkowa Koła Zw. Młodzieży Pracującej „Jedność", połączona z poświęceniem proporca.

Zgromadzonych członków i gości powitał prezes Koła p. Gumowski. Święcenia proporca dokonał ks. Klinkosz. Następnie red. Felczak wygłosił przemówienie, w którym przedstawił walkę dwóch walczących ze sobą ideologii: żłóbka betlejemskiego i ideologii żłoba...

Z kolei zarecytował wiersz Leopolda Staffa p. Mazurkiewicz. Wreszcie na zakończenie uroczystości nastąpiło łamanie się opłatkiem i rozdanie podarunków gwiazdkowych. Po odśpiewaniu kilku kolęd, na miłej zabawie spędzono czas do późnych godzin.

Wieczory teatralne.

Maria Stuart.

Dramat historyczny w 5-ciu aktach Juliusza Słowackiego.

Ukłon poezji chce wyrazić nasza dyrekcja przez wznowienie Marii Stuart. Trudno wracać dzisiaj do oceny tego tak ściśle omówionego utworu przez pierwszorzędnych historyków literatury.

Nie mogę się jednak powstrzymać od skonfrontowania naszego utworu ze szkicem historycznym Stefana Zweiga (Warszawa 1936). Szkic ten napisany doskonale, oparty na najnowszych badaniach, nie wnosi właściwie nic nowego w porównaniu z naszym autorem, jeżeli zwrócić uwagę na charakterystykę samej Marii i atmosfery jej domu. Uwagę tę podkreślam z całą przyjemnością; wykazuje ona genialność intuicji naszego 22-letniego poety, — bo tyle miał lat Juliusz, kiedy pisał Marię Stuart.

Widowisku scenicznemu nadał nasz teatr formę zewnętrzną praktyczną, ale staranną i nawet artystycznie udatną (p. Małkowski).

Reżyserowała p. Małkowska. Widać duży wysiłek w opracowaniu szczegółów, a nawet drobiazgów; nie zdołała jednak zrobić rzeczy najważniejszej — to jest wlać w zespół szczerego zapału romantycznego. Trudno. Słowacki wymaga i nieco patosu, koturnu a nawet deklamacyjności. Inaczej staje się suchym melodramatem. Zespół grał rozmaicie.

Trudną, a bardzo ponętną, po wsze czasy dla artystek, rolę Marii, grała p. Irena Ładosiówna. Maria w momencie, kiedy ją chwyta Słowacki do swego poematu, jest już kobietą w całym tego słowa znaczeniu. Przeżyła już jedną, wielką miłość do swego męża, Henryka, a obecnie opętała ją namiętność do Botwela. Jest to już zapamiętanie się, utracenie woli; czyni nasza bohaterka tylko to, dokąd ją to uczucie wiedzie. I to zmaganie się z ową siłą demonu, ze zwidami, z krwi i mordu zagrała p. Ładosiówna bardzo ładnie, z wysokim tragizmem. Kobiecość zatarła się w tej walce. Wiersz wypadł przeważnie blado; winna tu już wrodzona barwa głosu o nieco suchym tonie.

Najpiękniejszą postacią w dramacie. a jak niektórzy chcą i w poezji Słowackiego jest Nick, błazen Henryka. P. Milski, który zatęsnił za sceną, rozdwoił jego postać. I tak w pierwszych odsłonach pojął go realistycznie, rozumowo, raczej był Stańczykiem niż Nickiem. W scenie śmierci odnalazł właściwy ton liryczno-romantyczny i pięknie umarł.

Już bezapelacyjnie liryczną, rozmarzoną, chłopięcą jest postać pazia. P. Ściborowa była raczej rycerzykiem niż paziem, — za ostrą zwłaszcza w scenach pierwszych. Nie trzeba się obawiać dać porwać liryzmowi; tego żąda autor, taką zachowała się tradycja sceniczna.

W Botwelu p. Surzyński wyglądał pięknie, uosabiał zewnętrznie siłę, niestety mała skala głosu, o czym już nieraz pisałem nie pozwala temu artyście grać na wszystkich tonach, barwach i promieniach przebogatego wiersza Słowackiego właśnie w rozmaitość tonów.

Obsadzenie roli Henryka Darnleya p. Rokossowskim było pomyłką, krzywdzącą młodego aktora, który okazał się pożyteczny w rolach lekko komicznych.

Z ról drugoplanowych wybija się p. Radwan-Łodzińskwi jako Duglas w miarę ekspresyjny i wyraźnie szczery.

Dopełniali p. Piekarski, Ścibor i Zwoliński.

S. Riess.

Kronika Włocławka

— Stratowany przez kopyta końskie.. Wczoraj wieczorem byliśmy świadkami wypadku, który na szczęście obył się bez ofiar. Otóż pewien obywatel Włocławka przechodząc przez jezdnię ul. Kościuszki znalazł się nagle przed nadjeżdżającą od strony dworca dorożką i tylko dzięki przytomności umysłu dorożkarza, któremu w ostatniej chwili udało się rozpędzonego rumaka zatrzymać, uniknął przejechania. Winę w tym wypadku ponosi ów obywatel sam, gdyż — jak stwierdziliśmy — przechodząc przez ulicę... czytał z ogromnym zainteresowaniem największy i najpopularniejszy dziennik Polski zachodniej — „Dziennik Bydgoski", który przynosi również codziennie obszerną kronikę Włocławka. Kto zaprenumeruje „Dziennik Bydgoski" na luty br. otrzyma bezpłatnie ciekawy, bogato ilustrowany, 130 str., kalendarz książkowy na rok 1938 i codziennie aż do 1-go lutego bezpłatnie gazetę. Zamówienia na prenumeratę przyjmuje księgarnia p. Makowskiego, przy ul. Kościuszki 5.

— Wśród błękitnych rycerzy. Przed kilku tygodniami utworzona placówka Związku Hallerczyków rozwija się dzięki staraniom zarządu, który tworzą pp: prezes Wiśniewski, wiceprezes Spychalski, sekretarz Gruszczyński, zast. sekr. Czesław Koprowski, skarbnik Lędziński oraz pp.: Tomaszewski, Gołąbek, Pardo, Nawrocki, Przysiedzki i Wesołowski, nadzwyczaj dobrze. Szeregi placówki rosną z dniem każdym. Zebrania urozmaicone są różnymi ciekawymi pogadankami i referatami. W ubiegłą niedzielę odbył się w sali Chrz. Zw. Mł. „Odrodzenie" tradycyjny opłatek Hallerczyków, którą to uroczystość przy licznym udziale członków, ich rodzin i gości zagaił prezes placówki p. Stanisław Wiśniewski, po czym p. Gruszczyński odczytał bardzo ciekawy biuletyn Związku, omawiający obecną sytuację polityczną w kraju. Po odśpiewaniu kolęd odebrał prezes Wiśniewski od kilku nowych członków przyrzeczenie. Następnie p. St. Nawrocki podzielił się z wspomnieniami z okresu walk o niepodległość Polski, podkreślając, że w czasie, gdy niektórzy przy suto zastawionych stołach opowiadali sobie różne anegdoty i bawili się, — my hallerczycy walczyliśmy na froncie z myślą o Polsce, a dziś o nas się zapomina. Słuszne uwagi p. Nawrockiego przyjęto hucznymi oklaskami. W imieniu duchowieństwa przemówił w serdecznych słowach ks. Ślipek, zapoczątkowując łamanie opłatka. Przy dzieleniu się opłatkiem krótkie przemówienie i życzenie dalszego pomyślnego rozwoju i harmonijnej pracy w placówce złożył red. „Dziennika Bydgoskiego". Z kolei piękne deklamacje okolicznościowe zarecytowali pp. Sporna, Wiewiórski i Płotecki. Gorąco oklaskiwano nadzwyczaj pięknie wygłoszoną deklamację p. Szubertówny. Po przemówieniu p. Dominikowskiego z Kłobii, pow. włocławski, które ze względu na głęboką treść wysłuchano z zainteresowaniem, wzniesiono okrzyk na cześć wodza armii błękitnej gen. Józefa Hallera i Rzeczypospolitej oraz odśpiewano wspólnie hymn „Boże coś Polskę". Następnie odbyła się herbatka, urozmaicona pogawędką towarzyską oraz zabawa, na której w miłym i serdecznym nastroju bawiono się do północy.

B. Hozakowski, Toruń.

Toruń, dnia 17 stycznia 1938 roku.

Notowano: w dniach ostatnich zł za 100 kg.

Koniczyna czerwona	130,00—140,00
Koniczyna śred. gat.	180,00—215,00
Koniczyna biała prima czyszcz.	215,00—250,00
Koniczyna szwedzka	210,00—235,00
Koniczyna żółta	80,00— 90,00
Koniczyna żółta w łuskach	35,00— 45,00
Inkarnatka	125,00—150,00
Przelot	100,00—115,00
Rajgras krajowy	70,00— 80,00
Tymotka	20,00— 25,00
Seradela	30,00— 33,00
Wyka latowa	19,00— 20,00
Wiczka zimowa	60,00— 70,00
Peluszka	19,00— 20,00
Groch Wiktoria	23,00— 25,00
Groch polny	22,00— 25,00
Groch zielony	23,00— 26,00
Bobik	25,00— 28,00
Gorczyca	33,00— 36,00
Rzepak	52,00— 54,00

Tabela loterii

10-ty dzień ciągnienia 4 klasy 40 Loterii Państw

I i II ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 5.000 zł. padła na nr. 164791

50.000 zł.: 120324

30.000 zł.: 38988 123257 135421

10.000 zł.: 123674 145667 149742

5.000 zł.: 19528

2.000 zł.: 2619 3002 17189 20852 25667 26427 62142 69162 118729 127950 153487 179785 189704

1.000 zł.: 18355 28367 35159 51203 59283 63007 63498 64914 88129 93248 100032 110979 117331 117503 135278 139510 141687 142164 143351 147516 152566 159028 171805 175796 178351 185669 189610 189621 191818 193760

Wygrane po 200 zł.

114 238 57 377 91 685 752 69 904 1007 269 97 344 38 440 559 625 741 915 2040 131 294 419 26 564 651 701 3209 65 350 458 534 851 980 96 4129 44 283 375 591 707 38 903 8 79 5056 3359 563 762 819 931 6020 98 151 351 69 524 64 84 749 7000 253 338 4324 890 8020 35 167 245 316 415 21 512 71 736 814 81 934 9191 98 389 556 67 712.

10028 546 796 856 930 11395 740 980 12001 87 192 363 552 626 771 918 25 13341 72 643 916 14387 423 607 27 732 968 15170 24 228 549 761 806 16038 149 210 438 83 786 45 956 17100 236 48 76 310 651 59 75 715 935 82 18198 239 621 45 59 815 960 19020 564 384 89 424 676 744.

20630 814 993 21154 65 260 75 349 440 69 506 703 12 947 63 22222 377 461 935 23072 288 414 95 96 535 90 92 800 39 24032 153 506 640 879 25245 87 93 301 63 639 801 922 37 26011 327 53 418 39 516 720 80 837 52 53 27165 206 20 318 59 78 439 50 506 54 614 818 910 48 70 28177 474 901 29082 91 160 99 369 79 493 582 873 77 928.

30100 13 15 20 69 435 51 549 850 31029 273 313 411 88 95 815 41 957 94 32028 69 117 48 301 544 658 730 33009 19 135 67 90 92 265 320 50 400 77 573 649 735 96 886 34019 84 107 308 487 702 35203 305 22 56 429 662 741 65 824 36075 139 238 361 438 99 658 747 37032 178 206 34 94 317 493 804 24.

38353 401 93 572 688 794 976 39188 241 80 343 93 549 645 86 770 977 40004 27 122 283 355 525 673 734 896 41179 248 474 650 830 903 42094 143 99 217 26 534 46 756 880 43323 61 435 828 35 44303 41 451 97 602 887 45057 128 51 73 343 96 445 724 56 98 864 947 46009 179 89 94 257 75 403 514 75 875 986 89 47112 69 496 713 48093 211 91 336 53 503 27 701 46 841 64 49597 640 744 938 50061 116 98 247 415 30 517 818 51003 24 72 216 18 36 492 501 52113 256 313 583 812 937 53035 127 64 572 617 54039 91 138 204 36 382 403 84 611 842 96 901 55022 469 627 30 44 831 56055 149 279 330 64 67 79 414 15 511 715 57030 133 93 232 422 58112 87 326 55 465 576 652 741 914 59042 61 168 271 98 342 67 483 548 620 771 873 956 60090 148 57 71 232 41 311 365 489 506 623 76 710 35 837 958 69087 472 78 643 787 828 70047 563 739 68 85 823 70 72 958 71115 301 33 72 78 452 892 93 72301 492 717 995 73054 82 155 286 405 46 533 49 94 721 74235 43 859 65 962 70 750058 457 77 702 930 68

76011 354 602 23 863 77448 614 45 716 810 17 939 42 45 66 78002 228 308 542 88 609 32 916 60 65 79020 214 307 28 31 99 699 828 73 83 984 80125 37 496 638 52 700 32 974 82 81186 307 23 26 59 78 465 501 64 653 711 886 905 82263 310 48 411 77 559 648 83031 38 116 59 257 410 663 799 842 917 84018 46 84 115 364 84 523 773 912 85165 255 496 735 83 811 86294 313 586 95 865 87174 534 47 53 669 853 915 88006 203 309 20 432 60 6874 89019 280 436 766 90094 96 98 99 153 246 356 480 506 31 773 821 71 91073 92 103 331 53 78 540 71 616 78 897 912 92098 57 312 27 53 429 32 809 79 86 93132 62 330 439 541 80 688 723 32 94102 23 98 325 482 624 30 727 939 98 95171 227 70 94 341 69 80 437 518 823 103446 80 962 104008 81 126 83 218 351 62 567 689 862 982 20 105119 94 280 325 57 482 556 70 106036 58 87 105 32 256 69 95 317 572 660 819 48 914 20 89 107104 52 202 411 58 811 39 75 108024 61 76 218 303 7 45 55 666 804 82 964 109069 155 359 604 68 828 58 110006 15 282 364 565 849 955 111086 109 69 77 258 85 380 442 564 669 733 819 112014 31 76 328 30 88 414 553 752 985 113363 442 537 628 38 845 88

114001 149 19 50 273 427 35 54 589 611 769 826 115042 132 395 641 701 29 858 116064 546 59 676 80 792 835 955 117007 182 255 86 447 91 503 33 62 118003 7 83 5 247 533 617 704 119144 65 203 53 308 84 94 435 585 879 910 25

120032 268 515 36 647 867 86 997 121104 423 538 609 77 726 831 52 122015 82 285 390 596 631 27 71 829 58 976 123237 358 573 83 855 950 124107 290 396 627 38 978 125155 87 233 451 586 83 741 72 91 874 930 126095 221 338 662 76 745 853 5 914 93 128033 452 68 616 868 90 129051 83 128 44 320 486 586 729 831 914 55 6 83 130025 96 318 84 693 723 131009 157 223 323 454 570 710 894 928 132152 216 50 92 752 71 133068 135 345 515 609 45 837 42 77 953 72 300 134035 60 312 79 461 4 597 668 753 961 135155 255 341 884 134012 6 45 114 40 480 855 137016 219 408 512 28 621 854 138073 236 320 466 970 139175 202 32 353 70 432 627 925 31 7 63

140145 96 245 65 318 719 33 141175 241 341 491 568 609 68 948 58 142088 217 436 767 858 926 143310 571 732 820 923 41 144157 224 51 8 540 638 62 85 99 901 12 79 145069 473 530 624 33 914 43 144058 194 228 31 316 32 428 525 98 637 721 94 942 147099 478 92 521 60 612 701 10 50 79 882 92 148032 77 150 450 512 639 772 993 149102 273 345 413 577 740 150074 223 87 426 35 62 86 554 670 842 940 7 68 151558 602 724 64 821 93

152055 69 110 47 314 80 419 546 640 774 153643 50 4 884 998 154038 83 141 322 513 625 767 155084 158 243 323 41 431 5 47 604 774 862 932 48 156103 48 83 210 378 456 758 157z82 252 70 92 379 573 619 770 930 48 158055 192 218 344 468 517 890 159135 73 99 304 12 68 73 409 46 56 563 602 725 850 79 909 44 88 92 160178 573 762 890 946 86 95 161329 48 70 426 715 85 162183 323 560 95 163006 212 589 601 709 867 952 164228 331 409 20 75 578 601 721 69 165055 78 105 204 366 685 711 166070 240 3 327 53 95 448 89 530 65 754 975 167126 9 217 79 316 702 869 931 60 168128 562 73 9 606 65 169005 43 62 102 38 300 24 748 930

170141 221 78 409 522 86 642 750 819 76 88 967 171029 136 369 401 516 730 66 984 172089 222 79 303 92 406 47 512 712 173008 192 260 2 312 25 64 511 620 9 52 754 86 806 83 995 174030 46 169 325 78 86 438 75 745 840 970 175182 367 422 83 828 72 997 176170 97 348 75 414 99 579 884 984 95 177038 59 249 325 421 712 97 974 178074 129 36 233 411 39 715 44 68 864 918 44 99 179007 149 64 216 23 301 403 869 922 66 73 180072 291 359 80 525 40 635 837 929 81 181087 141 211 363 89 453 594 735 943 5 182176 307 495 524 623 75 703 29 76 183193 366 7 761 893 980 184308 549 653 69 775 830 51 914 185249 56 640 748 55 953 83 186007 589 694 827 913 187192 423 72 581 188150 767 75 996 189149 272 316 409 584 610 91 808 83 190175 336 498 559 74 610 719 33 97 191013 7 40 216 364 463 83 559 669 711 808 43 64 192107 286 355 76 193343 425 648 838 949 194263 392 695

III ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł. 962

10.000 zł.: 11517 156280

5.000 zł.: 104377 125556

2.000 zł.: 24488 75437 85792 118606 118024 142528 147627 155376 157465 162269 178279

1.000 zł: 3465 5479 15886 20495 48964 59495 65734 66025 98817 71170 75263 77666 82302 93554 97882 108770 13895 118915 143865 144118 146182 161888 161125 162257 182274 182735 187094 190466

Wygrane po 200 zł.

82 118 249 774 869 1244 56 351 794 914 66 2097 209 887 3124 228 374 945 4013 21 106 256 355 798 811 5423 625 6137 581 687 810 7371 528 8017 9015 454 561 976 10283 94 684 94 945 11220 611 12502 13037 273 615 58 14291 469 760 15383 475 613 16040 318 32 76 947 17003 147 80 486 592 18215 55 509 28 19289 853 74

20048 143 45 201 350 490 914 21099 22813 23235 483 534 733 24434 25140 393 525 659 962 86 26209 593 617 27379 595 646 81 774 28479 615 718 29113 964 30312 406 576 951 31213 850 32094 110 474 725 942 33034 85 11319 259 433 732 582 34265 366 497 732 92 969 35013 832 980 36058 240 478 3767 96 612 38185 321 39777 858

40864 41149 84 514 97 662 719 932 42344 510 648 90 740 43050 63 75 157 81 514 93 717 87 901 31 70 74 44057 183 340 578 605 878 45402 612 42 55 46718 47063 334 418 72 531 704 48071 386 915 49014 216 47 356 859 99 50526 67 51222 584 616 99 764 811 82 52179 374 514 726 960 53117 36 905 31 54107 297 346 864 55059 60 117 23 97 504 658 830 56317 650 721 63 57065 90 97 534 92 945 49 58001 101 291 895 59059 312 419 834 935

60019 160 296 966 61052 491 558 667 818 976 95 62846 63183 347 710 77 872 64411 17 41 83 696 738 919 65008 130 335 530 614 960 66252 67176 470 683 717 68281 397 469 524 96 715 43 697 .5 46 91 909 33 70231 32 486 574 709 71207 62 431 39 43 511 17 646 72098 192 514 38 895 946 73083 309 31 460 662 74260 323 450 600 896 939 40 63 75038 304 731 76415 540 835 58 939 77402 82 78869 80 79043 47 341 545 907 51

80010 113254 340 444 592 691 81100 219 384 620 48 60 772 958 82251 393 835 955 97 83064 359 403 504 642 761 850 84014 219 697 803 45 74 85040 425 76 702 86130 401 502 901 11 14 87159 568 90 638 779 88033 399 487 740 45 828 89041 49 68 277 644 765 981 89 90413 44 872 91273 438 669 818 92096 243 382 403 744 85 93491 589 740 878 996 94204 31 69 686 850 95070 475 689 94 880 96344 516 22 61 730 913 95 97959 92 98496 757 957 99146 54 71 225 393 613 68 961

100227 327 634 45 745 101083 260 443 88 760 102402 39 81 740 103080 104 259 448 606 811 104152 362 442 500 105493 898 106054 484 943 107426 506 637 926 108598 600 51 109094 136 306 432 60 864 110045 55 115 333 74 409 649 918 111345 464 682 715 60 68 112023 202 99 339 762 114194 587 602 719 115104 64 288 697 738 57 918 22 116026 650 84 808 56 77 117030 303 80 630 738 801 970 118119 50 240 840 119122

120175 325 30 87 405 614 764 824 919 121070 319 76 566 741 886 916 56 122066 276 626 882 123230 951 124172 75 327 125020 450 622 38 933 126009 183 409 728 127003 272 639 82 128083 91 225 507 730 808 61 129206 36 52 445 130040 131179 409 76 132173 691 861 134025 39 53 70 764 135463 620 728 136066 281 137687 812 991 138101 306 747 139064 112 24 32 37 69 445 628 830 932

140241 453 82 647 928 141250 583 688 143015 94 125 41 349 722 912 144078 196 247 405 17 740 891 145063 162 286 329 575 630 816 56 87 146786 936 147072 600 43 844 148190 200 149043 326 468 598 853 69 910 25 150252 738 151044 89 161 540 79 95 653 772

IV ciągnienie

Wygrane po 200 zł.

41 122 31 75 89 378 97 937 1261 73 419 688 785 978 2031 72 191 525 932 66 3141 470 894 932 4041 110 328 568 79 629 70 833 5018 461 748 6077 275 354 606 988 7028 99 137 482 625 704 941 8378 756 930 33 9052 154 645 714 995 10783 977 11043 844 68 12205 313 17 69 568 982 13275 340 539 641 14937 15000 309 435 611 938 16039 167 244 510 43 713 59 17159 18487 608 732 954 19399 416 65 592 694 877 904 20912 13 21074 164 458 797 22681 779 23021 215 316 476 86 702 84 24103 200 427 974 25051 121 204 797 26526 726 801 27329 637 2901 43 141 984 30207 354 31347 468 515 711 37 32371 541 33066 84 164 77 246 505 996 34027 138 252 408 58 78 35041 397 36516 754 869 72 37717 287 858 38433 745 878 955 39037 283 880 40055 73 41008 588 803 42190 433 86 768 819 43380 44197 448 55 581 739 45068 223 87 671 877 46414 95 47183 261 689 48264 379 666 721 881 49363 944 50625 887 51071 128 60 964 52326 608 821 36 70 53019 369 676 978 54574 75 644 770 55378 538 760 958 56122 272 498 568 57010 257 535 650 58018 350 76 562 608 891 94 59317 56 500 4 607 826 60451 530 810 61524 46 72 74 82 738 969 62059 165 223 39 63436 827 61 64379 453 580 830 65391 501 77 66214 908 67883 68277 69503 18 70144 454 831 48 71349 729 894 903 72039 86 162 393 747 835 54 73044 355 958 67 74327 94 426 855 75168 712 946 76153 406 515 828 960 77174 258 920 78366 702 13 859 79075 369 505 823 80007 202 300 596 98 629 796 853 969 81214 339 79 453 765 818 43 82040 225 358 745 83036 58 514 46 88 861 84117 478 535 683 942 85022 126 491 900 86151 518 654 710 830 87170 488 963 88154 80 505 8 52 808 89429 521 944 96 90353 812 98 99 91036 143 223 49 479 526 92019 192 752 94 93123 86 322 498 94669 95022 342 640 763 96042 139 970 97285 870 98070 431 561 85 65 2785 941 99042 50 174 94 95 505 13 22 40 605 889 100324 866 101353 452 588 653 914 102045 460 784 103212 62 463 660 728 104263 518 58 698 105299 987 106041 93 222 579 641 107032 35 108476 914 26 109057 60 556 832 973 11037 330 111110 543 60 632 857 112434 509 71 753 63 71 826 89 994 113280 615 714 818 114400 13 525 115048 159 739 116551 741 945 117237 767 118381 545 735 822 119128 238 56 318 570 92 657 120294 409 550 652 76 721 88 121 307 74 562 718 95 850 122429 733 910 123668 124156 835 125059 116 336 654 955 126018 362 499 520 81 785 127029 35 381 428 943 128530 129143 981 130052 166 602 34 878 131080 618 951 132083 145 58 133654 937 134344 476 622 135096 129 384 410 605 136052 609 15 34 54 137400 830 138538 42 624 43 52 743 139003 314 407 623 140161 253 90 141280 345 417 77 912 142603 918 143008 329 772 144286 305 614 643 704 906 145154 256 762 69 146152 464 83 147 330 474 749 148031 169 149710 834 43 150060 66 235 578 688 151267 351 684

152168 634 861 153031 71 594 664 77 704 28 900 154132 783 915 155206 4444 935 156364 784 157096 305 742 158506 32 54 686 761 809 957 159010 24 84 189 229a 331 729 820 26 160171 278 596 963 161552 162054 536 634 921 27 163615 875 164079 99 432 62 704 165067 252 543 52 947 166564 799 167336 99 651 854 168275 990 169208 552 854 82 170019 63 560 883 172611 96 812 173604 717 851 174439 826 175352 423 718 972 176273 712 837 903 60 177047 150 268 723 831 178120 371 541 741 179053 87 136 305 180254 373 568 97 944 70 181296 528 722 182199 305 183027 128 375 513 49 82 649 734 956 184061 453 65 491 702 185938 186319 406 606 950 187346 846 979 188069 76 232 641 189070 71 174 85 237 478 744

190174 542 656 928 52 55 191064 226 543 664 192467 517 81 663 84 761 874 193020 227 534 82 194107 261 353 718 64 876 84

190119 693 191162 663 192453 865 193001 148 65 393 566 718 913 194837 913 93

Ze sportu.

PIERWSZY KROK BOKSERSKI W BYDGOSZCZY

odbędzie się w dniach od 20—23 bm. w salach Sokolni przy ul. Toruńskiej 30, dokąd należy kierować zgłoszenia. Startować również mogą niestowarzyszeni. Bliższych informacyj udziela się we wtorek i środę w Sokolni w godz. od 19—21.

LEKKOATLECI ROZPOCZYNAJĄ GŁÓWNY SEZON HALOWY.

Celem należytego przygotowania się do halowych mistrzostw Polski odbędą się przedtem **halowe mistrzostwa m. Bydgoszczy** (w najbliższą niedzielę, 23 bm.) oraz **mistrzostwa Pomorza również w Bydgoszczy w dniu 30 bm.**

Tydzień później, w dniach 5 i 6 lutego br. rozegrane zostaną mistrzostwa Polski pań i panów w Poznaniu.

Program najbliższych zawodów halowych o mistrzostwo miasta, które rozpoczynają się o godz. 10.30, obejmuje konkurencje pań i panów. Obok czołowych zawodników Bydgoszczy spodziewany jest udział lekkoatletów Grudziądza.

LEKKOATLECI, UWAGA!

Celem przygotowania się do zawodów halowych, treningi odbywają się we wtorki i czwartki od godz. 19-ej. Pierwszy trening w dniu dzisiejszym w hali sportowej przy ul. Sowińskiego.

REKORDOWA OBSADA HOKEJOWYCH MISTRZOSTW ŚWIATA.

Praga. Do tegorocznych rozgrywek hokejowych o mistrzostwo świata, które odbędą się w dniach od 11 do 20 lutego w Pradze czeskiej, **zgłosiło się już 16 państw.** Mistrzostwa zapowiadają się sensacyjnie ze względu na udział najsilniejszych drużyn świata z **Kanadą i Ameryką** na czele. Z Europy zgłosiły się Anglia, Francja, Niemcy, Holandia, Włochy, Łotwa, Norwegia, Austria, Rumunia, Szwecja, Szwajcaria, Węgry, **Polska** i Czechosłowacja.

ZANIEDBANIE PZLA. REKORDY WALASIEWICZÓWNY NIE ZATWIERDZONE.

Paryż. Komitet europejski międzynarodowej federacji lekkoatletycznej w Paryżu zatwierdził **9 rekordów europejskich**, ustanowionych po olimpiadzie berlińskiej. Lista zatwierdzonych rekordów przedstawia się następująco: panowie: 100 m — Strandberg (Szwecja) 10,3 sek., skok w dal — Long (Niemcy) 7,90 m, rzut kulą: Woellke (Niemcy) 16,9 (16,60 m), rzut oszczepem — Matti Jaervinen (Finlandia) 77,23 m, rzut młotem — Hein (Niemcy) 57,22 m. Panie: 80 m płotki — Burke (Anglia) 11,6 sek., skok w dal — Kraus (Niemcy) 5,96 m, skok wzwyż — Rajfan (Niemcy) 1,65 m.

Rekordy Walasiewiczówny w skoku w dal (świata i Europy) i na 100 m (rekord Europy) nie zostały zatwierdzone z powodu nie nadesłania protokołów przez Polski Związek Lekko-Atletyczny.

NIEMCY WYWALCZYLI ZALEDWIE REMIS W MECZU BOKSERSKIM ZE SZWECJĄ.

Sztokholm. W niedzielę późnym wieczorem rozegrany został w Sztokholmie międzypaństwowy mecz bokserski Niemcy — Szwecja. Spotkanie to interesuje nas specjalnie ze względu na bliski termin meczu bokserskiego **z Polską**, zwłaszcza, że Niemcy wystąpili **prawie w tym samym składzie**, który ma walczyć w Poznaniu z reprezentacją Polski. Niemieccy bokserzy wyraźnie zawiedli, wywalczając **zaledwie remis 8:8** (według skandynawskiej punktacji 4:4). Do pewnego stopnia sensacją jest **porażka Rungego** w wadze ciężkiej. Sprawa formy Rungego jest dla nas o tyle ważna, że nie mamy odpowiedniego przeciwnika dla Niemca. Urzędowa agencja niemiecka uważa jednak porażkę Rungego za niezasłużoną.

MECZ EUROPA — AMERYKA DOJDZIE JEDNAK DO SKUTKU.

Paryż. W czasie obrad międzynarodowej federacji lekkoatletycznej w Paryżu dr von Halt złożył sprawozdanie z prowadzonych przez Niemcy pertraktacyj w sprawie rozegrania meczu lekkoatletycznego między reprezentacjami kontyngentu europejskiego i amerykańskiego. Rokowania znajdują się na najlepszej drodze i najprawdopodobniej zostaną sfinalizowane. Mecz między kontyngentami Europy i Ameryki ma się odbyć po zakończeniu mistrzostw lekkoatletycznych Europy na stadionie olimpijskim w Berlinie **w dniach 10 i 11 września.** Program spotkania przewiduje pełny olimpijski program lekkoatletyczny za wyjątkiem biegu maratońskiego, chodu na 50 km i dziesięcioboju.

Mecz rewanżowy pomiędzy Europą i Ameryką odbyłby się w 1939 r. w Nowym Jorku w ramach wystawy światowej.

Europa najprawdopodobniej będzie reprezentowana przez mistrzów i wicemistrzów, wyłonionych na lekkoatletycznych mistrzostwach Europy w Paryżu.

ZGON SŁYNNEGO BOKSERA AMERYKAŃSKIEGO.

Nowy Jork. Znany bokser amerykański wagi ciężkiej murzyn George Godfrey zmarł w Kalifornii w wieku 37 lat.

Kronika gdyńska

Gdynia, dnia 18 stycznia 1938 r.

KALENDARZYK

Dziś: Stolicy św. Piotra w Rz
Jutro: Mariusza m., Henryka.
Wschód słońca o godzinie 8,1.
Zachód słońca o godzinie 16,20.

POGOTOWIA.

Straż pożarna ☎ 17-08. Pogotowie Ratunkowe, lekarz dyżurny ☎ 12-40. Gł. Kom. Policji ☎ 16-11. Miejskie Zakłady Elektryczne ☎ 29-67.

DYŻUR APTEK.

Codziennie, prócz niedziel i świąt, wszystkie apteki śródmieścia i przedmieść Gdyni są czynne godz. od 8—20. Dyżur w nocy, od godz. 20—8 rano oraz w niedziele i święta mają w bieżącym tygodniu następujące apteki:

Apteka Centralna, plac Kaszubski 10, telefon 26-40.

Apteka mgr. Grodzkiego, ul. Morska 155.

Apteka Bałtycka, ul. Śląska 42.

Apteka Nadmorska, ul. Orłowska w Orłowie Morskim.

AUTODOROŻKI.

Skwer Kościuszki ☎ 15-70. Plac Kaszubski ☎ 15-41; ul. Portowa ☎ 25-62; Dworzec kolejowy ☎ 15-40; Orłowo Morskie ☎ 92-04.

TRAGARZE

przy dworcu. ☎ 21-93.

Oddział

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" mieści się: Skwer Kościuszki 24 (nad cukiernią Fangrata), tel. 14-60.

—::—

REPERTUAR KIN.

BAJKA. Film polski p. t. **„Rok 1914"**. W rolach głównych Smosarska, Conti i inni. Bogaty nadprogram.

BODEGA. **„Kochana rodzinka"** z Flipem i Flapem oraz bogaty nadprogram.

MORSKIE OKO. Nasz film reklamowy p. t. **„Więzień królewski"**. W rolach gł. Ronald Colman, Madeleine Carroll, Mary Astor. Najnowsze tygodniki.

LIDO. Fascynujący film życiowy p. t. **„Gdy żona zdradza"**. W rolach gł. Walter Huston, Ruth Chatterton i Mary Astor. Poza tym tygodniki PAT-a.

MIRAŻ - Orłowo. Wspaniały film p. t. **„Trafalgar"** i najnowszy tygodnik.

POLONIA. Adolf Dymsza w najnowszej polskiej komedii p. t. **„Niedorajda"**. Kolorówka i bogaty nadprogram.

—::—

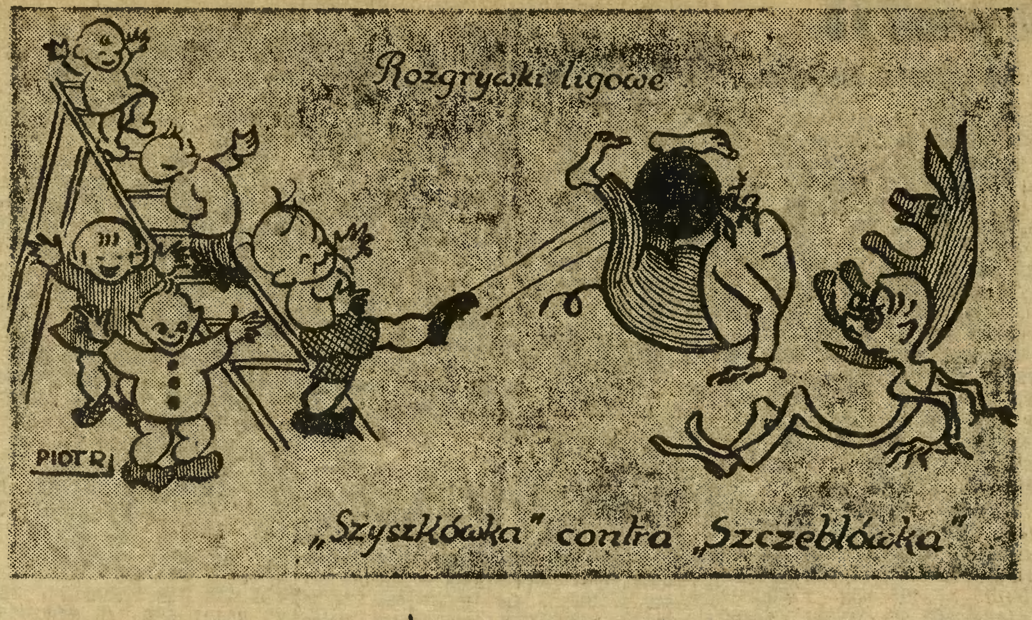
Zarząd Koła Powiatu Morskiego Związku Peowiaków w Gdyni przypomina, że **dzisiaj we wtorek**, dnia 18 stycznia, o godz. 18 odbędzie się w sali Hotelu Centralnego zjazd sprawozdawczy Koła. Z uwagi, że jednym z punktów obrad będą wybory uzupełniające do Zarządu, obecność wszystkich członków jest obowiązkowa. Przed rozpoczęciem obrad nastąpi podzielenie się opłatkiem i składkowa „czarna kawa".

— **Około 1000 statków** przewinęło się przez port gdyński w miesiącu grudniu. Z tego jednakże **tylko 114 statków polskich.** Na pierwsze miejsce wysunęła się tym razem **bandera szwedzka** (211 statków). Port gdyński odwiedziło ponadto m. in. **40 statków holenderskich, 36 angielskich, 20 włoskich** itd.

Na zabawie „Strzelca"...

28-letni **Alfons Zieliński** z Grabówka, wracając w nocy do domu, wstąpił na zabawę do lokalu **„Strzelca"**, gdzie jeden z gospodarzy zaproponował mu **mecz bokserski.** Zieliński odmówił, czym poczuł się dotknięty amator boksu i pobił go bardzo silnie. Wezwany przez policję doktór stwierdził u Zielińskiego krwotok i złamanie kości ciemieniowej. W stanie bardzo groźnym przewieziono go do szpitala.

Karykatura uczniów szkoły Szczeblewskiego kontra Swinarskiemu z Kurbałtu i Szyszko-Bohuszowi.

Robotnicza opinia domaga się wykonania budowy ścigacza w kraju.

W związku ze znanymi informacjami prasowymi o zapowiedzianej przez Ligę Morską i Kolonialną budowie 16 ścigaczy — pojawiły się uporczywe pogłoski o zamiarach powierzenia budowy tych ścigaczy zagranicznym stoczniom.

Pogłoski te zaniepokoiły poważnie robotniczą opinię.

Wyrazem tego zaniepokojenia jest poniższe pismo Związku Robotników i Rzemieślników Z. Z. P., który reprezentuje niemal wyłącznie interesy pracowników, zatrudnionych w gdyńskim przemyśle metalowym.

Ponieważ pismo to dotyczy niewątpliwie poważnego problemu, cytujemy ją poniżej bez zmian:

„Gdynia, dnia 30 grudnia 1937 r.

Do
Zarządu Głównego Ligi Morskiej i Kolonialnej
na ręce WPana Generała Sosnkowskiego w Warszawie.

Niedawno doniosła prasa polska o podjęciu przez Ligę Morską i Kolonialną uchwały, postanawiającej kupno 16 ścigaczy dla potrzeb naszej Marynarki Wojennej. Fundusze na ten cel potrzebne mają powstać w drodze składek, zebranych wśród szerokich rzesz społeczeństwa.

W związku z powyższym wyrażamy imieniem robotników i rzemieślników, zrzeszonych w naszym Związku przekonanie, że żywotny interes Państwa Polskiego wymaga zużycia tych funduszów na kupno ścigaczy we własnym kraju.

W Gdyni bowiem istnieją obecnie 2 stocznie, zdolne budowę ścigaczy wykonać: „Stocznia Gdyńska" oraz „Warsztaty Marynarki Wojennej".

Poza tym panuje na gdyńskim rynku pracy duże bezrobocie, obejmujące tak niewykwalifikowanych jak i wykwalifikowanych robotników, wyrażające się cyfrą około 6.000 osób.

W tym stanie rzeczy rozwój przemysłu budowy okrętów, pociągający za sobą z natury rzeczy rozwój całego szeregu przemysłów i rzemiosł pomocniczych — przyczyni się w wybitny sposób do stopniowej likwidacji bezrobocia, zwłaszcza na terenie gdyńskim.

To też nie wątpimy, że Zarząd Główny doceniając w tych warunkach potrzebę wykonania wszystkich jednostek w kraju przy udziale polskiego robotnika i polskiego przemysłu, — podzieli słuszność naszego stanowiska i powierzy wykonania budowy 16 ścigaczy jednej z gdyńskich stoczni".

Stanowisko, wyrażone w tym piśmie przez robotniczą organizację w sprawie całkowitego wykonania budowy ścigaczy w kraju jest tak słuszne i przekonywujące, że należy oczekiwać od miarodajnych czynników przychylnego rozpatrzenia pisma.

„Składniki Transportu Morskiego".

Świeżo ukazała się na półkach księgarskich nowa praca wydana staraniem Instytutu Bałtyckiego: **„Składniki Transportu Morskiego"** Bogusława Żórawskiego.

Autor omawia w niej sprawę transportu morskiego — z punktu widzenia **żeglugi regularnej i trampowej.** Przedstawiwszy po krótce organizację i podział pracy w transporcie morskim, jego główne czynniki i ich stosunki wzajemne, autor poświęca dłuższe rozważania **frachtowi morskiemu, stawkom frachtowym i taryfom liniowym.** Główny trzon rozprawy poświęcony jest dokumentom transportowym: **czarterowi, konosamentowi** oraz dowodom zastępczym i pomocniczym. Niezbędną w tym wypadku ilustracją wywodów autora są **wzory dokumentów** dodane do książki jako załączniki w liczbie 8 i to w oryginale angielskim oraz w tłumaczeniu polskim. W takim ujęciu dostosowanym do wymogów praktyki portowej i żeglugowej rozprawa B. Żórawskiego będzie niewątpliwie nader przydatna dla wszystkich zajmujących się sprawą transportu morskiego zarówno teoretycznie jak i praktycznie.

Komunikat lodowy.

Dnia 17 stycznia br. stan lodów w portach i na wybrzeżu przedstawia się następująco:

Port Gdynia, Hel i Wielka Wieś wolne są całkowicie od powłoki lodowej.

W Jastarni powłoka lodowa jest połamana i żegluga dostępna dla kutrów o większej mocy motorów.

Port w Pucku znajduje się pod powłoką lodową. Stan lodów w zatoce puckiej bez zmian, tj. powłoka lodowa o grubości od 4 do 15 cm pokrywa częściowo wody zatoki od linii Jastarnia—Mechlicki.

I znowu wypadek.

Józef W., robotnik Pagedu z Obłuża przy ładowaniu drzewa na statek został silnie uderzony deską w głowę i odniósł szereg ran.

Wyłowienie zwłok w kanale portowym.

Dnia 16 stycznia br. w południe wyłowiono w kanale portowym niedaleko wybrzeża oksywskiego zwłoki topielca, w których rozpoznano stróża firmy Ackermans et van Haaron Augustyna Radtke. Zwłoki przewieziono do kostnicy miejskiej a władze policyjne i sądowe wszczęły dochodzenia celem ustalenia przyczyny wypadku.

Wyjazd „chaluców" z Gdyni do Palestyny.

Prasa żydowska donosi, że w lutym ma wyjechać z Gdyni pierwsza grupa „chaluców" (pionierów — Obj. red.) w liczbie 13 osób do Palestyny. W grupie tej znajduje się **6 rybaków specjalnie w Gdyni szkolonych w tym zawodzie** pod kierunkiem znanego na wybrzeżu **rybaka Kosa i kapitana Pitscha.** Inni kształcili się przez 4 lata w pracach portowych. Obecnie będą oni mieli możność zastosowania swej wiedzy i fachowości w Erec (Ziemi Obiecanej).

Oby tylko wyjechali, gdyż zdaje się, że tą „ziemią obiecaną" jest właśnie Gdynia!

—::—

Wydalony z Gdyni. Na podstawie przepisów o pasie granicznym wydalony został z Gdyni 25-letni Józef Miętki za wywołanie awantur wśród bezrobotnych.

Wolna trybuna

Wymowa antyżydowskich napisów na murach i parkanach naszych miast.

„Żyd — trucizna narodu polskiego!" — takie i podobne hasła widnieją na płotach i parkanach naszych miast zachodnich.

Aczkolwiek zasadniczo bynajmniej nie można pochwalić tego rodzaju „upiększenia miasta", to jednak trzeba przyznać, że malarze haseł przeciwżydowskich **nie zanieczyszczają i nie niszczą nimi murów i ścian domów** jak to czyniły ongiś w sposób bezprzykładny różne partie i stowarzyszenia sanacyjne podczas agitacji przedwyborczej. Obecne nawoływania antyjudaistyczne (nie należy uogólniać jako antysemickie) są umieszczane wyłącznie na małowartościowych i dość nietrwałych parkanach drewnianych.

Są one bardzo wymowne. Nieraz lapidarne i ujęte w dobrą formę, przeważnie rymowaną.

„Brak nam pracy i przestrzeni,
bij więc żyda po kieszeni!"

Albo podobne:

„Miejsca mało, brak nam chleba,
bij więc żyda tam, gdzie trzeba!"

Jest też odwołanie się do solidarności narodowej i do interesu własnego:

„Kto z żydem walczyć nie ma chęci,
sam na siebie bata kręci!"

Inny znów napis uświadamia krzywdę, jaką kupujący u żyda wyrządza swoim najbliższym:

„Ten, kto żyda popiera,
własnym dzieciom chleb odbiera!"

Takie i podobne napisy, wykonane częstokroć nawet bardzo starannie, na ogół są tolerowane przez właścicieli parkanów. Jednak są i pewne wyjątki, świadczące o pewnej krępującej wstydliwości. Na przykład przy pewnej ślusarni niemieckiej odczytaliśmy z trudem **skrzętnie zamalowany** napis tej treści:

„Ilu żydów w Polsce, tyle
szpiegów mamy w kraju!"

Czyżby ten napis kłuł w oczy sąsiada — Niemca? Wcale to możliwe, boć **doskonale znane są stosunki, jakie utrzymują z żydami Niemcy tutejsi, chociaż wszyscy prawie bez wyjątku są zagorzałymi zwolennikami narodowego socjalizmu.** Podobnie, jak wiemy, dzieje się również w Gdańsku: **Ta paradoksalna zgoda dwóch żywiołów wrogich sobie odłamów ludności tłumaczy się u Niemców chęcią szkodzenia Polsce przy pomocy najgorszej dla niej plagi wewnętrznej.**

Na szczęście uświadomienie sobie roli destrukcyjnej żydostwa przenika coraz bardziej w głąb dusz i umysłów polskich, i już wchodzi w krew najmłodszego pokolenia. Bo oto zdarza się często usłyszeć 6—7-letnich berbeciów ze zapałem wykrzykujących refren:

„Nikt u żyda nie kupuje,
ani grosza nie marnuje!"

Hasła antyżydowskie mnożą się coraz bardziej i skrzętny ich zbieracz mógłby z nich ułożyć już całe dzieło. Wyrastając z potrzeby walki ekonomicznej nieubłaganej mają przeważnie głębokie uzasadnienie psychologiczne. To też silny i trwały wywierają wpływ.

„Żyd to zdrajca", bardzo licznie napotykamy na słupach płotowych. Szerzej ujęte jest to oburzenie w słowach:

„Utrapieniem i zakałą
żyd dla Polski jest nie małą!"

Obrzydzenie na rym „obżydzeniem" obrazuje taki wierszyk:

„Pasożytami, jakimi są żydzi,
człowiek uczciwy i prawy się brzydzi!"

A i drugie obok żydowskiego niebezpieczeństwa znalazło mocny wyraz:

„Żydów i niejednego Niemca,
tępić musimy jak tasiemca!"

Czytając takie i podobne napisy powinno się jednak dobrze zrozumieć i zawsze podkreślać, że nie chodzi nam o wzniecanie czy rozdmuchywanie nienawiści rasowej albo narodowościowej, lecz **o samoobronę narodu.**

Pisząc o hasłach i napisach antyżydowskich nie możemy pominąć również **niebezpieczeństwa, grożącego nam od granicy zachodniego sąsiada a przede wszystkim na naszych kresach zachodnich należy czujnie baczyć na żywioł niemiecki** i zwalczać go tam stanowczo i wszędzie, gdzie ujawnia wrogą nam działalność.

Całe zaś żydostwo zmuszeni jesteśmy tępić bez pardonu bo żydzi przesiąknięci są zgubną dla nas etyką i jako nieuleczalni w tym względzie, stanowią dla nas wieczne groźne ognisko rozkładu.

W. Cegielski.

—::—

Uważać na dzieci!

2-letni Staś Rogaliński kręcił się koło pieca na którym stał garnek z wodą gorącą. W pewnej chwili dziecko potrąciło garnek, z którego wylał się wrzątek, parząc całą prawą stronę ciałka małego Stasia. Pogotowie zaopiekowało się biednym maleństwem.

Lampą w szwagierkę...

Do pani Klary S., zamieszkałej przy ul. Dreszera przybyła w odwiedziny szwagierka. Podczas ożywionej rozmowy na tle stosunków rodzinnych, miła krewna rzuciła w panią Klarę **lampą.** Szczęście, że były to godziny poranne i lampa była niezapalona! Pogotowie ratunkowe po zeszyciu ran głowy i szyi odwiozło chorą do domu.

Tabela loterii

10-ty dzień ciągnienia 4 klasy 40 Loterii Państw

I i II ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 5.000 zł. padła na nr. 164791

50.000 zł.: 120324
30.000 zł.: 38988 123257 135421
10.000 zł.: 123674 145667 149742
5.000 zł.: 19528
2.000 zł.: 2619 3002 17189 20852 25667 26427 62142 69162 118729 127950 153487 179785 189704
1.000 zł.: 18355 28367 35159 51203 59283 63007 63498 64914 88129 93248 100032 110979 117331 117503 135278 139510 141687 142164 143351 147516 152566 159028 171805 175796 178351 185669 189610 189621 191818 193760

Wygrane po 200 zł.

114 238 57 377 91 685 752 69 904 1007 269 97 344 38 440 529 625 741 915 2040 131 294 419 26 564 651 701 3209 65 350 458 534 851 980 96 4129 44 283 375 591 707 38 903 8 79 5056 3359 563 762 819 931 6020 98 151 351 69 524 64 84 749 7000 253 338 4324 890 8020 35 167 245 316 415 21 512 71 736 814 81 934 9191 98 389 556 67 712.

10028 546 796 856 930 11395 740 980 12001 87 192 363 552 626 771 918 25 13341 72 643 916 14387 423 607 27 732 968 15170 24 228 549 761 806 16038 149 210 438 83 786 45 956 17100 236 48 76 310 651 59 75 715 935 82 18198 239 621 45 59 815 960 19020 564 384 89 424 676 744.

20630 814 993 21154 65 260 75 349 440 69 506 703 12 947 63 22222 377 461 935 23072 288 414 95 96 535 90 92 800 39 24032 153 506 640 879 25245 87 93 301 63 639 801 922 37 26011 327 53 418 39 516 720 80 837 52 53 27165 206 20 318 59 78 439 50 506 54 614 818 910 48 70 28177 474 901 29082 91 160 99 369 79 493 582 873 77 928.

30100 13 15 20 69 435 51 549 850 31029 273 313 411 88 95 815 41 957 94 32028 69 117 48 301 544 658 730 33009 19 135 67 90 92 265 320 50 400 77 573 649 735 96 886 34019 84 107 308 487 702 35203 305 22 56 429 662 741 65 824 36075 139 238 361 438 99 658 747 37032 178 206 34 94 317 493 804 24.

38353 401 93 572 688 794 976 39188 241 80 343 98 549 645 86 770 977 40004 27 122 283 355 585 673 734 896 41179 248 474 650 830 903 42094 143 99 217 26 534 46 756 880 43323 61 435 828 35 44303 41 451 97 602 887 45057 128 51 73 343 96 445 724 56 98 864 947 46009 179 89 94 257 75 403 514 75 875 986 89 47112 69 496 713 48093 211 91 336 53 503 27 701 46 841 64 49597 640 744 938 50061 116 98 247 415 30 517 818 51003 24 72 216 18 36 492 501 52113 256 313 583 812 937 53035 127 64 572 617 54039 91 138 204 36 382 403 84 611 842 96 901 55082 469 627 30 44 831 56055 149 279 330 64 67 79 414 15 511 715 57030 133 93 232 422 58112 87 326 55 465 576 652 741 914 59042 61 168 271 93 342 67 483 548 620 771 873 956 60090 148 57 71 232 41 311 365 489 506 623 76 710 35 837 958 69087 472 78 643 787 828 70047 563 739 68 85 823 70 72 958 71115 301 33 72 78 452 892 93 72301 492 717 995 73054 82 155 286 405 46 533 49 94 721 74235 43 859 65 962 70 750058 457 77 702 930 68

76011 354 602 23 863 77448 614 45 716 810 17 939 42 45 66 78002 228 308 542 88 609 32 916 60 65 79020 214 307 28 31 99 699 828 73 83 984 80125 37 496 638 52 700 32 974 82 81186 307 23 26 59 78 465 501 64 653 711 856 905 82263 310 48 411 77 559 648 83031 38 116 59 257 410 663 799 842 917 84018 46 84 115 364 84 523 773 912 85165 255 496 735 83 811 86294 313 586 95 865 87174 534 47 53 669 853 915 88006 203 309 20 432 60 6874 89019 280 436 766 90094 96 98 99 153 246 356 480 506 31 773 821 71 91073 92 92098 57 312 27 53 429 32 800 79 86 93132 62 330 439 541 80 968 723 32 94102 23 98 325 482 624 30 727 939 98 95171 227 70 94 341 69 80 437 518 823 103446 80 962 104008 81 126 83 218 351 62 567 689 862 982 20 105119 94 280 325 57 482 556 70 106036 58 87 105 32 256 69 95 317 572 660 819 48 914 20 89 107104 52 202 411 58 811 39 75 108024 61 76 218 303 7 45 55 666 804 32 964 109069 155 359 604 68 823 58 110006 15 282 364 565 849 955 111086 109 679 77 258 85 380 442 564 669 733 819 112014 31 76 328 30 38 414 553 752 985 113363 442 537 628 38 845 88 114001 149 19 50 273 427 35 54 589 611 769 826 115042 132 395 641 701 29 858 116064 546 59 676 80 792 835 955 117007 182 255 86 447 91 503 38 62 118003 7 83 5 247 533 617 704 119144 65 203 53 308 84 94 435 585 879 910 25

120032 268 515 36 647 867 86 997 121104 423 538 609 77 726 831 52 122015 82 285 390 596 631 27 71 829 58 976 123237 358 573 83 855 950 124107 290 396 427 38 978 125185 87 268 451 586 83 741 72 91 874 930 126095 221 338 662 76 745 853 5 914 93 128033 452 68 616 868 90 129051 83 128 44 320 486 586 729 831 914 55 6 83 130025 96 318 84 693 723 131009 157 223 323 454 570 710 894 928 132152 216 50 92 752 71 133068 135 345 515 609 45 837 42 77 953 72 300 134035 60 312 79 461 4 597 668 753 961 135155 255 341 884 134012 6 45 114 40 480 855 137016 219 408 50 128 621 854 138073 236 320 466 970 139175 202 82 353 70 432 627 925 31 7 63

140145 96 245 65 318 719 33 141175 241 341 491 568 609 68 948 58 142088 217 436 767 858 926 143310 571 732 820 923 41 144157 224 51 8 540 638 62 85 99 901 12 79 145069 473 530 624 33 914 43 144058 194 228 31 316 32 428 525 98 637 721 94 942 147099 478 92 521 60 612 701 10 50 79 882 92 148032 77 150 450 512 639 772 993 149102 273 345 413 577 740 150074 223 87 426 35 62 86 554 670 842 940 7 68 151558 602 724 64 821 93

152055 69 110 47 314 80 419 546 640 774 153643 50 4 884 998 154038 83 141 322 513 625 767 155084 158 243 323 41 431 5 47 604 774 862 932 48 156103 48 83 210 378 456 758 157z82 252 70 92 379 573 619 770 930 48 158055 192 218 344 468 517 890 159135 73 99 304 12 68 73 409 46 56 563 602 725 850 79 909 44 88 92 160178 573 762 890 946 86 95 161329 48 70 426 715 85 162183 323 560 95 163006 212 589 601 709 867 952 164228 331 409 20 75 578 601 721 69 165055 78 105 204 366 685 711 166070 240 3 327 53 95 448 89 530 65 754 975 167126 9 217 79 316 702 869 931 60 168128 562 73 9 606 65 169005 43 62 102 38 300 24 748 930

170141 221 78 409 522 86 642 750 819 76 88 967 171029 136 369 401 516 730 66 984 172089 222 79 303 92 406 47 512 712 173008 192 260 2 312 25 64 511 620 9 52 754 86 806 83 995 174030 46 169 325 78 86 438 75 745 840 970 175182 367 422 83 828 72 997 176170 97 348 75 414 99 579 884 984 95 177038 59 249 325 421 712 97 974 178074 129 36 233 411 39 715 44 68 864 918 44 99 179007 149 64 216 23 301 403 869 922 66 73 180072 291 359 80 525 40 635 837 929 81 181087 141 211 363 89 453 594 735 943 5 182176 307 495 524 623 75 703 29 76 183193 366 7 761 893 960 184308 549 653 69 775 830 51 914 185249 56 640 748 55 953 83 186007 589 694 827 913 187192 423 72 581 188150 767 75 996 189149 272 316 409 584 610 91 808 83 190175 336 498 559 74 610 719 33 97 191013 7 40 216 364 463 83 559 669 711 808 43 64 192107 286 355 76 193343 425 648 838 949 194263 392 695

III ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł. 962

10.000 zł.: 11517 156280
5.000 zł.: 104377 125556
2.000 zł.: 24488 75437 85792 118606 118024 142528 147627 155376 157465 162269 178279
1.000 zł: 3465 5479 15886 20495 48964 59495 65734 66025 98817 71170 75263 77666 82302 93554 97882 108770 13895 118915 143865 144118 146182 161888 161125 162257 182274 182735 187094 190466

Wygrane po 200 zł.

82 118 249 774 869 1244 56 351 794 914 66 2097 209 887 3124 228 374 945 4013 21 106 256 355 798 811 5423 625 6137 581 687 810 7371 528 8017 9015 454 561 976 10283 94 684 94 945 11220 611 12502 13037 273 615 58 14291 469 760 15383 475 613 16040 318 32 76 947 17003 147 80 486 592 18215 55 509 28 19289 853 74

20048 143 45 201 350 490 914 21099 22813 23235 483 534 733 24434 25140 393 525 659 962 86 26209 593 617 27379 595 646 81 774 28479 615 718 29113 964 30312 406 576 951 31213 850 32094 110 474 725 942 33034 85 11319 259 433 732 582 34265 366 497 732 92 969 35013 832 980 36058 240 478 3767 96 612 38185 321 39777 858

40864 41149 84 514 97 662 719 932 42344 510 648 90 740 43050 63 75 157 81 514 93 717 87 901 31 70 74 44057 183 340 578 605 878 45402 612 42 55 46718 47063 334 418 72 531 704 48071 386 915 49014 216 47 356 859 99 50526 67 51222 584 616 99 764 811 82 52179 374 514 726 960 53117 36 905 31 54107 297 346 864 55059 60 117 23 97 504 658 830 56317 650 721 63 57065 90 97 534 92 945 49 58001 101 291 895 59059 312 419 834 935

60019 160 296 966 61052 491 558 667 818 976 95 62846 63183 347 710 77 872 64411 17 41 83 696 738 919 65008 130 335 530 614 960 66252 67176 470 683 717 68281 397 469 524 96 715 43 69? 5 46 91 909 33 70231 32 486 574 709 71207 62 431 39 43 511 17 646 72098 192 514 38 895 946 73083 309 31 460 662 74260 323 450 600 896 939 40 63 75038 304 731 76415 540 835 58 939 77402 82 78869 80 79043 47 341 545 907 51

80010 113254 340 444 592 691 81100 219 384 620 48 60 772 958 82251 393 835 955 97 83064 359 403 504 642 761 850 84014 219 697 803 45 74 85040 425 76 702 86130 401 502 901 11 14 87159 568 90 638 779 88033 399 487 740 45 828 89041 49 68 277 644 765 981 89 90413 44 872 91273 438 669 818 92096 243 382 403 744 85 93491 589 740 878 996 94204 31 69 686 850 95070 475 689 94 880 96344 516 22 61 730 913 95 97959 92 98496 757 957 99146 54 71 225 393 613 68 961

100227 327 634 45 745 101083 260 443 88 760 102402 39 81 740 103080 104 259 448 606 811 104152 362 442 500 105493 898 106054 484 943 107426 506 637 926 108598 600 51 109094 136 306 432 60 864 110045 55 115 333 74 409 649 918 111345 464 682 715 60 68 112023 202 99 339 762 114194 587 602 719 115104 64 288 697 738 57 918 22 116026 650 84 808 56 77 117030 303 80 630 738 801 970 118119 50 240 840 119122

120175 325 30 87 405 614 764 824 919 121070 319 76 566 741 886 916 56 122066 276 626 882 123230 951 124172 75 327 125020 450 622 38 933 126009 183 409 728 127003 272 639 82 128083 91 225 507 730 808 61 129206 36 52 445 130040 131179 409 76 132173 691 861 134025 39 53 70 764 135463 620 728 136066 281 137687 812 991 138101 306 747 139064 112 24 32 37 69 445 628 830 932

140241 453 82 647 928 141250 583 688 143015 94 125 41 349 722 912 144078 196 247 405 17 740 891 145063 162 286 329 575 630 816 56 87 146786 936 147072 600 43 844 148190 200 149043 326 468 598 853 69 910 25 150252 738 151044 89 161 540 79 95 653 772

IV ciągnienie

Wygrane po 200 zł.

41 122 31 75 89 378 97 937 1261 73 419 688 785 978 2031 72 191 525 932 66 3141 470 894 932 4041 110 328 568 79 629 70 833 5018 461 748 6077 275 354 606 988 7028 99 137 482 625 704 941 8378 756 930 33 9052 154 645 714 995 10783 977 11043 844 68 12205 313 17 69 568 982 13275 340 539 641 14937 15000 309 435 611 938 16039 167 244 510 43 713 59 17159 18437 608 732 954 19399 416 65 592 694 877 904 20912 13 21074 164 458 797 22681 779 23021 215 316 476 86 702 84 24103 200 427 974 25051 121 204 797 26526 726 801 27329 637 2901 43 141 984 30207 354 31347 468 515 711 37 32371 541 33066 84 164 77 246 505 996 34027 138 252 408 58 78 35041 397 36516 754 869 72 37717 287 858 38433 745 878 955 39037 283 880 40055 73 41008 588 803 42190 433 86 768 819 43380 44197 448 55 581 739 45068 223 87 671 877 46414 95 47183 261 689 48264 379 666 721 881 49363 944 50625 887 51071 128 60 964 52326 608 821 36 70 53019 369 676 978 54574 75 644 770 55378 538 760 958 56122 272 498 568 57010 257 535 650 58018 350 76 562 608 891 94 59317 56 500 4 607 826 60451 530 810 61524 46 72 74 82 738 969 62059 165 223 39 63436 827 61 64379 453 580 830 65391 501 77 66214 908 67883 68277 69503 18 70144 454 831 48 71349 729 894 903 72039 86 162 393 747 835 54 73044 355 958 67 74327 94 426 855 75168 712 946 76153 406 515 828 960 77174 258 920 78366 702 13 859 79075 369 505 823 80007 202 300 596 98 629 796 853 969 81214 339 79 453 765 818 43 82040 225 358 745 83036 58 514 46 88 861 84117 478 535 683 942 85022 126 491 900 86151 518 654 710 830 87170 488 963 88154 80 505 8 52 808 89429 521 944 96 90353 812 98 99 91036 143 223 49 479 526 92019 192 752 94 93123 86 322 498 94669 95022 342 640 763 96042 139 970 97285 870 98070 431 561 85 65 2785 941 99042 50 174 94 95 505 13 22 40 605 389 100324 866 101353 452 588 653 914 102045 460 784 103212 62 463 660 728 104263 518 58 698 105299 987 106041 93 222 579 641 107032 35 108476 914 26 109057 60 556 832 973 11037 330 111110 543 60 632 857 112434 509 71 753 63 71 826 89 994 113280 615 714 818 114400 13 525 115048 159 739 116551 741 945 117237 767 118381 545 735 822 119128 238 56 318 570 92 657 120294 409 550 652 76 721 88 121 307 74 562 718 95 850 122429 733 910 123668 124156 835 125059 116 336 654 955 126018 362 499 520 81 785 127029 35 381 428 943 128530 129143 981 130052 166 602 34 878 131080 618 951 132083 145 58 133654 937 134344 476 622 135096 129 384 410 605 136052 609 15 34 54 137400 830 138538 42 624 43 52 743 139003 314 407 623 140161 253 90 141280 345 417 77 912 142603 918 143008 329 772 144286 305 614 643 704 906 145154 256 762 69 146152 464 83 147 330 474 749 148031 169 149710 834 43 150060 66 235 578 688 151267 351 684

152168 634 861 153031 71 594 664 77 704 28 900 154132 783 915 155206 4444 935 156364 784 157096 305 742 158506 32 54 686 761 809 957 159010 24 84 189 229a 331 729 820 26 160171 278 596 963 161552 162054 536 634 921 27 163615 875 164079 99 432 62 704 165067 252 543 52 947 166564 799 167336 99 651 854 168275 990 169208 552 854 82 170019 63 560 883 172611 96 812 173604 717 851 174439 826 175352 423 718 972 176273 712 837 903 60 177047 150 268 723 831 178120 371 541 741 179053 87 136 305 180254 373 568 97 944 70 181296 528 722 182199 305 183027 128 375 513 49 82 649 734 956 184061 453 65 491 702 185938 186319 406 606 950 187346 846 979 188069 76 232 641 189070 71 174 85 237 478 744

190174 542 656 928 52 55 191064 226 543 664 192467 517 81 663 84 761 874 193020 227 534 82 194107 261 353 718 64 876 84

190119 693 191162 663 192453 865 193001 148 65 393 566 718 913 194837 913 93

Ze sportu.

PIERWSZY KROK BOKSERSKI W BYDGOSZCZY

odbędzie się w dniach od 20—23 bm. w salach Sokolni przy ul. Toruńskiej 30, dokąd należy kierować zgłoszenia. Startować również mogą niestowarzyszeni. Bliższych informacyj udziela się we wtorek i środę w Sokolni w godz. od 19—21.

LEKKOATLECI ROZPOCZYNAJĄ GŁÓWNY SEZON HALOWY.

Celem należytego przygotowania się do halowych mistrzostw Polski odbędą się przedtem **halowe mistrzostwa m. Bydgoszczy** (w najbliższą niedzielę, 23 bm.) oraz **mistrzostwa Pomorza również w Bydgoszczy w dniu 30 bm.**

Tydzień później, w dniach 5 i 6 lutego br. rozegrane zostaną mistrzostwa Polski pań i panów w Poznaniu.

Program najbliższych zawodów halowych o mistrzostwo miasta, które rozpoczynają się o godz. 10.30, obejmuje konkurencje pań i panów. Obok czołowych zawodników Bydgoszczy spodziewany jest udział lekkoatletów Grudziądza.

LEKKOATLECI, UWAGA!

Celem przygotowania się do zawodów halowych, treningi odbywają się we wtorki i czwartki od godz. 19-ej. Pierwszy trening w dniu dzisiejszym w hali sportowej przy ul. Sowińskiego.

REKORDOWA OBSADA HOKEJOWYCH MISTRZOSTW ŚWIATA.

Praga. Do tegorocznych rozgrywek hokejowych o mistrzostwo świata, które odbędą się w dniach od 11 do 20 lutego w Pradze czeskiej, **zgłosiło się już 16 państw.** Mistrzostwa zapowiadają się sensacyjnie ze względu na udział najsilniejszych drużyn świata z **Kanadą i Ameryką** na czele. Z Europy zgłosiły się Anglia, Francja, Niemcy, Holandia, Włochy, Łotwa, Norwegia, Austria, Rumunia, Szwecja, Szwajcaria, Węgry, **Polska** i Czechosłowacja.

ZANIEDBANIE PZLA. REKORDY WALASIEWICZÓWNY NIE ZATWIERDZONE.

Paryż. Komitet europejski międzynarodowej federacji lekkoatletycznej w Paryżu zatwierdził **9 rekordów europejskich,** ustanowionych po olimpiadzie berlińskiej. Lista zatwierdzonych rekordów przedstawia się następująco: panowie: 100 m — Strandberg (Szwecja) 10,3 sek., skok w dal — Long (Niemcy) 7,90 m, rzut kulą: Woellke (Niemcy) 16,9 (16,60 m), rzut oszczepem — Matti Jaervinen (Finlandia) 77,23 m, rzut młotem — Hein (Niemcy) 57,22 m. Panie: 80 m płotki — Burke (Anglia) 11,6 sek., skok w dal — Kraus (Niemcy) 5,96 m, skok wzwyż — Rajfan (Niemcy) 1,65 m.

Rekordy Walasiewiczówny w skoku w dal (świata i Europy) i na 100 m (rekord Europy) nie zostały zatwierdzone z powodu nie nadesłania protokołów przez Polski Związek Lekko-Atletyczny.

NIEMCY WYWALCZYLI ZALEDWIE REMIS W MECZU BOKSERSKIM ZE SZWECJĄ.

Sztokholm. W niedzielę późnym wieczorem rozegrany został w Sztokholmie międzypaństwowy mecz bokserski Niemcy — Szwecja. Spotkanie to interesuje nas specjalnie ze względu na bliski termin meczu bokserskiego **z Polską,** zwłaszcza, że Niemcy wystąpili **prawie w tym samym składzie,** który ma walczyć w Poznaniu z reprezentacją Polski. Niemieccy bokserzy wyraźnie zawiedli, wywalczając **zaledwie remis 8:8** (według skandynawskiej punktacji 4:4). Do pewnego stopnia sensacją jest **porażka Rungego** w wadze ciężkiej. Sprawa formy Rungego jest dla nas o tyle ważna, że nie mamy odpowiedniego przeciwnika dla Niemca. Urzędowa agencja niemiecka uważa jednak porażkę Rungego za niezasłużoną.

MECZ EUROPA — AMERYKA DOJDZIE JEDNAK DO SKUTKU.

Paryż. W czasie obrad międzynarodowej federacji lekkoatletycznej w Paryżu dr von Halt złożył sprawozdanie z prowadzonych przez Niemcy pertraktacyj w sprawie rozegrania meczu lekkoatletycznego między reprezentacjami kontyngentu europejskiego i amerykańskiego. Rokowania znajdują się na najlepszej drodze i najprawdopodobniej zostaną sfinalizowane. Mecz między kontyngentami Europy i Ameryki ma się odbyć po zakończeniu mistrzostw lekkoatletycznych Europy na stadionie olimpijskim w Berlinie **w dniach 10 i 11 września.** Program spotkania przewiduje pełny olimpijski program lekkoatletyczny za wyjątkiem biegu maratońskiego, chodu na 50 km i dziesięcioboju.

Mecz rewanżowy pomiędzy Europą i Ameryką odbyłby się w 1939 r. w Nowym Jorku w ramach wystawy światowej.

Europa najprawdopodobniej będzie reprezentowana przez mistrzów i wicemistrzów, wyłonionych na lekkoatletycznych mistrzostwach Europy w Paryżu.

ZGON SŁYNNEGO BOKSERA AMERYKAŃSKIEGO.

Nowy Jork. Znany bokser amerykański wagi ciężkiej murzyn George Godfrey zmarł w Kalifornii w wieku 37 lat.

— **Koncert w kawiarni „Pod Orłem"** na pomoc zimową dla bezrobotnych odbędzie się staraniem P. C. K. dziś, we wtorek, dnia 18 stycznia od godz. 17—20, na który najuprzejmiej zapraszamy tych wszystkich, którym nędza bliźniego leży na sercu. Dochód przeznacza się na dożywianie najbiedniejszych dzieci, gromadzących się w świetlicy PCK. A więc, do widzenia wszyscy w kawiarni „Pod Orłem" dziś, we wtorek, dnia 18 stycznia br.

— **Cech Krawiectwa Damskiego** przyjmuje jeszcze zgłoszenia na kurs kroju damskiego. Wykładowcą będzie doświadczony fachowiec, to też należy skorzystać z nadarzającej się sposobności, przede wszystkim koleżanki i koledzy, którzy zamierzają przygotować się do egzaminu mistrzowskiego winni wziąć liczny udział. Zainteresowanym zwracamy uwagę na dzisiejsze ogłoszenie.

JEDZIEMY NA KONGRES DO TORUNIA!

Członkowie Stronnictwa Pracy, którzy zamierzają wziąć udział w zjeździe wojewódzkim w Toruniu w charakterze gości, zechcą udział swój zgłosić u prezesa swojego Koła w terminie nieprzekraczalnym **do 20 stycznia**. Zarządy Kół po zebraniu zgłoszeń bezzwłocznie podadzą spis do zarządu wojewódzkiego i do sekretarjatu okręgowego w Bydgoszczy (ulica Dworcowa 5) w celu przygotowania ewtl. wspólnego wyjazdu.

Zarząd Okręgowy Stronnictwa Pracy w Bydgoszczy.

KRONIKA TOWARZYSTW

Wtorek 18 stycznia.

Godz. 14,00: **Kat. Tow. Robotników Polskich przy Farze.** Pogrzeb długoletniego członka śp. Pawła Gordona z kaplicy cmentarza św. Trójcy przy ul. Jary. Uprasza się członków o liczny udział w pogrzebie i oddanie zmarłemu ostatniej przysługi.

Godz. 17,00: **Tow. śpiewu piekarzy polskich.** Lekcja śpiewu „Pod Lwem".

Godz. 20,00: **Tow. śpiewu „Lira".** Zebranie nowego i starego zarządu przy ul. Marszałka Focha 12. Przyjmuje się nowych członków.

— **Tow. śpiewu „Dzwon".** Walne zebranie w lokalu przy ul. Marsz. Focha 39. Uprasza się o punktualne przybycie.

Środa 19 stycznia.

Godz. 19,00: **Tow. Czeladzi Kat.** Walne zebranie w Domu Czeladzi, ul. Zygmunta Augusta 18.

— **Zw. b. Uczestników Wojsk. Straży Kol. z r. 1918-20 (dawn. Straż Ludowa - oddz. kol.).** Zebranie miesięczne w lokalu K. P. W., ul. Zygmunta Augusta.

— **Tow. Katolickiej Czeladzi Rzemieślniczej.** Walne zebranie w Domu Czeladzi, ul. Zygmunta Augusta 18.

Godz. 19,30: **Bydgoski Klub Sportu Wędkarskiego.** Roczne walne zebranie w restauracji „Pod Lwem", ul. Marsz. Focha. Z powodu ważnych spraw uprasza się o jak najliczniejsze przybycie członków.

Godz. 20,00: **Tow. śpiewu „Halka".** Roczne walne zebranie w restauracji „Sportowej", ul. Marsz. Focha 20. Uprasza się o liczne przybycie członków.

*

Tow. śpiewu „Chopin". Lekcje śpiewu w środę i piątek o godz. 19,30 w lokalu p. Kowalskiego, ul. Wrocławska 7.

Związek Powstańców Śląskich. W rocznicę oswobodzenia Bydgoszczy w dniu 20 bm. biorą członkowie obowiązkowo udział w uroczystej mszy św. i akademii w kinie „Kristal" o godz. 18-tej.

Placówka IV Powst. i Woj. Szwederowo. Roczne walne zebranie 22 bm. o godz. 18 w sali p. Kołodzieja. Obecność wszystkich członków konieczna.

Kat. Tow. Robotników Polskich przy parafii św. Trójcy. Walne zebranie odbędzie się w niedzielę 23 bm. o godz. 15 w sali p. Kowalskiego, ul. Wrocławska. Uprasza się członków o uregulowanie zaległych składek. Bratnie towarzystwa, członkowie i sympatycy proszeni są o jak najliczniejsze przybycie na zebranie.

*

POMORSKI ZWIĄZEK PRACOWNIKÓW HANDLOWYCH.

Roczne walne zebranie odbędzie się **w czwartek**, dnia 20 stycznia br. o godz. 20-tej w sali Resursy Kupieckiej. Wobec ważności zebrania uprasza się o przybycie wszystkich członków oraz niezorganizowanych pracowników. Wnioski, mające być podane pod obrady, winny wpłynąć dwa dni przed zebraniem na ręce wiceprezesa p. **Kwiatkowskiego** w firmie Molenda i Syn, **ul. Gdańska 11.**

Sprawy sokole.

SOKÓŁ ŻEŃSKI.

Dziś, we wtorek o godz. 19 odbędzie się w sokolni (ul. Toruńska 30) lekcja strzelania. Członkinie chcące brać udział zapisać się mogą na miejscu.

SOKÓŁ I.

Roczne walne zebranie gniazda odbędzie się w nadchodzącą niedzielę 23 bm. o godz. 14,30 w Sokolni. Ze względu na wybory nowych członków zarządu i inne ważne uchwały uprasza się o jak najliczniejsze przybycie. Goście i sympatycy gniazda mile widziani.

Bank Polski płacił w dniu 18. 1. 1938 r.

dolary amerykańskie	5,25
dolary kanadyjskie	5,24½
funty szterlingów	26,25
franki szwajcarskie	121,30
franki francuskie	17,—
belgi belgijskie	88,75
liry włoskie	21,—
floreny holenderskie	292,70
korony czeskie	16,90
szylingi austriackie	98,20
marki niemieckie	109,—
guldeny gdańskie	99,80

Numer akt: Km. 401/36 i 160/37.

Obwieszczenie o licytacji nieruchomości. Komornik Sądu Grodzkiego w Wyrzysku Jan Rostek, mający kancelarię w Wyrzysku ul. Bydgoska nr 142, na podstawie art. 676 i 679 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że **dnia 1 marca 1938 r.** o godz. 10 w Wyrzysku, odbędzie się II-ga sprzedaż w drodze publicznego przetargu należących do dłużników Józefa i Apolonii Rewolińskich, nieruchomości: położonej w Wyrzysku składającej się: z domu mieszkalnego, przybudówek, warsztatu, budynku gospodarczego, oparkanienia, studni z pompą, ogrodu i placu budowlanego z zajazdem, oraz innych przynależności wskazanych w opisie Nieruchomość ma urządzoną księgę hipoteczną Wyrzysk tom III l. 82, która jest przechowywana w Sądzie Grodzkim w Wyrzysku Nieruchomość oszacowana została na sumę zł 42.807, cena zaś wywołania wynosi zł 28 538. Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości zł 4.280,70, oraz przedłożyć zezwolenie Starostwa Powiatowego w Wyrzysku i Urzędu Wojewódzkiego Poznańskiego na nabycie nieruchomości. Rękojmię należy złożyć w gotowiźnie, albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładkowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich. Papiery wartościowe przyjęte będą w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej. Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowym publicznym obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne. Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji, i że uzyskały postanowienie właściwego sądu, nakazujące zawieszenie egzekucji. W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomości w dni powszednie od godz. 8-ej do 18-tej, akta zaś postępowania egzekucyjnego można przeglądać w sądzie grodzkim w Wyrzysku ul. Bydgoska nr 128, sala nr 12.

Wyrzysk, dnia 13 stycznia 1938 r.

931) **Komornik** (—) Jan Rostek.

W myśl par. 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25. 6. 32 r. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr 62 poz. 580) 2 Urząd Skarbowy w Bydgoszczy podaje do ogólnej wiadomości, że dnia **20 stycznia 1938 r. o godz 10-ej** w lokalu składnicy Urzędów Skarbowych przy ulicy Konarskiego 1 celem uregulowania zaległych należności podatkowych odbędzie się sprzedaż z licytacji niżej wymienionych przedmiotów: płaszcze, ubrania, kapelusze, obuwie, towary krótkie szczotki, obrazy, maszyny do pisania, aparaty radiowe, dynamówka. (954

Naczelnik 2 Urzędu Skarbowego.

Obwieszczenie o licytacji. W myśl § 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25. 6. 32 o postępowaniu egzekucyjnym dla Władz Skarbowych (Dz. U. R. P. Nr 62 poz 580) 4 Urząd Skarbowy w Bydgoszczy podaje do ogólnej wiadomości, że odbędzie się w dniu **20. I. 38.** o godz **12-ej** w Koronowie u Romana Fabianowskiego sprzedaż z licytacji następujących przedmiotów: 1550 ctr. węgla kamiennego, 70 ctr. brykietu, 480 ctr. wapna palonego, 2 wagi decymalne, 2 wozy robocze kastowe, 15 koszy do węgli, 25 rolek papy, 2 konie, 1 powózkę. (955

4. Urząd Skarbowy.

Liczba czynności: IV. K. 88/32

Przetarg przymusowy. Nieruchomość położona w Bydgoszczy przy ulicy Wały Jagiellońskie, i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Bydgoszcz tom XI wykaz liczba 330, na imię wdowy Berty Schmidtke. ur. Niderlag w Bydgoszczy, zostanie w drodze egzekucji na wniosek wierzycieli **dnia 11 marca 1938** o godz. 10 przed południem, wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie pokój nr 3. Nieruchomość obejmuje dom mieszkalny i handlowy z 2 oficynami i podwórzem, boczny dom mieszkalny na lewo (fabryka), budynek w podwórzu, frontowy dom mieszkalny przy ul. Wały Jagiellońskie o powierzchni 4.60 arów, parcela 403/140, wartość użytkowa jako podstawa podatku budynkowego 6700 mk. Matrykuła art. 1242 nr księgi podatku budynkowego 768. Cenę wywołania ustalono na 27,333,34 zł. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 20 kwietnia 1933 r.

Bydgoszcz, dnia 11 stycznia 1938 r.

Sąd Grodzki.

POLECENIA

Kołduny (F496
litewskie dla smakoszów urządza w czwartek Kawiarnia Ziemiańska, Pomorska 5, polecając jednocześnie świetnie pielęgnowane napoje alkoholowe.

SPRZEDAŻE

Sypialnię
jadalnię dębową, sprzeda tanio, w środę—czwartek Wodtke. Gdańska 76. (973

Jadalkę
tanio sprzedam. Kościuszki 4—6. (F495

Mleczarnia (F507
parowa dobrze urządzona w większej wsi kościelnej, dobra okolica, 12 km do miasta powiatowego, na Pomorzu, z powodu rozliczenia się rodziny, zaraz na sprzedaż lub do wydzierżawienia. Zgłoszenia proszę skierować pod „E S." do filii Dzien. Bydg.

Skład
200, sprzedam. Sniadeckich 32. (F488

Wózek (968
dwukołowy, walce do skór sprzedam Sieroca 22 skład.

KUPNA

Kupię
stylowy salonik. Zgłosz. filia pod „M. B". (F499

POSADY WOLNE

Chłopak
do posyłek potrzebny zaraz. Długa 39, Dąbrowski. (971

Szofera
poszukuję na samochód marki „Pengeot", mającego prawo jazdy i Obywatelstwo Polskie. Oferty wraz z dokładnym życiorysem i podaniem referencji dla przedstawiciela na cały tydzień w drodze, proszę o podanie ostatecznego wynagrodzenia tygodniowego. Oferty proszę kierować pod „Pengeot" filia Dziennika. (F500

Dziewczyna
przychodnia potrzebna zaraz. Pomorska 10—1. (485

Posługa F497
od południa potrzebna Gdańska 113—4.

Służąca
wszystkiego. Wiadomość filia. (F487

Służąca (F494
potrzebna. Kościuszki 4/6.

Biurowy
znający książkowość oraz korespondencję prawną może zgłosić się. Filia pod „D. P. 6." 957

Uczeń
rzeźnicki potrzebny. Zgł. Janowiak, Łokietka 25. (966

Potrzebny (F468
jest młynarz z kaucją, samotny. Zgłoszenia majątek Sokole Kuźnice, poczt. Klonowo, p. Bydgoszcz.

Gospodyni
kucharka restauracyjna potrzebna zaraz Zgłoszenia „Dwór Artusa". Toruń. (829

POSADY POSZUKUJĄ

Uczeń
drogeryjny z 2-letnią nauką poszukuje dalszej nauki celem ukończenia w maju dyplomu Oferty filia Dziennika „Miejscowość obojętna". (F501

Kuchmistrz
rutynowany poszukuje posady do hotelu lub Kasyna Oficerskiego. Piórkowski. Toruń, Sobieskiego nr 56. 958

POKOJE WOLNE

Komfortowy
kulturalnej osobie. Cieszkowskiego 1—3. (F503

Pokój
ładny, także przyjezdnym. Cieszkowskiego 4—3. (F502

Pokój
komfort. Plac Wolności 1—1. (F486

Umeblowany (F489
pokój. Sniadeckich 42 m. 5.

Pokój
umeblowany Cieszkowskiego 15—5. (F506

MATRYMONJALNE

Wdowa
bezdzietna lat 45 szuka męża, 4000 zł gotówki, najchętniej emeryta. Oferty Dziennik Bydgoski, Grudziądz „K. 50". (962

Kawaler
wiek średni, wykształcony, posiadający majątek wartości 70 000 zł, poślubi pannę lub wdówkę do 35 lat, z posagiem około 40 000. Oferty filia pod „Wykształcony". (F498

MIESZKANIA WOLNE W BYDGOSZCZY

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr

1 pokojowe:
Toruńska 152.

kuchnia. Ugory 45—4.

2 pokojowe:
kuchnia. Srednia 8a.

Komfortowe
2 pokojowe z łazienką, centralne ogrzewanie, w willi za Podchorążówką odda Wojciechowski, Pomorska 36. (930

3 pokojowe
wolne Lubelska 29, bez podatku. (F376

NAUKA

5-cio miesięczny
wieczorny kurs handlowy przy Miejskim Gimnazjum Kupieckim rozpocznie się w poniedziałek, 24 stycznia br. o godzinie 7-mej wieczorem. Bliższych informacji udziela Sekretariat Szkoły. Jagiellońska 11 (telefon 16-61). 976

Gotowania
wyuczę prędko. Adres Dziennik. (F493

RÓŻNE

Posada (953
zajęta. Za oferty dziękuję. Inowrocław, Reszka Rynek 21.

W czwartek, dnia 20 bm. w kościele farnym o godz. 7 odbędzie się

msza św.

za śp. **zmarłych członków naszego Bractwa**

Kurkowe Bractwo Strzeleckie

Zarząd

952) Gremialny udział wszystkich pożądany.

---

†

Dnia 15. I. 38 r. o godz. 14,15 rozstał się z tym światem po długich i ciężkich, z anielską cierpliwością znoszonych cierpieniach, opatrzony Sakramentami św. mój najdroższy i nigdy nie zapomniany mąż, nasz najukochańszy ojciec, teść, brat, wujek i dziadek ś. p.

Antoni Górny

emeryt. kolej. kierown. woz. motor. II kl.

przeżywszy lat 59, o czym zawiadamiają w ciężkim smutku pogrążeni **Żona, dzieci i rodzina.**

Bydgoszcz, Chełmża, Toruń, Tczew, Berlin.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 19. I. 1938 r. o godz. 13.30 z domu żałoby przy ul. Śląskiej 27, na cmentarz parafialny św. Trójcy. (937

PROSZKI MIGRENO-NERVOSIN ze zn. **KOGUTEK**

zastosowanie: GRYPA, PRZEZIĘBIENIE BÓLE GŁOWY, ZĘBÓW i t. p.

ŻĄDAJCIE PROSZKÓW TYLKO W HIGIENICZNYCH TOREBKACH.

26025

Kurs kroju damskiego

najnowszym systemem urządza **Cech Krawiectwa Damskiego.** Kurs rozpocznie się dnia **24 stycznia** Zgł. przyjmują **Jankowski, Śniadeckich 6, i Ziółkowski, Sienkiewicza 15.** (F505

WRÓCIŁEM

F478) **Dr Meysner**

choroby płuc

SMUKAŁA, tel. Bydgoszcz 15-76

ZAKUPIMY

większą partię fig

Oferty prosimy skierować: Dziennik Bydgoski Oddział **Gdynia** pod **„Figi“.** (959

Zarząd Miejski w Wejherowie sprzeda z wolnej ręki w czasie od **15. I. — 15. II. 1938 r.** różne maszyny po zlikwidowanym tartaku, jak maszynę parową, maszyny stolarskie i inne. Maszyny oglądać można po uprzednim zgłoszeniu się w Zarządzie Miejskim, pokój nr 7.

950) **Burmistrz** (—) Bolduan.

Naszych Szan. Czytelników

prosimy uprzejmie przy zamówieniach oraz zakupach jakoteż przy nadawaniu ofert na ogłoszenia podane w naszem piśmie, powoływać się zawsze na **„Dziennik Bydgoski“.**

W tych dniach uruchomiliśmy **pierwszą w kraju**

fabrykę „CHLEBA SZWEDZKIEGO“

(Knäckebröd)

w której wypiekamy następujące gatunki:

1. **Chleb żytni.** Ciemny chleb żytni z uwydatniającym się smakiem żyta. **Paczka 45 gr.**
2. **Chleb żytni.** Ta sama jakość co nr 1 z kminkiem. **Paczka 45 gr.**
3. **Chleb Graham.** Zawiera wszystkie wartościowe składniki pszenicy. **Paczka 50 gr.**
4. **Chleb pszenny.** Dla dzieci i przestrzegających dietę. Zalecany przez lekarzy. Bez domieszek korzeni. **Paczka 55 gr.**
5. **Chleb delikatesowy.** Cienki, jasny chleb żytni, specjalnie smaczny do herbaty z marmeladą i konfiturami. **Paczka 55 gr.**
6. **Chleb delikatesowy.** Ta sama jakość co nr 5 z kminkiem (722 **Paczka 55 gr.**

Chleb szwedzki pomaga trawieniu. Konserwuje zęby. Zapobiega otyłości

Chleb Szwedzki nabyć można w składach delikatesów, spożywczych, kolonialnych i owocarniach

CHLEB SZWEDZKI Sp. z o. o.

BYDGOSZCZ, UL. KOŚCIUSZKI 53, TELEF. 28-54

Rutynowana stenotypistka

bezwzględnie biegła tak w polskiej jak niemieckiej stenografii

zaraz potrzebna.

Zgłoszenia z życiorysem oraz podaniem pretensji do Agencji Reklamy Prasowej, Bydgoszcz, Dworcowa 54 pod: „K. 48“.

970

OPRAWĘ KSIĄŻEK

oraz wszelkie prace wchodzące w zakres introligatorstwa wykonuje starannie, szybko i tanio

Introligatornia Drukarni Bydgoskiej S. A.

Wydawnictwo „DZIENNIKA BYDGOSKIEGO“

Poznańska 12-14. Telefon 26-50.

Pamiętajcie o bezrobotnych!

UWAGA!

Za zwrot fotografii, świadectw i innych dokumentów, dołączonych do ofert, Administracja nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności.

POLECENIA

Futro (974
płaszcze damskie, męskie różne meble poinwenturowe tanio poleca „Sala Licytacyjna“ Gdańska 42.

Meble

kupisz zawsze najtaniej **tylko u** (2812
Bernarda Nowaka
Bydgoszcz, **Długa 10.**
Uwaga na imię **Bernard.**

Nowe pianina

pierwszorzędne wykonanie, piękny ton od zł 1 200. Dobre używane pianina tanio. Gwarancja! Na raty! (50
Fabryka Pianin
B. Sommerfeld
Bydgoszcz
ul. Śniadeckich 2.

Repertuar kin bydgoskich:

KRISTAL: „Robert i Bertrand“; w rol. gł. Adolf Dymsza i Eugen. Bodo oraz nadprogram.

MARYSIENKA: „Noc przed bitwą“, premiera i nadprogram.

APOLLO: „Niemy bohater“ i „Zamaskowany jeździec“ oraz nadprogram.

KAPITOL ul. Marcinkowskiego 4: Dziś dwa polskie filmy: „Pan redaktor szaleje“ z Brodziszem i Bogdą, oraz „Trójka Hultajska“ z Sielańskim, Wolińskim i Kondratem.

BAŁTYK: „Obrona Częstochowy“ i „Rapsodia Bałtyku“.

Pomarańcze mandarynki cytryny, figi etc.
polecają (484
Bcia Kocjan
składnica
Pod Blankami 14.

SPRZEDAŻE

Narzędzia
kowalskie tanio sprzedam. Adres Dziennik. (892

Restaurację
kawiarnię, w centrum miasta z pełną koncesją, dobrą egzystencją, korzystnie sprzedam. Czajkowski, Inowrocław, Św. Ducha 51. (614

Koloniałka
300,— zł. Dziennik. (936

Skład Papieru
gazety, wyroby tytoniowe, książki szkolne, powieściowe, dobrze zaprowadzony z powodu objęcia innego sprzedam. Oferty pod „Egzystencja“. 926

Bokser (F471
młodszy czystej rasy Setter rasowy, sprzeda Tresura psów, telef. 3390.

Parcela (F481
oparkanowana i z drzewami owocowymi na sprzedaż. Bielawki, Pierackiego 77.

Sprzedam
zaraz interes tow. kolonialnych i bławatów w mniejszym mieście z powodów familijnych, potrzeba 3 tys. Zgłoszenia do Dzien. Bydg. „Interes“. 949

Posesja
na sprzedaż z dwoma 3 pokojowymi mieszkaniami, stajnią, stodołą, ogrodem, także na zmianę do Niemiec. Augnst Gartzke, Szamocin. (946

Lampę
kwarcową 110 lub 220 stały. Zgł. „Cena“ filia. (939

Dom
czynszowo - handlowy, ul. Warszawskiej 17, sprzedam, warunki do ugody. Gospodarz. (F492

4 pokoje
komfortowe. Chrobrego nr 22 wolne 1 lutego. (F483

Dom
2 piętrowy centrum składami, dochód 7750, cena 45 000 sprzeda Fajtanowski, Zduny 10. (F484

Dom
piętrowy centrum sprzedam, 8 500. Kaszubska 16 Rudak. F490

KUPNA

Akcje
Nobel, Kabel Akwawit, May — i inne kupię. Dobrucki, Warszawa, Alberta 12. (924

Krowę
młodą, pocielętną kupię. Bydgoszcz-Wschód, Fordońska 120. (917

LEKCJE

Udzielam (510
lekcji uczniom gimnazjum z wyjątkiem niemieckiego. Zgłoszenia pod „1543“ do admin. Dziennika Bydg.

Kto
udzieli lekcyj włoskiego i francuskiego. Oferty do filii Dziennika Bydgoskiego „W. F“. (F474

POSADY WOLNE

Młody
cukiernik potrzebny. Dworczak, Szamocin. (923

Młodsza
służąca potrzebna zaraz. Staroszkolna 11—1. (935

Ucznia
przyjmie Witt, mistrz siodlarski, Unisław. (925

Uczeń
piekarski potrzebny. Marquardt, Kujawska 55. (928

Chłopak
zdolny, uczciwy, z kaucją 30 zł, od zaraz. Zakład Radj. Elektr. Grunwaldzka 39. (955

Młodszy F476
pomocnik krawiecki zaraz. Wesołowski, Kcynia.

Polier
potrzebny. Grunwaldzka 25. (964

Fryzjerka (960
manikurzystka pierwszorzędna potrzebna zaraz, gwarancja. **Gdynia,** Abrahama 5, „Carmen“.

Agentów
portretowych na niebywałych dotychczas warunkach poszukuje zakład portretowy „Renesans“, Kielce, M. Focha 14. Specjalność portrety „Semi-Email“. Nowości fotograficzne. „Żądać prospektów“. (41

Ekspedient-dekorator
młodszy na wyjazd natychmiast. Pomorski Związek Pracowników Handlowych, Gdańska 11, Molenda. (967

Uczeń
potrzebny. Dworcowa 42, stolarnia. (F479

POSADY POSZUKUJĄ

Wykształcona
panna, ewangeliczka poszukuje w lepszym polskim domu zatrudnienia. Cel, udoskonalenie w polskim. Zgłoszenia pod „230“ filia Dzien. Bydg. (F482

Fryzjerka
szuka. Dziennik pod „Fryzjerka“. (942

Dziewczyna
poszukuje posługi lub na stałe w lepszym domu, pod „Samodzielna“ filia. (F491

Fryzjer
pierwszorzędny damski lub damsko - męski poszukuje posady od zaraz. Łaskawe oferty kierować wraz z warunkami Gniezno, Farna 2, Jóźwiak 972

DZIERŻAWY

Garaż
Gdańska 86. 625

Zakład
fotograficzny w śródmieściu od 40 lat zaprowadzony z 1 pokojem i kuchnią do wynajęcia. Tad. Ziegler & Co, Dworcowa nr 10. (F480

Ogrodnictwo
czteromorgowe, cieplarnia inspekta, kwartalnie 140. Mińska 14. F472

Skład (963
z mieszkaniem najlepsze położenie, nadający się na każdą branżę do wynajęcia. Cholewkarz miałby pewną egzystencję. Zgłoszenia do Dziennika Bydgoskiego pod „300“.

Wolny
duży skład do wydzierżawienia. Sukowski drogeria, Król. Jadwigi 19. (941

Skład
z mieszkaniem na każdy interes wynajmie. Niecała nr 36. F504

Probostwo
474 mórg komplet do oddania, potrzeba 32 000 zł. Gospodarstwo 328 mórg pszenno-buraczanej ziemi do wydzierżawienia, potrzeba 25 000 zł. A. Knodel, Grudziądz, Kwiatowa 29—31. (961

POKOJU POSZUKUJĄ

Poszukuję
stancji dla uczennicy wyższych klas gimnazjalnych. Osobny pokój, dobre utrzymanie, czystość, możliwie centrum. Oferty do filji Dzien. „Osobny“ (F473

POSADY WOLNE

Pokój
wolny. Matejki 10—5. (943

Niekrępujący
z utrzymaniem Św. Trójcy 15, restauracja. (977

POŻYCZKI

20 000,— złotych
lub więcej ulokuje rutynowany kupiec w intratnym przedsiębiorstwie z współpracą lub jako kaucję przy przejęciu składnicy. Oferty „Par“ Toruń pod „1305“. (951

RÓŻNE

Spólniczki
do składu bławatów i galanterii poszukuję z gotówką 2 500 do 5 tys., ożenek nie wykluczony. Oferty do do Dziennika Bydg. „Spólniczka“. 948

Wielka wygrana 100.000 zł
loterii klasowej padła na los 53915 wybrany przez jasnowidzące medium Tamarę. Przepowiednie jasnowidzącej — medium Tamary zadziwiają każdego zdumiewającą trafnością we wszystkich kierunkach. Opracowania odpowiedzi ściśle indywidualne. Podać dokładną datę urodzenia, czytelny adres, załączyć 1 zł znaczki pocztowe na porto. Adres: Medium Tamara Kraków, Straszewskiego 25. (696

Pies
czysto czarny 5 miesięczny, dużego gatunku, wabi się „Karo“, w sobotę nocy wyszedł za gościem z restauracji „Wenecja“ Śniadeckich 57. Znalazcę proszę odprowadzić za wynagrodzeniem. 929

Pies
wyżeł przybłąkany znajduje Tresura Psów, telefon 33-90. (F470

Niemieckiego
angielskiego, francuskiego, polskiego wyucza w rekordowym czasie b. profesorka gimn. Załachowska, 20 Stycznia 22, m. 5.

Grafolog
Król. Jadwigi 13—6, przepowiada zdumiewająco trafnie. (944

Za długi
męża mego Bronisława Barana, nie odpowiadam. Zofia Baranowa. (F475

Sympatyczna
pozna pana inteligenta. Filia „Towarzystwo“. (738

Wspólniczki
fachowej do pralni i prasowalni poszukuję. Oferty do filii Dzien. Bydg. pod „Prasowalnia“. 969

MATRYMONJALNE

Dla mej
córki 28-letniej poszukuję inteligentnego, trzeźwego rolnika na objęcie 200 morgowego gospodarstwa z gotówką 25—30000 zł. Pod nr „100“ Dziennika Bydgoskiego. (947

Wdowiec
samodzielny lat 43, bezdzietny poszukuje dobrą solidną gospodynię z gotówką conajmniej 2.000 dla wspólnego dobra, małżeństwo w przyszłości zapewnione. Oferty fotografią Dziennik pod „Bezdzietny“. (916

NAUKA JAZDY NA NARTACH.

— Zaraz zobaczę w podręczniku, co należy zrobić w takiej sytuacji.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50% drożej jak w zwykłem dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy. Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za wiadomości z Gdyni i wybrzeża odpowiedzialna: Zofia Żelska-Mrozowicka w Gdyni za kronikę toruńską: Roman Kobierski w Toruniu; za wszystkie inne działy: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.